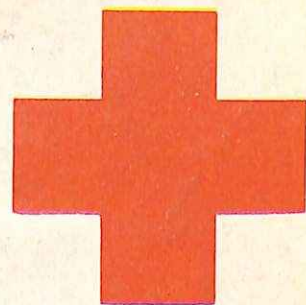

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1973

Στίχοι :
ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ.

Μουσική :
Δ. ΠΑΥΛΟΒΙΤΣ

Μέτρια.

Φύ - σα - γε -

ρά - κι, μέ χα - ρά πα - νω ο - τὰ τέ - σε -

ρα φτε - ρά του μύ - λου, νά γυ - ρί -

ση, για - τί προσ - μέ - νει τον και - ρό

νά βγά - λη - λού - ρι κα - θα - ρό κιό - κό - σμος

να φουρ - νί - ση.

2) Γυρίζει ο μύλος και βαριά
τρίβουν τα ξύλα στα σκαριά
μερόνυχτα δουλεύει.
Τά ζωα φορτώνουν στη γραμμή
πολύ θα γίνη το ψωμί
κι ο μύλωνας χορεύει.

3) Φύσα, άγεράκι, στο πανί,
κι άλλο καράβι νά φανή
κι εδώ σιμά νά δέση,
νά ξεφορτώση στη στεριά
σακιά σιτάρι, τί βαριά,
πού ο μύλος θα τ'άλεση.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Γραφεία Συντάξεως : Λυκαβηττού 1.

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924—1941 • Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ 29ον • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1973 • ΔΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 4

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Υπό την εποπτείαν του ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Σωτήρος 21

Διευθύνσεις συμφώνως Α. Ν. 1092, άρθρον 6 : Διεύθυνσις Περιοδικού : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Δώρα δ' Ίστρια 22. • Υπεύθυνος Τυπογραφείου : ΤΡΥΦΩΝ ΤΣΟΥΚΑΣ, Παισιανίου 10

Τιμή Φύλλου Δρχ. 2 (Διά τὰ Σχολεία 1,50) — Έτησία συνδρομή Έσωτ. Δρχ. 12. Έξωτ. 10 σελ. ή 2 δολλ.

ΕΞΟΦΛΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ : Παρακαλούμεν θερμώς : α) Τούς καθυστερούντας την εξόφλησιν της πρὸς τὸ περιοδικὸν ὀφειλῆς των, ὅπως ἐπισπεύσουν ταύτην, β) ὅπως τὰ ἐμβάσματα ἀποστέλλωνται ἀπροσώπως Ε. Ε. Σ. Ν., Λυκαβηττοῦ 1, Ἀθήνας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — CONTENTS

Σελίς	Page
ΜΗΝΥΜΑ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ. ...	2
» ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ Ε.Σ.	2
Ε.Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ : Δέσποινα Κανάρη.	3
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ : Διάσκεψις Ε.Σ. Βαλκανικῶν Χωρῶν ..	4
Β. ΜΠΑΖΑ : Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ περιβάλλον.	5
ΠΑΛΑΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ : Ἀστρονομικά.	6
Α. ΜΕΤΑΞΑ : Ὁ Δάσκαλος.	7
Α. ΒΑΡΕΛΛΑ : Ὁ θαυμαστός μάγος.	8
Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ : Ἀντίδωρο.	10
Χ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΥ : Ἀ. Κουρτιδῆς.	12
Ν.Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ : Τὸ δάσος τῶν κωνοφόρων ..	12
Θ.Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ : Ποίημα.	14
Α. ΚΟΥΡΤΙΔΗ : Μὴν πίνετε νερὸ ἰδρωμένοι.	14
ΓΚΑΙΤΕ : Ἐνας μῦθος (Διασκευὴ Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟ- ΠΟΥΛΟΥ)	14
Η ΥΓΕΙΑ (Κείμενα Α.Β. ΜΠΑΖΑ)	15
Κ.Α. ΣΦΑΕΛΛΟΥ : Γράμμα στὸν Ἀγ. Βασίλη.	19
ΚΙΝΗΣΙΣ — ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ. καὶ Ε.Ε.Σ.Ν.	20
Χ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ : Ἡ ἀτομικὴ ἐνέργεια.	25
Δ. ΜΑΓΚΡΙΩΤΗ : Τάξις καὶ μέθοδος στὴν ἐργασία ..	26
ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.	28
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ.	30
Ι. ΒΕΡΝ : Τὸ Αἰγαῖον ἀνάστατο (Διασκευὴ Σ.Π.)	31
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ — Α. ΒΩΤΤΗ — Δ. ΠΑΥΛΟΒΙΤΣ : Στίχοι — Μουσικὴ στὰ ἐσώφυλλα.	
MESSAGE of the Minister of National Education. ..	2
» of the President of the R.C. League.	2
E.P. PHOTIADIS : Despina Kanari.	3
EDITORIAL : Conference of the Balkan countries R.C.	4
Dr. B. BAZAS : Man and Ennironment.	5
OLD COLLABORATOR : Astronomy.	6
A. METAXA : The Teacher.	7
A. VARELLA : The Terrific Magician.	8
S. PANAGIOTOPOULOS : The Holy Bread.	10
CH. CHEROPOULOS : A. Courtidis.	12
N.G. DIMITROKALIS : The forest of Conifer Trees. ..	12
TH. B. KONSTANTINOU : Poem.	14
A. COURTIDIS : Do not drink any water when per- spired.	14
GOETHE : A Tale (Revised by S. PANAGIOTOPOU- LOS)	14
HEALTH : (By Dr. A. BAZA).	15
K.A. SFAELLOS : A letter to Santa - Claus.	19
H.R.C. and H.J.R.C. : Movement — Activities.	20
CH. SAKELLARIOS : The Atomic Energy.	25
D. MAGRIOTIS : Order and method in the work.	26
H.J.R.C. : Activities (pictures).	28
READER'S : COLLABORATION.	30
I. VERN : The Aegean Sea in Alarm (adapted S. P.).	31
S. SPERANTZAS — A. VOTTIS — D. PAVLOBITS : Verses — Music inner Cover.	

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ εἶναι ἀνθογραφία τοῦ διαπρεποῦς Ἑλλήνου καλλιγράφου ΠΑΝΤΑΖΗ (19ου αἰ.), ποὺ ἐσπούδασε στὴ Γαλλία καὶ ἔδρασε στὸ Βέλγιον. Ὁ ἀντιγράφο, ὅπως παρατηρήθη εὐγε- νῶς ἀπὸ τὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τράπεζας.

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ Ο ΝΕΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ
ΔΩΡΕΑ 16.8.36
ΗΜΕΡΟΜ. 36199
ΑΡΙΘ.

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΚΑΝΤΩΝΑ

Ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς γεννήσεως τοῦ Θείου Βρέφους καὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ Νέου Ἑτους 1973 εὐχομαι πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Ἑρμῆν Στανρόν Νεότητος, τοὺς συνεργάτας του ἐκπαιδευτικοὺς λειτουργοὺς καὶ τοὺς Ἑλλήνας Ἑρμῆστας νέους ὑγίαν, εὐτυχίαν καὶ πρόοδον.

Ὁ Ε.Ε.Σ. ἐπὶ αἰῶνα περιπῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του ἐπιτελεῖ ἀληθῶς μέγα ἔργον.

Τὰ ὑψηλὰ ιδεώδη τοῦ Ἑρμῆος Στανρόν ἔχουν τὰς ρίζας των εἰς τὴν ἐνδοξὴν καὶ ὡραίαν πατρίδα

μας. Ἐδῶ, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς Ἀκροπόλεως, διὰ τῆς περὶ ἀγαθοῦ διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων προγόνων μας, ἐγεννήθη ἡ ἰδέα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἡ ὁποία ἐνισχυθεῖσα διὰ τῶν ὕμνων τῶν ἀγγέλων τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῶν θείων ρημάτων τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Εἰρήνης ἐμπνέει καὶ καθοδηγεῖ τοὺς ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Ἑρμῆος Στανρόν ἐργαζομένους.

Ἑλληνες Νέοι,

Ἀνοίξατε τὰς καρδίας σας εἰς τὸ Θεῖον φῶς τῆς Βηθλεὲμ, ἀτενίστατε μὲ ὑπερηφάνειαν ἐθνικὴν τὸν Παρθενῶνα, ἐμπνευσθῆτε ἀπὸ τὰ ἰδανικά τῆς Ἑλλάδος τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν καὶ ἐργασθῆτε μὲ πάθος διὰ τὰ ἐπανεύρη ἢ χώρα μας τὴν ἀρχαίαν δόξαν τῆς, τὰ ἀναβιώσῃ τὸ ἀρχαῖον πνευματικὸν μεγαλεῖον τῆς καὶ τὰ μεταφερθεῖν καὶ πάλιν τὰ πνευματικὰ ὅρια τοῦ Ἑλληνισμοῦ «ἐκεῖ ὅπου ὁ Θεὸς ἔθεσεν ὅρους τῆς Γῆς», εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, ὅπως ἔλεγεν ὁ αἰώνιος ἐκεῖνος νέος τῆς φυλῆς μας, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος.

Παραμείνατε πιστοὶ εἰς τὰς ἐθνικάς μας παραδόσεις, καὶ ἐμπνεόμενοι ἀδιαλείπτως ἀπὸ τὰ ιδεώδη τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἑρμῆος Στανρόν καὶ ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸ Θεῖον Φῶς τῆς Βηθλεὲμ ἀγωνισθῆτε διὰ τὸν Ἀνθρωπισμὸν καὶ τὴν Εἰρήνην, διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν συνανθρώπων σας ἀπὸ τὸν πόνον, τὴν πενίαν καὶ τὸν φόβον τοῦ πολέμου.

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ Ε.Σ. κ. BARROSO

Ὁ Πρόεδρος τοῦ ἐν Γενεῇ Συνδέσμου τῶν Ἑρμῶν Στανρόν, κ. JOSE BARROSO, ἀπερῆνεν καὶ ἐφέτος ἐπ' ἐνκαιρίᾳ τοῦ Νέου Ἑτους, μῆνυμα εἰς τὸ ὁποῖον ὑπογραμμίζει ὅτι οἱ λαοὶ τοῦ ὅλου κόσμου προσβλέπουν μετ' ἐλπίδος τὴν ἀνατολὴν τοῦ 1973, ὡς ἔτους δυναμένον νὰ προσφέρῃ σημαντικὰς προόδους εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν Ἑθνῶν. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, ἀτυχῶς, τὸ ἀνθρώπινον γένος δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰ ἐμπόδια τὰ ὁποῖα τὸ ἀπομακρύνουν ἀπὸ μίαν εἰρηνικὴν καὶ ἀσφαλῆ ζωὴν. Ἐταλάντευθη ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλον ἄκρον τὸ ἐκκορεμὲς τῆς ἐλπίδος διὰ μίαν παγκόσμιον εἰρήνην. Ἐν τούτοις, τὰ μέλη τοῦ Ἑρμῆος Στανρόν ἡρωμένα μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως, διακηρύσσομεν, λέγει, πάντοτε ἐντονώτερον, τὴν βεβαιότητα ὅτι παντοῦ ὅπου ἐμφανίζεται ὁ ἀνθρώπινος πόνος — ὁ

προκαλούμενος ἀπὸ θεομηρίας εἴτε πολέμους, ἢ τρομοκρατικὰς ἐνεργείας ἢ καὶ οἰανδήποτε ἄλλην μορφὴν βίας — θὰ εὐρεθῇ μία φιλικὴ χεὶρ διὰ τὰ ἀνακουφίσῃ, κινουμένη ἀπὸ τὴν σκέψιν ὅτι ὁ πᾶσων καὶ ὁ ἐνδεὲς εἶναι καὶ αὐτὸς ἕνας συνάνθρωπος.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. BARROSO τονίζει τὴν παρασχεθεῖσαν βοήθειαν εἰς τὰς περιπτώσεις σεισμῶν (Τουρκία), ἐνόπλων συρράξεων (Μπανγκλαντές) καὶ ἐκ τῶν συνεπειῶν τοῦ πολέμου (Ἰνδοκίνα).

Εὐτυχῶς, καταλήγει, ἡ ἐξέλιξις τῶν παγκοσμίων γεγονότων μᾶς δίδει τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ πολιτισμὸς μας θὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ ἀνωφελεῖς πόρους καὶ τὸ Νέον Ἑτος θὰ μᾶς ὁπλίσῃ μὲ τὸ θάρρος νὰ κατανοήσωμεν καλλίτερον καὶ νὰ ὑπηρετήσωμεν θετικώτερον τοὺς συνανθρώπους μας. Ἀς ἐργασθῶμεν ἵνα τὸ 1973 ἀποβῇ ἀποτελεσματικὸς σταθμὸς πρὸς τὴν παγκόσμιον εἰρήνην.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ

Ἡ εὐζυγος τοῦ πυρπολητοῦ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΝΑΡΗ

Τῷ 1859 ἐταξίδευεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ Σουηδὴ περιηγήτρια Φριδερίκη Μπρέμερ, ἡ ὁποία ὅσον ὀλίγοι ξένοι εἶδε μὲ ὀξυδερκεῖαν τὰ ἑλληνικὰ πράγματα. Ὄταν ἔφθασεν εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸ πρῶτον πού ἐνόμισε χρέος τῆς ἦτο νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ ἐνδοξότερον ζῶν λείψανον τοῦ Ἀγῶνος, τὸν Κωνσταντῖνον Κανάρην, τὸν ὁποῖον εὗρεν εἰς τὴν πτωχικὴν του κατοικίαν εἰς τὴν Κυψέλην. Ἡ ζωηρὰ ἐντύπωσις ἀπὸ τὸν πυρπολητὴν — πού ἐδόξασεν εἰς τὸν ἕξω κόσμον τὴν Ἑλλάδα ὅσον ἴσως μόνον τὸ Μεσολόγγι — δὲν ἐσκίασε τὴν ἐπίσης ζωηρὰν ἐντύπωσιν τῆς ἀπὸ τὴν σύντροφον τοῦ Κανάρη : «Ἡ Κυρία Κανάρη — μᾶς λέγει ἡ Σουηδὴ — ἀκούει σιωπηλῇ τὴν διήγησιν τοῦ συζύγου τῆς καὶ μὲ συμπάθειαν καὶ διαφέρει. Προχωρῶ πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν ἐρωτῶ μὲ τὸν διερμηνέα μου ποῖα ἦσαν τὰ συναισθήματά τῆς ὅταν ὁ Κανάρης ἔφευγε ἀπὸ τὸ σπίτι διὰ τὰ ἐπιχειρήσει κάποιον ἀπὸ τοὺς ἐπικινδύνους τοῦ ἄθλου. Μοῦ ἀπαντᾷ ὅτι θὰ ἤθελε νὰ μὴ ἦτο μόνη εἰς τὸ σπίτι, ἀλλὰ μαζὶ του εἰς τὸν πυρπολικόν : Μόνον ἡ σκέψις τῆς πατρίδος μὲ συνεκράτει, — προσθέτει.

Καὶ συνεχίζει πρὸς τὴν περιηγήτριαν : «Ἐκείνην τὴν νύκτα πού ὁ Κανάρης ἐτίναξεν εἰς τὸν ἀέρα τὴν ναυαρχίδα τοῦ καπετὰν πασᾶ ἐγέννησα μὲ πόρους μεγάλους τὸ πρῶτον παιδί μας. Καὶ ὅταν ἤκουσα ὅτι ὁ λαὸς ἐπενέμησε καὶ μὲ ἀναμμένας λαμπάδας συνώδεσε τὸν πυρπολητὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ψαλῶν, μὲ δυσκολίαν αἱ γυναῖκες, πού

παρίσταντο εἰς τὸν τοκετὸν μου, κατώρθωσαν νὰ μὲ ἐμποδίσουν νὰ τρέξω καὶ ἐγὼ κοντὰ του». Καὶ συνεπλήρωσεν : «Ὅταν ἔπειτα ἦλθεν ὁ Κωνσταντῆς εἰς τὸ σπίτι καὶ ἐκατάλαβα ἀπὸ τὰ καψίματα εἰς τὸ δέγμα καὶ τὰ φρόδια τὸν κίνδυνον πού διέφυγε, τότε δὲν ἐκρατήθηκα, — μοῦ ἔτρεχαν ποτάμι τὰ δάκρυα, καὶ τόση ἦτο ἡ συγκίνησίς μου, ὥστε μόλις καὶ μετὰ βίας ἠμποροῦσα νὰ μετέχω εἰς τὴν χαρὰν τοῦ ἀνδρός μου πού ἐσήκωνε εἰς τὰ χέρια του τὸ πρῶτον παιδί μας».

Μὲ βαθυτάτην ἐπίγνωσιν τοῦ τι ἔλεγε καὶ μὲ περιπαθὴ ἀπλότητα μοῦ διηγήθη αὐτὰ ἡ γηραιὰ κυρία, — λέγει ἡ Σουηδὴ. Καὶ καταλήγει ἡ Μπρέμερ συγκεκριμένη : «Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ περιγράψω τὸ μέγεθος τῆς εὐχαριστήσεως ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν εἰς τὸ γηραιὸν καὶ ἡρωικὸν ζεῦγος, πού τώρα, εἰς τὴν εἰρηνικὴν του γῆρας, ἔφευγε εἰς τὴν μνήμην μου τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο πρότυπον ὅλων τῶν ἁρμονικῶν ζευγῶν, τὸ ζεῦγος τῶν συζύγων τῆς Φρυγίας, οἱ ὁποῖοι, ὅταν κάποτε τοὺς ἐπεσκέφθησαν εἰς τὸ σπίτι των οἱ θεοί, μίαν καὶ μόνον ἐζήτησαν χάριν : Νὰ ἀποθάνουν τὴν αὐτὴν ἡμέραν!».

Ὅπως εἰδυλικά ὑπῆρξαν τὰ τελευταῖα ἔτη τῶν δύο συζύγων, — εἰδυλικά ὑπῆρξαν καὶ τὰ νεανικά των : Ὁ Κωνσταντῆς Μικαὶ Κανάρης (νῖος τοῦ Μικέ) — αὐτὴ ἦτο ἡ πρώτη ἐπογραφή τοῦ ἀγραμμάτου ἡρώος — ἠγάπα κρυφὰ τὴν Δέσποιναν Μανιάτη, ὡς ἦτο τὸ πατρικὸν ὄνομα τῆς ἔπειτα κυρίας Κανάρη, τὴν ὁποῖαν ὁμως οἱ γο-

νεῖς προὐρίζαν διὰ τὸν μεγαλύτερον ἀδελφὸν τοῦ Κωνσταντῆ, τὸν Ἀναγνώστην. Ἀλλὰ καὶ ἡ Δέσποινα ἀνταπεκρίνετο κρυφὰ καὶ ἀνεκδήλωτος εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κανάρη. Ὁ γάμος ὁμως αὐτὸς ἦτο μακρὰν, διότι ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε γίνῃ ὁ ἀρραβὼν μὲ τὸν Ἀναγνώστην. Καὶ ὁ Κωνσταντῆς ἀποφασίζει νὰ φύγῃ, νὰ γίνῃ καλόγηρος! Τέλος οἱ οἰκεῖοί των ἀντιλαμβάνονται τι συμβαίνει, διαλύουν τὸν ἀρραβῶνα, καὶ ὁ Κωνσταντῆς στεφανώνεται τὴν Δέσποιναν.

Ὁραία καὶ γενναία γυναῖκα καὶ μὲ χαρίσματα πολλὰ καὶ μὲ ἕνα παιδί εἰς τὴν θηλήν, — ἔτσι τὴν ἐμφανίζουν οἱ περιηγηταί. Καὶ ὅταν τῷ 1881 ἀπέθανε, μία ἐφημερὶς τῆς ἐποχῆς, περιγράφουσα τὴν διάσωσιν τῆς ἅμα κατεστράφησαν τὰ Ψαρά, σημειώνει : «Ἐν μέσῳ τῆς συγχύσεως τοῦ πένθος καὶ τοῦ σιδήρου, εἰ καὶ ἔγκνος, λαβοῦσα τὰ δύο τέκνα αὐτῆς ἐροῖσθαι εἰς τὴν θάλασσαν, διότι ἦτο αἰσθητὴ κολυμβήτρια, καὶ ἔσωσε ταῦτα, σωθεῖσα καὶ αὐτὴ εἰς τὴν λέμβον τοῦ πενθεροῦ τῆς».

Ὅπως καὶ ὁ Κανάρης, ἦτο καὶ ἡ Δέσποινα πιστὴ εἰς τὸν θεὸν καὶ τὰ ἑλληνικὰ πάτρια : Ὄταν τῷ 1863, κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ἐφονεύθη ὁ νῖός τῆς Ἀριστείδης Κανάρης, ὑπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ, ἔκοψε σύρριζα τὴν κόμην τῆς ἡ ἀρχόντισσα — πιστὴ εἰς τὸ παμπάλαιον ἔθιμον τῶν Ἑλλήνων, ἔθιμον πέντε χιλιάδων ἐτῶν! — καὶ ἔδωσε μὲ αὐτὰ τοῦ νῖου τῆς τὰ χέρια. Καί, βουβὴ χορηγός, θὰ τὸν συνοδεύσῃ μέχρι τοῦ τάφου!

ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΤΩΝ ΕΡΥΘΡΩΝ ΣΤΑΥΡΩΝ
ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ
ΕΝ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

Εἰς τὴν παραλιακὴν πόλιν Ὁπατία τῆς Γιογκο-
σλαβίας συνήλθε, τὸν παρελθόντα Νοέμβριον, διὰ
σκεψίς τῶν Ἑρυθρῶν Σταυρῶν τῶν Βαλκανικῶν
Χωρῶν, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Γιογκοσλαβικοῦ
Ἑρυθροῦ Σταυροῦ. Τῆς Διασκέψεως μετέσχον οἱ
Ἑρυθροὶ Σταυροὶ Βουλγαρίας, Γιογκοσλαβίας, Ἑλ-
λάδος καὶ Ρουμανίας καὶ ἡ Ἑρυθρὰ Ἡμισέληρος τῆς
Τουρκίας. Τὸν Ε.Ε.Σ. ἐξέπροσώπησαν ἡ Κα' Ἀλ.
Μαντζουλίνοῦ καὶ ὁ κ. Ἰ. Ἐστ. Σπηλιωτόπουλος, μέλη
τοῦ Κεντρικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἡ δεσπ.
Στ. Παπαμιχοῦδλη, Διευθύνουσα τῆς παρὰ τῇ Κεν-
τρικῇ Ὑπηρεσίᾳ Διευθύνσεως Νοσοκόμων.

Τὴν Διάσκεψιν ἀπασχόλησαν θέματα κοινού ἐνδιαφέροντος τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν, ἐκάστη δὲ Ἀν-

Τὸ σῆμα τῆς Διασκέψεως τῶν Ε. Σ. Βαλκανικῶν Χωρῶν.

τιπροσωπεία ανέπτυξε τὸ θέμα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, τὸ ὁποῖον εἶχαν ἐπιλέξει ἡ Διοίκησις τοῦ ἀντιστοίχου Ἑρυθροσταναρικοῦ Συλλόγου. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Κ. Γεωργακόπουλος εἶχαν ἐπιλέξει τὸ θέμα «Ὁ Ἑρυθρὸς Σταναρὸς εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγείας καὶ τῆς ὑγιεινῆς διαπαιδαγωγήσεως — ὁ ρόλος τῆς Νοσοκόμου», τὸ ὁποῖον καὶ ἀνέπτυξεν ἐνώπιον τῆς Διασκέψεως ἡ δεσπ. Παπαμικρούλη, ἀποσπάσασα τὰ εὐλοκρινῆ συγχαρητήρια τῆς Ὀλομελείας. Εἰς τὴν συζήτησιν τῶν θεμάτων «Ὁ Ἑρυθρὸς Σταναρὸς παράγων εἰρήνης» καὶ «Ἀνάπτυξις τοῦ Διεθνoῦς Ἀθλοπρωτιστικοῦ Δικαίου» ἔλαβε μέρος ἡ Κα Μαντζουλίную, ὑποστηρίξασα τὰς ἀπόψεις τοῦ Ε.Ε.Σ., συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας τοῦ κ. Προέδρου. Τὴν ἐν γένει δοᾷσιν τοῦ Ε.Ε.Σ. ἐξέθεσεν ὁ κ. Σπηλιωτό-

πουλος, ὅστις μετέσχε καὶ τῆς συζητήσεως τοῦ θέ-
ματος «ἡ Νεότης τῆς σήμερον».

Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Διασκέψεως ἐνέκρινε, μετὰ ζωηρῶν χειροκροτημάτων, πρότασιν τοῦ Προεδρείου τῆς περὶ ἀποστολῆς συγκαταθηρῶν τηλεγραφήματος εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Κωνσταντῖνον Γεωργακόπουλον ἐπὶ τῇ προσεχεῖ, κατὰ Φεβρουάριον 1973, συμπληρώσει· εἰκοσιπενταετοῦς συνεχοῦς Προεδρίας αὐτοῦ. Συμφώνως πρὸς τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν, ἐστάλη εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τὸ ἀκόλουθον τηλεγράμμα :

«Αὐτοῦ Ἐξοχόητα Κύριον
Κωνσταντῖνον Γεωργακόπουλον
Πρόεδρον Ἑλλήν. Ἐνθεοῦ Στανου — Ἀθήνας

Συγκεντρωθέντες εἰς Ὀπατίγιον Ἐθνικοὶ Ἐρυθρο-
οτσικτικοὶ Σύλλογοι Βαλκανικῶν Χωρῶν αἰσθάνονται
λύπην δι' ὑμετέραν ἀπουσίαν καὶ οἷς ἀπευθύνουν
ἀδελφικοὺς καὶ εὐσεβεστάτους γαιοεπισμούς των.

«Εκφοράζον προς ὕμης ζωηρότητα συγχρητηζέτω
των διὰ λαμπροτάτην ἐπέτειον ἥν θά ἐξορτάετε προ-
σεχῶς ἐπὶ συμπληρώσει 25ετίας κατὰ τὴν ὁποίαν
προεδροῦντε καὶ κατευθύνετε με πεφωτισμένον τρόπον
τὰς τύχας τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ διατυπώνουν θερμὰς εἰσχὰς
διὰ μέλλοντικὴν συνεργασίαν».

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία, ἐκτελοῦσα ἐνόλην τοῦ κ. Προέδρου, ἐκόμισε καὶ ἐπέδωσε κατὰ τὴν διάσκεψιν εἰδικῆς τελετῆς εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ Ε.Σ. Δρα Νικόλα Γκεοργκιέβσκυ ὡς δῶρον ἐκ μέρους τοῦ Ε.Ε.Σ. ἀντίγραφον Κεφαλῆς τῆς Θεᾶς Ὑγείας, ἀριστουργήματος τοῦ ἀρχαίου γλύπτου Σκόπα, μετ' ἀπερωρώσεως χωραχθείσης ἐπὶ ἀργυρᾶς πλακῶς. Τὸ συμβολικὸν δῶρον ἐγένετο δεκτὸν μετ' ἐξαιρετικῆς εὐχαριστήσεως, ἔδωσε δὲ τοῦτο εἰς τὸν τὸν Δρα Γκεοργκιέβσκυ τὴν ἀφορμὴν νὰ ἀναμνησθῇ ὅτι, κατὰ τοὺς σεισμοὺς οἵτινες κατέστρεψαν τὴν πόλιν τῶν Σκόπιων ἐν ἔτει 1963, ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος ἀπέστειλεν ἐπὶ τόπον φορητὸν Νοσοκομεῖον καὶ ἐπεληφθῇ ἀμέσως τῆς περιθάλψεως τῶν τραυματιῶν καὶ ἀσθενῶν· ἐπίσης ὅτι ἔδωκεν ἐκ τῶν πρώτων τὸ «παρόν» καὶ μετὰ τὴν ἐκ σεισμοῦ καταστροφὴν τῆς Γιουγκοσλαβικῆς πόλεως Μπάνια Λούκα, ἐξ ἔτη βραδύτερον.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκεια τῆς Διασκέψεως ἐπεκράτησε μετὰ τῶν Συνδέσμων πνεῦμα εὐλικρινοῦς συνεργασίας, ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συνεχισθῇ αὐτὴ καὶ μελλοντικῶς μὲ τακτικὰς συναντήσεις ἀνωτάτων ἐκπροσώπων τῶν Διοικήσεων τῶν Βαλκανικῶν Ἑνδοχρηστικῶν Συλλόγων, ὡς καὶ μὲ περιοδικὰς, ἀνὰ διετίαν ἢ τριετίαν, Διασκέψεις ὡς ἡ συνελοῦσα εἰς Ὀπατίγιο. Κατόπιν προτάσεως τοῦ Ρουμανικοῦ Ἑνδοχρηστικοῦ Σταυροῦ, ἡ προσεχὴς Διάσκεψις ἀπεφασίσθη νὰ ἀναέλθῃ εἰς Βουκουρέστιον, κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1974 ἢ ἀρχὰς τοῦ 1975.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΠΑΖΑ

Ἰατροῦ Ὑγιεινολόγου

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η ΡΥΠΑΝΣΙΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ

Τὸ πρόβλημα τῆς ρυπάνσεως τῆς ἀτμοσφαίρας εἶναι πολὺ παλὴρ καὶ οἱ πρῶτες προσπάθειες γιὰ τὴν ἀντιμετώπισί του χρονολογοῦνται ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Β' αἰῶνος, ὅταν ὁ Φρειδερίκος ὁ 2ος ἀπηγόρευσε τὴ λειτουργίαν τῆς βιοτεχνίας λιναριοῦ καὶ καννάβεως μὲς στὶς πόλεις γιατί ἐρῶπαναν τὴν ἀτμόσφαιρα μὲ τὴ δυσσομία τους.

Με την πάροδο των ετών διάφορα άλλα μέτρα ελήφθησαν, και φθάσαμε στην εποχή μας που η γνώση της ατμοσφαιρικής θεωρείται μία από τις μεγαλύτερες απειλές για την υγεία, τη ζωή μας και την ήσυχία μας.

Ὁ καπνός, ὁ ὁποῖος σήμερα θεωρεῖται τὸ κύριο στοιχείο τῆς ρυπάνσεως, ἐκεῖνα τὰ χρόνια δὲν εἶχε τὴν σημασίαν πὺν ἔχει σήμερα. Γιατὶ τότε ἦταν πολὺ ἀραιὸς καὶ προήρχετο ἀπὸ τὸ κάπνισμα ξύλων καὶ ξυλανθράκων, πὺν ἐχρησιμοποιοῦντο γιὰ τὴν θέρμανσιν τῶν σπιτιῶν καὶ τὸ μαγεύρεμα. Ἐθεωρεῖτο μάλιστα εὐτυχία νὰ καπνίζῃ ἡ καπνοδόχος τοῦ τζακιοῦ, ὑπῆρχε δὲ καὶ μιὰ ἐγχῆ πὺν ἐδίδοτο στοὺς νεονύμφους, ἡ ὁποία εἶπεν: «ἐχθόμεστε ἡ καπνοδόχος τοῦ σπιτιοῦ σας νὰ καπνίζῃ πάντοτε».

Σήμερα όμως τὰ πράγματα ἄλλαξαν καὶ ἡ κατά-
 σταςις ἐγίνε δυσάρεστη, ὥστε ν' ἀπασχολῇ ὄχι μόνο
 τίς κυβερνήσεις τῶν κρατῶν καὶ τοὺς διαφόρους ὁρ-
 γανισμοὺς, ἀλλὰ καὶ τὸν καθένα ἀπὸ μᾶς, πὺν ζοῦμε
 καθημερινὰ μέσα στὰ καυσάτρια, τοὺς καπνοὺς τῆ
 σκόνῃ καὶ τῷ θόρυβῳ.

Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ ὀφείλεται σὲ πολλὰς αἰτίες. Καὶ πρώτη εἶναι ἡ αὔξησι τοῦ πληθυσμοῦ σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμον, πὺν ἔαν συνεχισθῇ μὲ τὸν ρυθμὸ αὐτό, ὑπολογίζεται ὅτι τὸ ἔτος 2000 θὰ φθάσῃ τὰ ἑπτὰ δισεκατομμύρια! Μὲ τὴν αὔξησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν συγκεντρώσιν των στὶς πόλεις αὐξάνει παρὰ πλάη καὶ ἡ κοινωνικὴ δραστηριότης.

Δευτέρα αιτία είναι η τεχνολογική πρόοδος, η οποία άρχεισε από την εποχή της βιομηχανικής επαναστάσεως, κατά τα μέσα του 18ου αιώνος και συνεχίστηκε έντατικά μέχρι σήμερα. Χάρης σ' αυτήν έγινε η ραγδαία βιομηχανική ανάπτυξις σ' όλες σχεδόν τις χώρες. Και όσο μεγαλύτερη γίνεται τόσο χειροτερεύει η κατάστασις από απόψεως ρυτάνσεως. Μόνον οι υπανάπτυκτες χώρες είναι ακόμα άπηλλαγμένες από το κακό αυτό.

Με τη συνεχιζόμενη έκβιομηχάνισι ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων από τις αγροτικές περιοχές, ξεκίνησαν για να εγκατασταθούν στις πόλεις, κοντά στις οποίες έγιναν μεγάλα βιομηχανικά κέντρα, για να εργασθούν στα εργοστάσια, να εξασφαλίσουν εργασία συνεχή υπό στέγην κ' ένα καλό ημερομίσθιο και να παράγουν άφθονα και φθηνά βιομηχανικά αγαθά για την κοινωνία μας.

Ἡ μηχανὴ ἐξ ἄλλου, πὺν ἀποτελεῖ τὸ χαρακτη-
ριστικὸ γνῶρισμα τῆς ἐποχῆς μας, χρησιμοποιεῖται

παντοῦ. Ἀκόμα καὶ ἡ γεωργία ἔγινε σήμερα γεωργικὴ βιομηχανία μὲ τὸν τεράστιο ἀριθμὸ μηχανημάτων ποὺ διαθετεῖ, καὶ αὐτὸ ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα νὰ περισσέψουν πολλὰ ἀγροτικὰ ἐργατικά χέρια ποὺ πῆγαν νὰ ἐργασθοῦν στὴ βιομηχανία.

Ἔτσι σιγά-σιγά πολλοὶ ἄνθρωποι συγκεντρώθηκαν στὶς μεγάλες πόλεις καὶ αὐτὸ συνετέλεσε στὴν αὐξησὶ γενικὰ τῆς κοινωνικῆς δραστηριότητος. Πιὸ πολλὰ λεωφορεῖα καὶ αὐτοκίνητα χρειάστηκαν γιὰ τὶς μεταφορὰς καὶ τὶς συγκοινωνίες, πιὸ πολλὰ σπίτια κτίστηκαν καὶ πιὸ πολλὰ καύσιμα καταναλίσκονται γιὰ νὰ θερμάνουν τοὺς ἀνθρώπους, ἀρκετοὺς μῆνες κάθε γοῖνο.

Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ρυπάνσεως τῆς ἀτμοσφαίρας προέρχεται ἀπὸ τὴν καπνοδόχους τῶν σπιτιῶν καὶ τῶν πολυκατοικιῶν. Κατόπιν ἔρχονται τὰ βενζινοκίνητα καὶ πετρελαιοκίνητα αὐτοκίνητα πρὸς ἀποβάλλουν τεράστια ποσὰ καυσαερίων στὸν στενωπὸν καὶ ἀνηφορικὸν δρόμους. Παράλληλα ἡ λειτουργία τῶν βιομηχανιῶν ἀπαιτεῖ τὴν κατανάλωσις χιλιάδων τόννων πετρελαίου καὶ μαζοῦν κάθε χρόνον. Ἔτσι, καὶ αὐτὲς μὲ τὴν σειρὰ τους χειροτερεύουν τὴν ρύπανσιν μὲ τοὺς καπνούς, τὶς σκόνης ἀπὸ τὰ ὑλικά πρὸς χρησιμοποιοῦν, τὰ διάφορα δηλητηριώδη ἀέρια καὶ χημικὰ οὐσίες πρὸς ἀποβάλλουν καθήμενὰ στὴν ἀτμόσφαιρα ἀπὸ τὴν καπνοδόχους των.

Παρ' όλον ότι οι βιομηχανίες βρίσκονται συνήθως αρκετά μακριά από τις πόλεις και παρὰ τὸ μεγάλο ὕψος τῶν καπνοδόχων τῶν, εἶναι δυνατόν οἱ διάφοροι καπνοὶ καὶ οἱ σκόνης νὰ μεταφερθοῦν σὲ μεγάλες ἀποστάσεις καὶ νὰ ρυπάνουν τὴν ἀτμόσφαιρα τῶν πόλεων. Ἐχει ἀποδειχθῇ ἀπὸ διάφορες παρατηρήσεις ὅτι ἡ σκόνι ἀπὸ τῆς καπνοδόχους τῶν ἐργοστασίων τοιμῆντον ταξιδεύει, καὶ μὲ ἐννοιζὸ ἀνεμοι μορεὶ νὰ μεταφερθῇ ἀκόμα καὶ 100 χιλιόμετρα μακριά. Ὅταν ὁ καιρὸς εἶναι ὑγρὸς καὶ δὲν φρεσάη ἀνεμος, εἶναι δυνατόν ἡ ἀτμόσφαιρα τῶν πόλεων νὰ σκεπάζεται ἀπὸ ἓνα σύννεφο ποὺ περιέχει καπνὸ, αἰωροῦμενες σκόνης, χημικὰς οὐστές καὶ ὕδατμοῦς. Τὸ σύννεφο αὐτὸ μορεὶ πολλὰς φορὲς νὰ παραμείνῃ ἐπὶ μέρες σὲ χαμηλὸ ὕψος, καὶ μορεὶ νὰ προκαλέσῃ στενοχωρία στὴν ἀναπνοὴ καὶ νὰ βλάψῃ ὅσους πᾶσχων ἀπὸ ἀρρώστειες τῶν βρόγχων καὶ τῶν πνευμόνων. Ἐνα τέτοιο δυσάρεστο ἐπεισόδιον ἔγινε τὸ 1952 στὸ Λονδῖνο ἀπὸ μίαν πυκνὴν ὁμίχλη μὲ καυσὰφια, ὅπου μέσα σὲ τρεῖς μέρες πέθαναν 4.000 ἄνθρωποι περισσότεροι ἀπὸ ὅσους πέθαιναν συνήθως, καὶ αὐτοὶ ἦσαν ὅσοι ὑπέφεραν ἀπὸ ἀρρώστειες τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος.

Ἀλλὰ τι εἶναι ἡ ρύπανσις τῆς ἀτμοσφαίρας; Σύμφωνα μὲ ἓνα ὁρισμὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἱατρικῆς Ἐταιρίας, ἐννοοῦμε ρύπανσι ὅταν στὸν ἀέρα περιέχονται ξένες οὐσίες, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνες ποὺ περιέχει σύμφωνα μὲ τὴ φυσικὴ του φύσιν, δηλαδὴ αἷωτο καὶ ὀξυγόνο, καὶ οἱ ὁποῖες μιστραοὶ νὰ βλάψουν τὴν

(Συνέχεια σὴν σελίδα 24)

Η ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

Έχουμε ελπίζει εις προηγούμενον άρθρον, ότι εάν τελειοποιηθὺν ἀπεριορίστως τὰ τηλεσκοπία, διὰ τὰ βλέπωμεν σώματα ἀπέχοντα δέκα δισεκατομμύρια ἔτη φωτός, τότε δὲν ἀποκλείεται εἰς τὸ ἄκρον τοῦ παρατηρουμένου τόσον μακρὰν ἀντικειμένου νὰ παρατηρούμεν τὸν ἑαυτὸν μας. Αὐτὸ ὁμοιάζει μὲ παραλογισμόν καὶ ὁμῶς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι θεωρητικῶς δυνατόν σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην μερικῶν κορυφαίων μαθηματικῶν - ἀστρονόμων πού ἀσχολοῦνται μὲ τὸ σύμπαν. Πρέπει ὁμῶς νὰ κάμωμεν μία ἀνάλυσιν διὰ νὰ ἐννοηθῇ καλῶς αὐτὴ ἡ ἀντίληψις.

Γνωρίζομεν ὅτι αἱ σχέσεις τῶν σωμάτων εἰς τὸν χῶρον καθορίζονται μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς γεωμετρίας πού τὴν καλοῦμεν Εὐκλείδειον, εὐθεῖα γραμμὴ, καμπύλη, ἐπίπεδον κλπ. Οἱ μαθηματικοὶ ὁμῶς στηρίζόμενοι εἰς τὴν θεωρίαν τῆς σχετικότητος, ἡ ὁποία εὐρέθῃ ἀληθὴς, λέγουσιν ὅτι εἰς τὰς μεγάλας ἀποστάσεις, ἔξω ἀπὸ τὸν γαλαξίαν μας, δὲν ἰσχύει ἡ Εὐκλείδειος γεωμετρία. Ἐκεῖ εὐθεῖα δὲν ὑπάρχει. Ὅλοι αἱ εὐθεῖαι εἰς τὸ ἀπέραντον διάστημα εἶναι καμπύλαι, διότι ἔλκονται ἀπὸ τὴν ιδιότητα τῆς βαρύτητος τῶν ἀπειροσθίων οὐρανίων σωμάτων.

Σύμφωνα μὲ τὴν ιδιότητα αὐτὴν τῶν εὐθειῶν νὰ εἶναι καμπύλαι, οἱ μαθηματικοὶ μᾶς καλοῦν νὰ σκεφθῶμεν τὰς συνεπείας. Ἄς τὰς σκεφθῶμεν λοιπόν. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν κορυφὴν ἑνὸς ὄρους καὶ κοιτάζοντες πρὸς βορρᾶν ἂς ἐκπέμψωμεν ἀπὸ ἑνα ἰσχυρὸν λαμπτήρα μίαν ἀκτῖνα φωτεινὴν διὰ μίαν στιγμὴν. Τὴν θὰ γίνῃ; Ἡ ἀκτὶς θὰ προχωρήσῃ κατ' εὐθείαν πρὸς βορρᾶν μὲ ταχύτητα 300 χιλιάδων χιλιομέτρων τὸ δευτερόλεπτον. Ὅπως τὸ πείραμά μας εἶναι ὑποθετικόν, δεχόμεθα ὅτι ἡ ἐκπεμπθεῖσα ἀκτὶς δὲν θὰ ἐξασθενήσῃ, ἀλλὰ θὰ συνεχίσῃ τὴν πορείαν της μὲ τὴν ἰδίαν ἔντασιν. Ἡ ἀκτὶς θὰ προχωρήσῃ λοιπὸν ἀπεριορίστως πρὸς βορρᾶν ἐπὶ ἡμέρας, ἔτη, χιλιάδας ἐτῶν, ἑκατομμύρια καὶ δισεκατομμύρια ἐτῶν ἕως ὅτου μετὰ ἔξ ἢ δέκα δισεκατομμύρια ἐτῶν κάποιον θὰ φθάσῃ. Ἀλλὰ πού θὰ φθάσῃ;

Ὅπως τὸ σύμπαν κυρτοῦται ὡς σφαῖρα ἢ ὡς ἔλλειψις, ὡς σφαῖρα ποδοσφαίρου ἢ ὡς πορτοκάλι, ἡ ἀκτὶς ἀκολουθοῦσα πορείαν κυκλικὴν θὰ συμπληρώσῃ ἕνα πλῆρη κύκλον καὶ θὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἐξεκίνησε, πίσω ἀπὸ τὸ κεφάλι μας, εἰς τὸ ὅρος εἰς τὸ ὁποῖον ὑποθετικῶς θὰ στεκώμεθα καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τόσα δισεκατομμύρια ἔτη.

Ἄς ἐλθωμεν ὁμῶς εἰς τὸ Σύμπαν. Εἴπαμεν ὅτι κάποτε ἐξεργάγη ἡ ὕλη του ἡ συγκεντρωμένη εἰς μίαν περιοχὴν καὶ διεσκορπίσθη εἰς ὅλα τὰ σημεῖα πρὸς τὰ ἔξω. Ἔτσι ἐσχηματίσθη ἕνα τεράστιον μπαλόνι ἐκτάσεως δισεκατομμυρίων ἐτῶν φωτός. Εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς τῆς οὐρανίου μπάλλας, ἡ ὁποία διαρκῶς φουσκώνει, κολυμβοῦν οἱ διάφοροι γαλαξίαι. Εἰς ἕνα ἐκ τῶν γαλαξίων αὐτῶν ὑπάρχει καὶ τὸ ἰδικόν μας πλανητικὸν σύστημα καὶ ἡ γῆ μας. Φαντασθῆτε τώρα τὴν οὐράνιον αὐτὴν σφαῖραν ὁμοίαν μὲ τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν καὶ ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ἰδικός μας γαλαξίας μὲ τὴν γῆν μας ἔχει θέσιν εἰς τὴν ὑδρό-

γειον — ἀναλογικῶς — κάποιον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰδικῶς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν. Ἄν λοιπὸν ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἐξαπολύσωμεν τὴν φωτεινὴν ἀκτῖνα πρὸς βορρᾶν, αὐτὴ θὰ προχωρήσῃ καμπυλωτῇ πρὸς τὸν βόρειον πόλον τῆς ὑποθετικῆς ὑδρογείου, θὰ τὸν περάσῃ, θὰ κάμῃ πρὸς νότον, θὰ ὑπερβῇ τὸν νότιον πόλον καὶ θὰ συνεχίσῃ πρὸς τὰ ἄνω εἰς γραμμὴν μεσημβρινοῦ τῆς γῆς, ἕως ὅτου ἔλθῃ νὰ κτυπήσῃ πίσω ἀπὸ τὸ κεφάλι μας εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν. Αὐτὸ γίνεται, διότι ὅπως παραδέχονται οἱ μαθηματικοὶ εἰς τὰς διαστάσεις τοῦ σύμπαντος δὲν ὑπάρχει εὐθεῖα γραμμὴ. Τώρα ἀντιλαμβάνεται κανεὶς, πῶς, θεωρητικῶς, ὅταν τὰ τηλεσκοπία τελειοποιηθῶν εἰς τὸ ἔλαττον, ὥστε νὰ βλέπωμεν εἰς ἀπεριορίστους ἀποστάσεις, τότε δὲν ἀποκλείεται νὰ ἴδωμεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁρατότητος τὴν ἰδίαν τὴν γῆν μας. Φυσικὰ αὐτὸ θὰ ἰσχύῃ, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον εἶναι ἀληθὴς ἡ γνώμη τοῦ Ἀϊνστάϊν ὅτι τὸ σύμπαν εἶναι πεπερασμένον ἅπειρον καὶ ἐφ' ὅσον, ὡς πιστεύουν οἱ περισσότεροι τῶν ἀστρονόμων, τὸ σύμπαν ἔχει ὄντως σχῆμα σφαιρικόν.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΤΟΥ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ὁ οὐρανὸς τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι στολισμένος τὸ βράδυ πρὸς τὰ ΝΑ μὲ τὴν συνάθροισιν τῶν λαμπροτέρων ἀστέρων εἰς τὸ λεγόμενον *χειμερινὸν ἔξω γωνίον*. Αὐτὸ τὸ ἀποτελοῦν ἔξ κυρίως λαμπροὶ ἀπλανεῖς, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀπὸ ὑψηλὰ κατὰ τὴν φορὰν τῶν δεικτῶν τοῦ ὥρολογίου οἱ ἑξῆς: Ἀλφὶ τοῦ Ἡνιόχου — Λαμπαδίας τοῦ Ταύρου — Ρίγελ τοῦ Ὁρίωνος — Σείριος ἡ μέγας κύνων — Προκύων — Κάστωρ τῶν Διδύμων. Ἡ θέσις εἶναι κατάλληλος διὰ νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς μὲ διόπτραν τὸ νεφέλωμα τοῦ Ὁρίωνος πού κείται εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς ζώνης τοῦ Ὁρίωνος (ἡ τῶν τριῶν μάγων). Αὐτὸ τὸ νεφέλωμα ἀποτελεῖ μίαν συγκέντρωσιν πελωρίων διαστάσεων ἀπὸ ἀέριον ὕλην. Ἡ διάμετρος τοῦ νεφελώματος ἀνέρχεται εἰς 100 ἔτη φωτός, ἔχει μᾶζαν δέκα ἡλίων καὶ ἀπέχει ἀπὸ ἡμᾶς 1700 ἔτη φωτός. Ἐκ τῶν πλανητῶν ὁ Ἐρμῆς ὁλόκληρον τὸν μῆνα θὰ εὐρίσκειται πλησίον τοῦ Ἠλίου καὶ θὰ εἶναι ἀόρατος. Ἡ Ἀφροδίτη εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς φαίνεται ἀκόμη ὡς πρωϊνὸς ἀστήρ, ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἰανουαρίου διαρκῶς ἐλαττώνει τὴν ἀπόστασιν της ἀπὸ τὸν ἥλιον, ὥστε εἰς τὸ τέλος ἀνατέλλει ὀλίγον πρὶν ἀπὸ αὐτόν. Ὁ Ζεὺς, ὁ ὁποῖος τὸν Δεκέμβριον ἦτο ὁρατὸς ὡς ἑσπερινὸς ἀστήρ, ἐξαφανίζεται μετὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ κατὰ τὴν 11ην τοῦ μηνὸς ἀνατέλλει μετὰ τὸν ἥλιον εἰς βραχειὰν ἀπόστασιν, ὥστε εἶναι ἀόρατος. Κατὰ τοὺς προσεχεῖς μῆνας θὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ θὰ εἶναι ὁρατὸς ὡς ἑσπερινὸς ἀστήρ εἰς τὴν Δύσιν. Ὁ Ἄρης θὰ εἶναι καὶ πάλιν πρωϊνὸς ἀστήρ, ἀλλὰ τὸ φῶς του εἶναι πολὺ ἀσθενές, πλησίον εἰς τὸν Ἀντάρη τοῦ Σκορπίου. Ὁ Κρόνος εὐρεθεῖς εἰς σύνοδον πρὸς τὸν ἥλιον τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου ἀνατέλλει ἔκτοτε εὐθὺς μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ στολίζει τὸν οὐρανὸν ὅλην τὴν νύκτα μετὰ τὰς Λαμπάδιον καὶ Αἰγός. Ἡ Σελήνη τὴν 30ὴν ὡς φθίνουσα μῆνη θὰ εὐρίσκειται τὸ πρῶτὸ πλησίον τοῦ Ἀρεως.

ΠΑΛΑΙΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

Ἀπὸ τὰ κείμενα τῆς ἐκλιπούσης συνεργατικῆς μας

ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑ

(Θείας Λένας)

Ἡ θεία Λένα ὡς γράφει:

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Καλὰ μὲν παιδιά,

Κάθε χρόνο, ὅταν ἀλλάζετε τάξι, τὸν βλέπετε γιὰ πρώτη φορὰ. Τὸ μάτι σας πέφτει ἐξεταστικὰ ἐπάνω του καὶ τὸ μυαλό σας ἀρχίζει νὰ δουλεύῃ.

Εἶναι ὁ νέος σας Δάσκαλος, αὐτὸς πού θὰ σᾶς διδάξῃ φέτος. «Τὶ ἄνθρωπος εἶναι ἄραγε; Εἶναι αὐστηρὸς ἢ ὄχι; Θὰ μοῦ χαρίσῃ καμμιὰ φορὰ κάποια τεμπελιά μου, κάποια ἀταξία μου ἢ θὰ μὲ τιμωρῇ γιὰ τὸ παραμικρό; Θὰ καταφέρω νὰ τοῦ «πάρω τὸν ἀέρα» ἢ μήπως εἶναι «ζόρικος»;»

Αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ παρόμοια συλλογίζεστε οἱ περισσότεροι, ὅταν τὸν ἀντικρῶτετε γιὰ πρώτη φορὰ. Καὶ σᾶς βεβαιώνω, πῶς ὅλοι αὐτοὶ οἱ συλλογισμοὶ σας εἶναι ἀποστοιχοὶ καὶ λαθεμένοι. Γιατὶ ἀπλούστατα ὁ νέος σας δάσκαλος, ὁ κάθε σας δάσκαλος, δὲν εἶναι ἀντίδικός σας, ἀλλὰ φίλος σας καὶ ὁδηγός σας.

Εἶναι ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὅστερα ἀπὸ τὸν πατέρα σας καὶ τὴν μητέρα σας, πού θὰ προσπαθῇ μὲ κάθε τρόπο νὰ καλλιεργήσῃ τὸ πνεῦμα σας καὶ τὴν ψυχὴ σας καὶ νὰ σᾶς δώσῃ τὶς γνώσεις πού θὰ χρειαστῇτε ἀργότερα. Καί, τὸ πῶς σπουδαῖο, νὰ σᾶς διαμορφώσῃ ἕναν καλὸ χαρακτήρα, ἠθικό, ἔντιμο, εὐσυνείδητο.

Εἰν' αὐτὸς πού πρῶτος θὰ σκύψῃ πάνω ἀπ' τὴν ἀθώα σας παιδικὴ ψυχούλα καὶ θὰ κἀν νὰ βλαστήσῃ τὸ πνεῦμα σας, σὰν ἕνα λουλούδι πού ἀνοίγει σιγὰ σιγὰ τὰ πέταλά του

πρὸς τὸν ἥλιο, τὸ φῶς : τὸ φῶς τῆς γνώσεως, τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Εἰν' αὐτὸς, πού μὲ προσοχὴ καὶ μὲ μέθοδο, θὰ ὁδηγήσῃ τὸ πνεῦμα σας ἀπ' τὰ ἀπλὰ στὰ σύνθετα, ἀπὸ τὰ εὐκόλα στὰ δύσκολα, ἀπὸ τὶς ἐννοίες τὶς συγκεκριμένους στὶς ἐν-

νοῖες τὶς ἀφηρημένες, τὶς γενικές. Αὐτὸς θὰ καθοδηγήσῃ τὴν κρίσιν σας, θὰ τὴν ὑποβοηθήσῃ, θὰ ἀσκήσῃ τὴν μνήμην σας, θὰ βάλῃ σὲ δοκιμασίαν τὴν ἐξένοια, τὴν παρατηρητικότητα, τὴν ἐτοιμότητά σας.

Αὐτὸς προπάντων θὰ κινήσῃ πρῶτος τὸ ἐνδιαφέρον σας γιὰ ὀρισμένα θέματα, αὐτὸς θὰ σᾶς βοηθήσῃ νὰ διαλέξετε πρὸς ποιὲς κατευθύνσεις θὰ βροῦν οἱ ικανότητές σας τὴν καλύτερη ἐπίδοσιν.

Ἄν εἴστε αὐτὸ πού λέμε «καλὸς μαθητὴς», αὐτὸς θὰ σᾶς βοηθήσῃ νὰ γίνετε καλύτερος. Μὲ τὴν ἐπιβράβευσίν του, μὲ τὶς συμβουλές του καὶ τὶς ὁδηγίες του, μὲ τὴν ἐνθάρρυνσίν του, θὰ σᾶς δώσῃ τὴ δύναμιν ὄχι μόνο νὰ συνεχίσετε, ἀλλὰ

νὰ δώσετε μεγαλύτερο πλάτος στὰ ἐνδιαφέροντα πού σᾶς ἀπασχολοῦν, καὶ νὰ πετύχετε ἀκόμα πιὸ ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα.

Ἄν δὲν εἴστε «καλὸς μαθητὴς» ἢ ἔχετε κάποιες ἀτέλειες, κάποιες ἐλλείψεις σὲ ὀρισμένα μαθήματα, αὐτὸς θὰ σᾶς παρηγορήσῃ, αὐτὸς θὰ σᾶς ἐμψυχώσῃ, αὐτὸς μὲ τὴν ἐπιμονὴ καὶ τὴν ὑπομονὴν του θὰ ξαναπεράσῃ μαζί σας καὶ πάλι καὶ πάλι τὴν ὅλην πού σᾶς δυσκολεύει, καὶ θὰ σᾶς ὑποδείξῃ τὸν καλύτερον τρόπο νὰ ξεπεράσετε τὶς δυσκολίες καὶ νὰ νοιώσετε πάλι αἰσιοδοξία καὶ αὐτοπεποίθησιν.

Μὰ γιὰ νὰ μπορέσῃ ὁ Δάσκαλος ν' ἀνταποκριθῇ στοῦ χρέος του, πρέπει καὶ ἐσεῖς νὰ τὸν βοηθήσετε. Πρέπει νὰ μάθετε ἀπὸ τώρα πῶς δὲν εἶναι σωστὸ νὰ τὰ περιμένετε ὅλα ἀπὸ τὸ Σχολεῖο. Ὁ Δάσκαλος θὰ σᾶς δώσῃ τὶς πρῶτες νύξεις, τὶς πρῶτες ὁδηγίες, τὶς πρῶτες κατευθύνσεις : Πῶς νὰ μελετᾶτε, τί νὰ μελετᾶτε, τί πρέπει νὰ προσέχετε περισσότερο. Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα, μόνοι σας θὰ βρῆτε τὸ δρόμο σας, μόνοι σας θὰ εὐρύνετε τὸν κύκλον τῶν σπουδῶν σας.

Μὰ πάντα, ὅσα χρόνια καὶ ἂν πεπεράσουν θὰ θυμᾶστε μὲ νοσταλγία καὶ εὐγνωμοσύνη τὸν Δάσκαλον πού σᾶς ἔμαθε τὴν «καλὴν ζωὴν», ὅπως ἔλεγε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος γιὰ τὸν δάσκαλό του, τὸν Ἀριστοτέλη.

Μὲ πολλὴ ἀγάπη καὶ στοργή,

Ἡ Θεία Λένα

ΑΓΓΕΛ. ΒΑΡΕΛΛΑ

Ο θαυμαστός Μάγος

Η ΠΡΩΤΗ ΜΟΥ συνάντησι με τον "Αϊ Βασίλη" ήταν έντυπωσιακή και συγκλονιστική. «Σοβαρά, συνάντησες τον "Αϊ Βασίλη";» θά μπορούσε κάποιος να με ρωτήσει ειρωνικά. «Όμως ακόμα και σήμερα θά μπορούσα με τη σειρά μου ν' απαντήσω ανεπιφύλακτα μ' ένα μεγάλο «ναί». Τόν είδα, μου μίλησε, του μίλησα κι από τότε δεν τον ξέχασα ποτέ. "Ημουν - δεν ήμουν» πέντε χρονών.

Λίγες μέρες πριν ο θεός Κώστας με είχε πάρει παράμερα και μου είχε πη: «"Αν είσαι καλό κοριτσάκι θά σε πάρω σε μια παιδική γιορτή, πού θά γίνη στο σπίτι του κυρίου... (πού νά θυμάμαι τ' όνομα ύστερα από τόσα χρόνια!). «Θά μοιράσουν και δώρα;» ήταν ή πρώτη μου αντίδρασι. "Η απάντησι του θείου μου δεν ήταν μόνο καταφατική, ήταν άπίστευτη και μ' άφησε έκστατική. «Βεβαίως, μου είπε, θά μοιράσουν δώρα. Θά τά μοιράση μάλιστα με τά χέρια του ο ίδιος ο "Αϊ Βασίλης».

Δεν είχα κανένα λόγο ν' άμφιβάλω για την αλήθεια των λόγων του. Ποτέ δεν μου είχε πη ψέματα και του είχα άπόλυτη έμπιστοσύνη. Οί λιγοστές μέρες πού άπόμειναν για την γιορτή κύλησαν μέσα σε μια υπεράνθρωπη προσπάθεια από μέρους μου νά δείξω σ' όλους τον καλύτερο εαυτό μου. Τό θυμάμαι έντονα, γιατί όλοι με χείδευαν και έλεγαν τούτη τη φράσι: «Τήν βλέ-

πεις, όταν θέλη, τί καλό κοριτσάκι πού είναι;»

"Όταν έφτασε ή ώρα, τό «καλό κοριτσάκι» ντύθηκε τά «καλά» του: άσπρες πρωτοφόρετες κάλτσες, όλο-καίνουργια, άστραφτερά μαύρα λου-στρίνια κ' ένα κόκκινο παλτό με χρυσά κουμπιά, πού τό φορούσα με τρομερό καμάρι γιατί μάζευε πάνω του σάν μαγνήτης τά βλέμματα των άλλων «καλών παιδιών» τής γειτονιάς. "Όλα θά πήγαιναν περίφημα, αν ή άπόστασι πού χώριζε τό σπίτι μας από τό σπίτι του πλούσιου κυρίου δεν ήταν αρκετά μεγάλη κι αν σ' όλο τό μάκρος τής διαδρομής ο θεός δεν μου έκανε ένοχλητικές και έπιμονες συστάσεις:

—Νά προσέχης! Νά δίνης τό χέρι σου με προθυμία. Νά μη φωνάζης. Νά προσέχης πώς τρώς. Νά μην τσακώνεσαι με τ' άλλα παιδιά. Νά μην άγγίζης τίποτα.

Αυτός ο χείμαρρος των συμβουλών στο στόμα του θείου Κώστα μου χάλασε όλη την εύχαρίστησι. Κάθε τόσο όμως μιά φράσι έσωζε την κατάσταση: «"Αλλιώς... δεν θά σου φέρη την κούκλα ο "Αϊ-Βασίλης». "Υπομονή λοιπόν! Αυτό σήμαινε πώς ο "Αϊ Βασίλης θά έρχόταν όπωσδήποτε. "Ο θεός μπορούσε νά είναι ήσυχος, ότι ή άνεψιά του θά ήταν μιά «άγία» ώσπου νά πάρη τό δώρο στα χέρια της...

Μέσα στο ξένο σπίτι βασίλευε μιά πρωτοχρονιάτικη ζεστασιά. Νά ήταν τά βελούδα στις πολυθρόνες;

Νά ήταν τό τζάκι, όπου τριζοβολούσαν τά ξερά κούτσουρα; Νά ήταν οί πολυέλαιοι πού με θάμπωναν, τά χαμόγελα τής οικοδέσποινας; Νά ήταν τά γλυκά πού μου πρόσφεραν ή ή γιορτινή μέρα; "Όλα μαζί θυμάμαι πώς μου έδιναν την αίσθησι τής πιό γλυκειάς θαλπωρής.

Όύτε για ένα λεπτό μέσα στη χαρά πού ένοιωθα σ' εκείνο τό καλοβαλμένο και φιλόξενο σπίτι δεν έφυγε από την καρδιά μου ή άγωνία για τόν έρχομό του "Αϊ Βασίλη. Κι αν τό βλέμμα μου ήταν σαίτα, σίγουρα θά είχε κατατρυπήσει την έξώπορτα, έτσι έπιμονα πού την κοιτούσα. "Όσο για τ' αυτιά μου, είχαν τεντωθή σάν δυό ευαίσθητες κεραίες, έτοιμες ν' άρπάξουν πρώτες τό χαρμόσυνο χτύπημα, πού θά σήμαινε τό τέλος τής άναμονής.

Κάποια στιγμή ή άγωνία μου είχε φτάσει στο κατκόρυφο. "Αρνιόμουν μ' εύγένεια νά πάρω τις λιχουδιές από τους δίσκους πού έφερναν μπροστά μου οί γλυκομίμητες καμαριέρες κι άρχισε νά μου φαίνεται πληκτικό ακόμα και τό χριστουγεννιάτικο δέντρο φορτωμένο με τά λαμπερά του στολidia. "Όλη μου την ύπαρξη την είχε σημαδέψει ο θαυμαστός εκείνος μάγος πού λέγεται "Αϊ Βασίλης, κι ώρα την ώρα πρόσμενα νά τον συναντήσω.

Τόν είχα φανταστή μ' ένα κόκκινο πανωφόρι φοδραρισμένο με κάτασπρη ζεστή γούνα, με μπότες λουστρινένιες σάν τά δικά μου παπούτσια, μ' ένα σάκκο από γερό καναβάτσο για ν' άντέχη στο βάρος των δώρων, μ' ένα κατάλευκο έλκνηρο γεμάτο κουδουνάκια νά χτυπούν χαρούμενα στο διάβα του ντρν.. ντρν...ντρν...ντρν... κι από πίσω μιά τρελλή συνοδεία από πουλιά και μικρά ζώα του δάσους. Ξαφνικά άκούστηκε ένα ζωηρό κουδούνισμα. Χριστέ μου! "Επιτέλους! Τινάχτηκα σάν βέλος από τό τόξο του. Τά πόδια μου μ' έφεραν με την ταχύτητα τής άστραπής ως την έξώπορτα. Σηκώθηκα στις μύτες, τράβηξα τόν σύρτη και... ώ, τί θαύμα! βρέθηκα μπροστά του.

"Ηταν ακριβώς όπως τόν έβλεπα στα όνειρά μου, μόνο πού ο μανδύας του ήταν πιό γυαλιστερός από τις μπότες του. Τό κόκκινο σκουφί του ήταν γαρνιρισμένο με γούνα από ήταν γαρνιρισμένο με γούνα από μαύρο άστρακάν. Μιά φαριδιά δερμάτινη ζώνη κύκλωνε τη μέση του.

"Ο σάκκος του ήταν ξεχείλος. "Ο ίδιος έγερνε από τό βάρος, πασπαλισμένος από τά χιόνια, χωρίς τό έλκηθρό του... (μά πώς νά τό άνεβάση σε τόσες σκάλες. Σίγουρα αν έσκυβα από τό παράθυρο, θά τό έβλεπα νά περιμένη καταχιονισμένο στην άκρη του δρόμου).

Τόν άγκάλιασα από τη μέση όσο πιό σφιχτά μπορούσα κ' έγειρα τό κεφάλι μου επάνω του. σάν νά ήταν δικός μου, όλότελα δικός μου, σάν νά μην είχε έρθη εκεί για όλα τά παιδιά, πού συνωστίζονταν από πίσω μου με λαχτάρα. Με κοίταζε τόσο γλυκά, και τό βλέμμα του είχε μιά τόσο γνώριμη, τόσο οικεία άγάπη, πού ξαφνικά θυμήθηκα τους δικούς μου, τόν θεό μου... Μά βέβαια... "Ο "Αϊ Βασίλης είχε σχεδόν ή μάλλον ο θεός Κώστας είχε τά ίδια μάτια με τόν "Αϊ Βασίλη.

—Πώς σε λένε; με ρώτησε με φωνή άπόμακρη και γαλήνια σάν νά μιλούσε από πολύ μακριά (ας πούμε από την χώρα των όνείρων!) —"Αγγελική!

—"Αγγελική, ξανάπε άργά, τονίζοντας μία-μία τις συλλαβές. Τί όραίο όνομα! Πάς σχολείο;

—Θά πάω του χρόνου... Ξέρω όμως νά διαβάξω...

—Μπράβο, "Αγγελικούλα. Βοήθησε με τώρα νά βρούμε τό δώρο σου.

Δεν χρειάστηκε νά τό ξαναπη. Τ' άλλα παιδιά, πού τόν είχαν τριγυρίσει, τόν βοήθησαν με γέλια και φωνές νά κατεβάση τόν σάκκο του. "Επάνω-επάνω είχε ένα στενόμακρο κουτί, πού έγραφε με μεγάλα κεφαλαία γράμματα τ' όνομά μου. Τινάχτηκα!

—Νάτο! Αυτό είναι! Γράφει "Αγγελική! Νά τό πάρω;

—Νά τό πάρης! Είναι δικό σου! Και νά είσαι πάντα άγγελική!

—Θά είμαι, ύποσχεθηκα πολύ βιαστικά κ' έτρεξα ν' άνοίξω τό πακέτο, αφήνοντας τόν "Αϊ Βασίλη νά σπρώχνεται από τ' άλλα παιδιά.

"Ηταν τόσο μεγάλη ή χαρά μου για την κούκλα με τό κίτρινο όργαντινένιο φόρεμα πού βρήκα μέσα στο κουτί, ώστε ούτε για μιά στιγμή δεν μου πέρασε από τό μυαλό ότι τά γέλια των μεγάλων και τά κρυφά τους χαμόγελα άφορούσαν τόν θαυμαστό μου μάγο...

—"Επαιξε θαυμάσια τόν ρόλο του. Μπράβο του!

—"Αν δεν ήξερα τό μυστικό δεν θά καταλάβαινα πώς είναι!

—"Εδωσε μεγάλη χαρά στα παιδιά!

Μιλούσαν φυσικά για τόν "Αγιο Βασίλη, μά δεν μπορούσα νά δώσω άλλο νόημα στα λόγια τους παρά εκείνο πού πίστευε ή ψυχή μου. Κ' ή ψυχή μου πίστευε ότι ο "Αγιος έπαιξε θαυμάσια τόν ρόλο του ταξιδεύοντας από την Καισάρεια μέχρι την "Αθήνα, και πώς πολύ φυσικά έδωσε μεγάλη χαρά στα παιδιά, τους φίλους του. Τό μόνο πού μου φαινόταν άκατανόητο ήταν γιατί δεν καταλάβαιναν τόν "Αγιο Βασίλη, άφού όλοι ξέρουν ότι φορά κόκκινο παλτό, και ποιά ήταν τό μυστικό, άφού έρχόταν φανερά, χωρίς καμιά μυστικότητα.

"Εφυγα μαγεμένη από τό πλουσιόσπιτο. "Εδωσα σ' όλους τό χέρι μου, είπα «καληνύχτα σας» με περισσή εύγένεια κ' έκανα μιά μικρή υπόκλησι μπροστά στις κυρίες πού μου χαμογελούσαν με συμπάθεια. "Όλα έγιναν τέλεια. Στην επιστροφή ο θεός μου ήταν κουρασμένος—δεν ξέρω γιατί—και δεν μιλούσε καθόλου. "Αντίθετα, εγώ δεν σταμάτησα νά φλυαρώ ούτε για ένα δευτερόλεπτο. Μιλώντας τόν ξεσκόνιζα μηχανικά στους ώμους γιατί ήταν γεμάτος από κάτι άσπρα πράγματα, πού θά μπορούσαν νά είναι μπαμπάκια, χνουδι, ψεύτικο χιόνι ή ζάχαρι... Τέλος πάντων. "Αφού είπα ένθουσιασμένη τις έντυπώσεις μου στους σπιτικούς έπεσα στο κρεβάτι και δεν άργησα καθόλου νά κοιμηθώ...

Εύπνησα σε μιά ώρα από τόν πρώτο μου ύπνο διψασμένη. Σηκώθηκα σάν ύπνοβάτιδα με κλειστά μάτια, έβαλα τις παντόφλες μου και τράβηξα ίσια για την κουζίνα. "Ηπια νερό και πήγαινα νά ξαναπέσω στο κρεβάτι, όταν άκουσα όμιλίες από την τραπεζαρία. "Ηταν ο θεός μου ο Κώστας. Δεν είχε ακόμα φύγει και κουβέντιαζε με τους δικούς μου. "Ακουσα πολύ καθαρά αυτά πού έλεγε:

—"Αφήστε τό παιδί στη μαγεία του όνείρου πού έζησε. "Αφήστε το νά νομίζη ότι μίλησε με τόν "Αγιο Βασίλη. "Αφού δεν τό κατάλαβε, πώς ο λόγος νά του τό εξηγήσωμε; "Εγώ προσπαθώ νά τό μπωρώ. Μου είναι άδύνατο. "Επρεπε νά βλέπατε με πόση πίστι, με πόση άγάπη μ' άγκάλιασε και μ' έσφιξε με τά δυό της χέρια νομίζοντας πώς είμαι ο πραγματικός "Αϊ Βασίλης. —Πώς σε λένε; την ρώτησα αλλάζοντας

την φωνή μου και κάνοντάς την μακρινή και άπόκοσμη. —"Αγγελική, μου είπε θαρρετά. (Τί όραίο όνομα αλήθεια!)

Με κανένα λόγο δεν θέλησα νά πιστέψω ότι όσα έζησα εκείνο τό άπόγευμα ήταν ψεύτικα. Πήγα κ' έπεσα ήσυχα-ήσυχα στο κρεβάτι μου και ξανακοιμήθηκα χωρίς νά χάσω τίποτε από την γοητεία εκείνου του όνειρεμένου άπογεύματος. Κ' έδώ πού τά λέμε, γιατί τάχα έπρεπε νά πικραθώ; "Επειδή ο θεός ο Κώστας έπαιξε τόν ρόλο του "Αϊ Βασίλη δεν ήταν γνήσια ή χαρά μου; Δεν μου έφερε δώρο; Δεν μου χάρισε την κούκλα πού λαχταρούσα; Δεν πέρασα θαυμάσια στη θαλπωρή εκείνου του σπιτιού;

"Όταν ξανασυνάντησα τόν θεό μου εξακολούθησα νά του μιλάω για την γιορτή με τόν ίδιο ένθουσιασμό και την ίδια θερμή. Θά μπορούσα ίσως νά του πώ:

—Θεΐε Κώστα, σε κατάλαβα. "Εσύ ήσουν ο "Αγιος Βασίλης. "Εσύ μου έφερες την κούκλα με τό κίτρινο φόρεμα, γιατί σου την είχα ζητήσει πολλές φορές πριν. Τά μάτια σου εγώ τά γνώρισα κι ως έκρυβαν τό πρόσωπό σου τά μουστάκια και τ' άσπρα γένεια πού φόρεσες. Και τώρα θυμάμαι, ότι στον γυρισμό σε ξεσκόνιζα από τά ψεύτικα χιόνια πού είχαν μείνει επάνω στο κοστούμι σου...

Γιατί όμως νά τό κάνω; Γιατί νά τόν πικράνω; Μήπως δεν τόν πίστεψα αληθινά; "Αν δεν άκουγα εκείνο τό βράδυ την άποκαλυπτική συζήτηση δεν θά έμενα με την έντύπωσι ότι είχα μιλήσει με τόν "Αγιο Βασίλη, αυτόν τόν θαυμαστό μάγο πού μεταμορφώνει σε πραγματικότητα τά παιδικά όνειρά μας; Δεν τό μαρτύρησα λοιπόν πουθενά και σε κανέναν. "Ο θεός Κώστας δεν τό έμαθε ποτέ, κ' εγώ μένω ακόμα με την μαγεία εκείνης τής μεγάλης στιγμής πού συνάντησα τόν άγαπημένο μου άγιο.

—Πώς σε λένε; —"Αγγελική! —"Αγγελική; Τί όραίο όνομα, αλήθεια!

ΑΝΤΙΔΩΡΟ

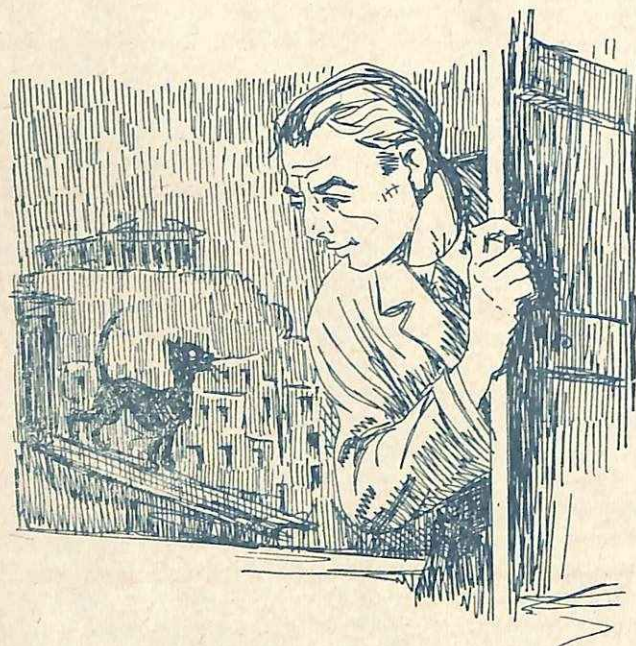
Πρωτοχρονιάτικο Κατοχικό διήγημα

«ΜΑΥΡΑ παίζε» άκουσε να του σφυρίζη στ' αὐτὶ κάποια γνώριμη φωνή, κι ὁ ταγματάρχης Ραμφίδης γύρισε πίσω καὶ εἶδε τὸ Σταντέλο νὰ τὸν κοιτάζει αἰνιγματικά. «Ἀπλῶσε τὸ χέρι κι ἀκούμπησε στὸ μαῦρο ὅσα κόκκαλα τοῦ εἶχαν ἀπομείνει.

—Δὲν πάει ἄλλο! ψιθύρισε ὁ γκρουπιέρης καὶ γύρισε τὸ δίσκο. «Ὅταν ἡ μπίλια κατακάθισε καὶ λιγότεψαν οἱ στροφές εἶπε στεγνά: «Μαῦρα».

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ στριμώχνονταν στὸ τραπέζι τῆς ρουλέτας παραξενεύτηκαν: ὡς ἐκείνη τῇ στιγμῇ ὁ ταγματάρχης ἔβαζε ἀπὸ ἓνα μόνο κόκκαλο, κι ὅλο ἔχανε.

—Τοῦ φέρατε γούρι, εἶπε μιὰ κυρία χοντρή στὸ Σταντέλο κοιτάζοντάς τον βλοσυρά, γιατί φαντά-

στηκε πὼς ἐκεῖνος ἦταν ἀφορμὴ νὰ χάσουν τὰ κόκκινα — ὅπου εἶχε ποντάρει.

Μήτε τὴν πρόσεξε αὐτός. «Εἰριζε τὰ δόντια γεμάτος θυμὸ: «Ἦθελε νὰ ξεμπερδεύη τούτῃ ἡ ἱστορία. Εἶπε στὸν Ραμφίδη σιγά: «Βάλτα ὅλα στὸ δώδεκα». Κ' ἤρθε τὸ δώδεκα! Τότε ὁ ταγματάρχης μάζεψε μὲ τίς χουφτές του τὸν ἀναπάντεχο θησαυρὸ καὶ σηκώθηκε.

—Φεύγετε τώρα ποὺ ἀνοίξε ἡ τύχη σας; ρώτησε ἡ παχειὰ κυρία.

—Αὐτὰ μοῦ φτάνουν νὰ κάνω Πρωτοχρονιά, τῆς ἀποκρίθηκε καὶ τράβηξε στὸ ταμεῖο νὰ ἐξαργυρώσῃ τίς μάρκες.

«Ὅταν οἱ δύο φίλοι βρέθηκαν στὸ δρόμο ὁ Ραμφίδης ἔδωσε τὴν ἀναφορά του: εἶχε παρακολουθήσει τὸ Λουμπάνη ἀπὸ τὴν ταβέρνα. «Ἐφυγε μόνος, κ'

ἔπειτα πέρασε καὶ πῆρε ἀπὸ τὸ καφενεῖο τὸν ἄλλον. Ἀνέβηκαν στὸ σπῆτι, κάθισαν ἐκεῖ κάπου μισὴ ὥρα κ' ἔπειτα πήγανε μὲ τὰ πόδια στὴ Λέσχη. Μόλις εἶχαν φύγει, χαμένοι κ' οἱ δύο, αὐτὸς βγήκε στὸ χῶλ, γιὰ νὰ πάρῃ κάτι ἀπὸ τὸ παλτό του καὶ τοὺς εἶδε νὰ μπαίνουν στὴ λιμουζίνα. Δὲ μποροῦσε νὰ φύγῃ ἀμέσως, γιατί θὰ τὸν ὑποψιάζοντοσαν.

—«Ἦμουνα στὴ γωνία. Ἀκουσα ποὺ πρόσταζαν τὸ σωφὲρ νὰ τοὺς πάῃ στὸ Φάληρο. «Ὅπως στῶλεγα: εἶναι καλεσμένοι γιὰ γλέντι ἀπὸ τὸ Γερμαναρά, οἱ ἀχρεῖοι! μούγκρισε ὁ Ραμφίδης.

—Τόσο τὸ καλύτερο. Εἶν' ὅλα ἔτοιμα;

—Ναί. Ἡ Σοφία πῆγε στοὺς Μπαλῆδες ἀπὸ νωρίς. Εἶναι οἱ μόνοι ποὺ δὲ θὰ κατέβουν στὸ ἰσόγειο γιὰ τὴν πίττα. Δὲν ἔχουν σχέση μετὰ τὴν οἰκογένεια.

—Θὰ μπορούσαμε ν' ἀνοίξουμε εὐκολα;

—Μὴ σὲ νοιάζει... Μόνο τάχυνε τὸ βῆμα σου, πρόσταξε ὁ Σταντέλος.

«Ἐνα τέταρτο τῆς ὥρας ἀργότερα, περνώντας ἔξω ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο ἀκούσανε πιστολῖδια κι οὐρλιαχτά. Σχεδὸν ἀμέσως ἄρχισαν νὰ πέφτουν πυροβολισμοὶ σ' ὅλη τὴν περιοχή.

—Τι τρέχει; ρώτησε ὁ Ραμφίδης.

—Δὲν καταλαβαίνεις; Μεσάνυχτα. Οἱ τύραννοι γιορτάζουν τὸν καινούργιο χρόνο.

Φτάσανε στὴν ὁδὸ Σκουφᾶ. Ἀνέβηκαν ἀθόρυβα τίς σκάλες μιᾶς πολυκατοικίας καὶ βρέθηκαν στὸ τέταρτο πάτωμα. Χτύπησαν τρεῖς φορές συνθηματικά καὶ μπήκανε στὸ σπῆτι τοῦ Μπαλῆ. Μὲ μάτια γεμάτα ἀγωνία τοὺς δέχτηκε τὸ ἀντρόγυνο. Ἡ Σοφία ἦτανε στὸ σαλονάκι, ἀτάραχη. Σηκώθηκε σβέλτα καὶ παίρνοντας ἀπὸ τὴν τσάντα τῆς ἓνα χαλκὰ φορτωμένο μὲ ἀντικλεῖδια, πῆγε σιμὰ τοὺς καὶ εἶπε:

—Ἐλᾶτε. Θὰ βγοῦμε στὴ βεράντα καὶ θ' ἀνοίξουμε τὴν πίσω πόρτα. Δὲν ἔχει σύρτη. Μπαινοβγαίνουν ἀπ' αὐτὴ ὅταν θέλουν νὰ μὴν τοὺς πολυβλέπουν στὶς σκάλες. Κι ἀπόψε ἀπὸ κεῖ φύγανε.

Τὴν ἀκολούθησαν, ἀφοῦ ἐρευνήσανε προσεχτικά τὴ σκάλα καὶ τὸ διάδρομο. Ἡ κυρία Μπαλῆ τοὺς ψιθύρισε τρέμοντας: «Προσέχετε! Μὴν κάνετε θόρυβο».

«Ὅταν φτάσανε στὴ βεράντα ἡ Σοφία τοὺς ἔδειξε τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Λουμπάνη κ' ἔβαλε τὰ κλεῖδιά στὸ χέρι τοῦ Σταντέλου.

Μπροστὰ ὁ Ραμφίδης, πίσω ἡ Σοφία τράβηξαν μὲσα μὲ γοργά, ἀνάλαφρα βήματα. Δρασκελίσαν τὴν κουζίνα, πέρασαν σ' ἓνα διάδρομο καὶ βρέθηκαν στὸ γραφεῖο. Μὲς στὸ σκοτάδι οἱ φωτεινοὶ κύκλοι τοῦ κλεφτοφάνταρου φτερούγιζαν γοργὰ δεξιά κι ἀριστερὰ σὰν ἔντομα φανταστικά.

«Ὁ Σταντέλος ἔστεκε ἀσάλευτος μὲ τεντωμένα

μάτια κι αὐτιά. Ἀκουγε τὴν καρδιά του νὰ γοργοχτυπά, καὶ νεύριαζε.

«Ἐνα σούρσιμο ἀκούστηκε σὲ λίγο, κ' ἔπειτα κάποιος δυνατὸς βρόντος. Ἀνατρίχιασε. Μὰ δὲν ἄργησε νὰ καταλάβῃ πὼς μιὰ γάτα εἶχε γλιστρήσει καὶ πέσει πάνω σ' ἓναν τσίγκο.

Πέρασαν δέκα, δώδεκα λεπτά, κι ἀκόμα νὰ γυρίσουν οἱ ἄλλοι. Ἀνοίξε τὴν πόρτα ἀνυπόμονα. Τὶ κάνανε; Δὲν καταλάβαιναν ὅτι ἔπρεπε νὰ βιαστοῦν;

Ἐπιτέλους σὲ λίγο φανήκανε. Ὁ ταγματάρχης εἶχε στὸ χέρι ἓνα χαρτί.

—Βρήκες τὸ ἀντίγραφο; ρώτησε ὁ Σταντέλος ψιθυριστὰ κλειδώνοντας τὴν πόρτα μὲ προσοχή.

—Μάλιστα. Δυσκολευτήκαμε ὅμως. Ἡ Σοφία τὸ στενογράφησε.

—Πᾶμε.

«Ὅσο νὰ φτάσουν στοῦ Μπαλῆ ἦταν ἀμίλητοι. Κ' οἱ τρεῖς τοὺς περπατοῦσαν πατώντας στὰ νύχια. «Ὅταν μπήκανε μέσα ἡ κυρία Μπαλῆ, ἡσυχη πιά καὶ χαρούμενη, πῆγε καὶ τοὺς ἔφερε ἓνα φτωχικὸ γλύκισμα ἀπὸ χαρουπάλευρο καὶ πετιμέζι, ποῦχε φτιάσει «γιὰ τὸ καλὸ», καθὼς εἶπε. Δὲν τ' ἀγγίξανε. Ζητήσανε μόνο λίγο κονιάκ.

—Πὼς δὲν ἔπαθα συγκοπή!... εἶπε ἡ Σοφία, ποὺ ἀκόμα δὲν εἶχε ξανάβρει τὸ χρῶμα τῆς.

—Πές μου, τὴν ἔκοψε ὁ Σταντέλος, εἶναι καθὼς φοβόμαστε;

—Κάτι χειρότερο. Ὁλόκληρη ἔκθεσι, μὲ λεπτομέρειες, ἀριθμούς, ἀκόμη κι ὀνόματα ἀξιωματικῶν.

—Καλὰ ποὺ προλάβουμε. Πάει νὰ τὴν παραδώσῃ ἀπόψε. Πρέπει νὰ εἰδοποιήσουμε ἀμέσως.

Σηκώθηκε ἀπότομα τὴ στιγμῇ ποὺ ἡ νοικοκυρὰ μπῆκε μέσα καὶ ρώτησε ἂν θέλουν νὰ ἐτοιμάσῃ ἓνα ζεστό.

—Δὲν ἔχουμε καιρὸ, τῆς ἀπάντησε ἔπειτα, εἶναι καλύτερα γιὰ ὅλους μας νὰ φύγουμε ἀμέσως. Γεῖά σας, καλὴ χρονιά.

Τράβηξε μπροστὰ κι οἱ ἄλλοι τὸν ἀκολούθησαν πειθαρχικά.

ΒΓΑΙΝΟΝΤΑΣ εἶδαν ἓνα μόνιππο ν' ἀργοπερνᾷ. Μπήκανε μέσα καὶ πήγανε στὸ σπῆτι τῆς Σοφίας, πίσω ἀπὸ τὰ Πευκάνια. Ἐκεῖ χάσανε κάμποσὴ ὥρα ὥσπου ν' ἀποκρυπτογραφηθῇ ἡ ἀναφορά. Οἱ δύο ἄντρες ἔσφιξαν θερμὰ τὸ χέρι τῆς γενναίας κοπέλλας καὶ τράβηξαν γιὰ τὸν Ποδονίφτη. Ἐκεῖ ἔμενε ὁ ἀρχηγός. Ἦταν γραφτὸ νὰ κάνουν τόσα χιλιόμετρα μὲ τὰ πόδια. Μήτ' ἓνα τροχοφόρο δὲ φάνηκε στὸ δρόμο. —ἐκτὸς ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ τῶν Γερμανοϊταλῶν, φυσικά. Θᾶδιναν ὅσα-ὅσα γιὰ νὰ γλυτώσουν τὸ δρόμο, ἀφοῦ μάλιστα ὁ ταγματάρχης εἶχε ἀνέλπιστα κερδίσει τόσο χρῆμα.

—Σ' ὅλα τυχεροὶ σταθήκαμε ὡς τώρα, εἶπε ὁ Σταντέλος, ἀλλὰ φαίνεται πὼς ἡ τύχη μας ἀλλάξε ἀπότομα: θὰ ξεμερωθοῦμε περπατώντας.

—Αὐτὸ εἶναι τὸ λιγώτερο... ἔκανε ὁ σύντροφός του. Τὶ νὰ γίνῃ, ἀφοῦ θέλεις νὰ ξεμερδέψῃς ἀπόψε κιόλας;

—Ὅχι θέλω. Πρέπει. Σκέψου πὼς κινδυνεύουν τόσες ζωές. Πρέπει νὰ ἐνεργήσουμε κεραυνοβόλα. Καλὰ ποὺ γιὰ τὴν γιορτὴ εἶν' ἐλεύθερη ἡ κυκλοφορία. Ἀλλοιῶτα θὰ χάναμε καιρὸ πολὺτιμο.

Βαδίζανε γοργὰ μὲ τὰ κεφάλια ψηλά, μὲ τὴν ψυχὴ ἀλαφρωμένη ἀπὸ τὴν εκπλήρωσι τοῦ Χρέους.

Βρήκανε τὸν Ἀρχηγὸ ν' ἀγρυπνᾷ πάνω σ' ἓνα τραπέζι γεμάτο χαρτιά. Τὰ μάτια του δάκρυσαν ἀπὸ χαρὰ ὅταν ἔμαθε πὼς τᾶχαν καταφέρει. Τοὺς ἀγκάλιασε καὶ τοὺς φίλησε, σταυρωτά.

—Θὰ ξαπλώσῃς ἐδῶ, εἶπε. Δὲν μπορεῖτε νὰ ξανακάνετε τόσο δρόμο. Ἐγὼ φεύγω γιὰ νὰ δώσω ὁδηγίες. Πρέπει νὰ σηκώσουμε ἀπὸ κεῖ τὸν ἀσύρματο καὶ νὰ εἰδοποιήσουμε ὅλους τοὺς δικούς μας ν' ἀλλάξουν ἀμέσως στέκι... Ἐπειτα, βλέπουμε.

Γεῖρανε δύο-τρεῖς ὥρες καὶ κατὰ τίς ἔξι τὸ πρῶτὸ φύγανε. Γιὰ καλὴ τους τύχη βρήκανε στὴν Ἀλυσίδα μιὰ σούστα. Σκαρφάλωσαν ἀπάνω καὶ τράβηξαν γιὰ τὸν Ἅγιο-Σώστη, ὅπου κατοικοῦσαν. Ὅταν σίμωσαν ἀκούσαν καμπάνες.

—Ἀνάβουμε ἓνα κερί στὸ Σωτήρα; πρότεινε ὁ Σταντέλος.

—Ναί, ναί, ἔκανε πρόθυμα ὁ ταγματάρχης.

Ἐκεῖ ποὺ πληρώνανε τὸ σουστιέρη, ἓνα αὐτοκίνητο φρενάρησε πίσω τοὺς ἀπότομα.

—Μπράβο, στρατηγέ! ἀκούστηκε μιὰ σαρκαστικὴ φωνή· εἶσαι, βλέπω, καλὸς χριστιανός.

Ἦταν ὁ Λουμπάνης μὲ τὸν ἄλλο χαρτοπαίχτη καὶ δύο Γερμανοὺς ἀξιωματικούς.

«Ἐνα κύμα ὀργῆς ἔβαψε τὸ χλωμὸ πρόσωπο τοῦ Σταντέλου. Ὁ ταγματάρχης ὅμως δὲν ἔχασε τὴν αὐτοκυριαρχία του.

—Ὁ Θεὸς εἶναι ἡ μόνη ἐλπίδα, εἶπε φύχραιμα.

Μιὰ βλαστήμια ἀκούστηκε, κ' ἡ λιμουζίνα ἔφυγε γοργὰ.

«Ὅταν οἱ δύο φίλοι ἀνάψανε τὰ κεράκια τοὺς καὶ πιάσαν ἀπὸ ἓνα στασίδι, νοιώσανε μιὰν ἀφραστὴν εὐδαιμονία. Ἡ εὐωδία τοῦ λιβανιοῦ περνοῦσε στὰ σώματά τοὺς ἀπ' ὅλους τοὺς πόρους. Οἱ ψυχές τοὺς ὑψώνονταν ἀνάλαφρες σὲ μιὰ σφαῖρα γεμάτη ἀπὸ μυστηριακὴ γοητεία. Εἶχαν τὴν ἐκανοποίησιν πὼς δούλεψανε καλὰ γιὰ ἓναν ἱερὸ σκοπὸ, καὶ θαρροῦσαν ὅτι ἐν' ἀόρατο, ἅγιο χέρι, τοὺς εὐλογοῦσε.

«Καὶ ὑπὲρ τοῦ πολεμῆσαι καὶ ὑποτάξαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον», ἀκούσαν νὰ δέεται ἓνας γέρος παπὰς ὁμοίως στὴν ἐκφρασι μὲ τὸν Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανό. Τὸν κοιτάζανε μὲ θαυμασμό. Τέτοια εὐχὴ εἶχε ν' ἀκουστῇ ἀπὸ πολὺν καιρὸ. Σκέψανε κ' οἱ δύο κάτω τὰ μάτια τοὺς γιὰ νὰ κρύψουνε τὰ δάκρυα...

«Ὅταν ἀπόλυσε ἡ ἐκκλησία καὶ, βγαίνοντας, πῆραν ἀντίδωρο ἐνωσαν νὰ τοὺς χορτάινῃ ἐκεῖνο τὸ ψιχουλό ὁμοῖα καθὼς οἱ πέντε ἄρτοι χορτάσανε τοὺς «πεντακισχιλίους» στὴν ἐρημο. Καὶ γυρνώντας πρὸς τὸ ἱερὸ ἔστρεψαν τὰ μάτια στὴ γλυκεῖα μορφή τοῦ Κυρίου καὶ ξανάκαναν τὸ σταυρὸ τοὺς.

ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΤΩΝ ΚΩΝΟΦΟΡΩΝ

Ἀπὸ τὴ Νορβηγία μέχρι τῆς χερσονήσου τῆς Καμπόστας, στὴ Σιβηρία, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀλάσκα ὡς στὴ χερσονήσου τοῦ Λαμπραντόρ στὰ ἀνατολικά παράλια τοῦ Καναδά, στὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό, ἀπλώνεται ἀτέλειωτο, ἀπέραντο καὶ μεγαλόπρεπο τὸ δάσος τῶν κωνοφόρων. Τὸ δάσος αὐτὸ σχηματίζει μιὰ καταπράσινη, ταῖνια στὰ βόρεια τῶν τριῶν ἡπείρων, Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς, ἀκολουθώντας τὴ νοτιή γραμμὴ τοῦ βορείου πολικοῦ κύκλου. Εἶναι μιὰ πραγματικὰ ἀτέλειωτη καταπράσινη ταῖνια, ἥ ὅποια ἔχει μῆκος 12.000 χιλιόμετρα καὶ πλάτος, κατὰ μέσον ὄρον, 1.500 χιλιόμετρα. Ἡ συνῆχη τῆς διακρίπτεται μόνον σὲ δύο σημεία: στὸ Βερίγγειο πορθμῷ, μεταξύ Σιβηρίας καὶ Ἀλάσκας, ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό, καὶ ἀπὸ τὸ βόρειο Ἀτλαντικόν, μεταξύ Καναδά καὶ Νορβηγίας.

Τὸ ἀπέραντο αὐτὸ δάσος, ὅπως ἄλλω-
στε φανερώνει καὶ τὸ ὄνομά του, ἀπο-
τελεῖται ἀποκλειστικά ἀπὸ δένδρα τῆς
οικογενείας τῶν κωνοφόρων: ἔλατα, πεύ-
κα καὶ ἄλλα εἶδη τῆς ἴδιας οικογενείας
ποὺ εὐδοκίμουν μόνον στὰ ψυχρὰ κλίμα-
τα. Φυτρώνουν τόσο πυκνά, τόσο κοντὰ
τὸ ἓνα στὸ ἄλλο, ὥστε σπάνια εἶναι δι-
ατὰν νὰ διακρίνῃ κανεὶς μέσσω σ' αὐτὴ
τὴν ἀπέραντη καταπράσινη θάλασσαν τῶν
ἀειθαλῶν δένδρων κάποιο μέρος γυμνῶ,
συνήθως τὴν κορυφὴν κάποιοι ἔρους ἢ τὸν
ἥρεμο καθρέφτη κάποιας λίμνης, ποὺ τοῦ
θυμίζουν περισσότερο τὰ μικρὰ ἡμε-
γάλα νησιά ποὺ διακρίνονται ἀπὸ ψηλά
μέσσω πτῆν ἀπεραντοσύνη τῶν ὠκεανῶν.

μεσά στην απεριόριστη πυκνότητα
Τὸ ἔδαφος σκεπάζεται ἀπὸ πυκνὸ
στρώμα φύλλων, ποὺ σαπίζουν ὅμως πάρα
πολύ ἀργά, γιὰ τὸ ρετσίνα ποὺ περιέχουν
καὶ ἡ χοντρή ἐπιδερμίδα των ἐμποδίζουν
τὰ διάφορα βακτηρίδια, τὰ μικροβία δη-
λαδή, νὰ ἐπιτύχουν τὴ γρήγορη ἀποσύν-
θεσί των. Τὸ ἔδαφος αὐτὸ εἶναι ἐπίσης
ὕγρo, γιὰτὸ ὁ ἥλιος σπάνια φθάνει ὡς
ἐκεῖ καὶ ἡ ἐξάτμισις εἶναι πολὺ μικρή.
Ἔτσι καὶ ἀπὸ τὰ δέντρα τῶν δασῶν
ἐκείνων δὲν μποροῦν νὰ φυτρώσουν καὶ
νὰ ἀναπτυχθῶν ἄλλα φυτὰ. Αὐτοὶ εἶναι
καὶ οἱ λόγoι, γιὰ τοὺς οὗλους τὰ δάση
τῶν κωσφορῶν εἴτε στὴ Λαπωνία ἢ τὴ
Σιβηρία βρίσκονται, εἴτε στὴν Ἀλάσκα
ἢ τὸν Καναδὰ ἀποτελοῦν σχεδὸν τὸ ἴδιο,
ἀπάραιτοχο το περιβάλλον, τὸν ἴδιο βίo-
τοπο. Ἀπὸ τὴν Ἀλάσκα ὡς τὴ Σιβηρία
τὰ δάση αὐτὰ σχηματίζονται ἀπὸ τὰ
ἴδια εἶδη δένδρων καὶ ζοῦν σ' αὐτὰ τὰ
ἴδια εἶδη ζῶων.

ἰοῖα εὐαγγέλιον. ὅπου εὐδοκίμοις τὰ
 Στὶς περιοχὰς οὐκ ἐκτεταταῖς ἀλλὰ
 δάση τῶν κωνοφόρων καὶ χεμιόνας εἶναι
 μακρὸς καὶ πολλὸ ψυχρὸς, ἀν καὶ ὁ ἀέρας
 εἶναι ξηρὸς καὶ ὁ οὐρανὸς συχνὰ αἰθιρῶς.
 Κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ χερσονήσου
 τὸ ἔδαφος εἶναι παγωμένο καὶ σκεπα-
 σμένο ἀπὸ χιόνι. Μόνον ζῶα προσαρμο-
 σμένα σ' ἓνα τέτοιο κλίμα μποροῦν νὰ
 ἐπιβιώσουν. Καὶ αὐτὸ γίνεται. "Οἱ τὰ
 ζῶα τῶν περιοχῶν αὐτῶν — λαγοί, λύ-
 κοι, ἀλεπούδες, ἀρκούδες, μεσκόβρες, τά-
 ρανδοι — ἔχουν ἰδιαίτερώς πυκνὸ καὶ μα-

κρὺ τρίχωμα, ὥστε μποροῦν νὰ διατηροῦν τὴ δραστηριότητά των ἀκόμη καὶ σὲ θερμοκρασία 45 βαθμῶν κάτω ἀπὸ τὸ μηδὲν χωρίς νὰ ἐνοχλῶνται καθόλου. Ἄλλα πέφτουν σὲ χειμερία νάρκη. Ἄλλα προφυλάσσουν ἀπὸ τὸ κρῦς σκιάζοντας καταφύγια κάτω ἀπὸ τὸ χιόνι, ὅπου διατρέφονται ἀπὸ καρποὺς ποὺ ἔχουν ἀποθηκεύσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι. Μερικὰ ζῷα ἀντιμεταπίπτουν τὸ κρῦο καὶ τὸ χιόνι καὶ μὲ ἄλλους τρόπους. Τὰ πόδια τῆς ἄλκης, π.χ., ζῶου τῆς ἰδίας οἰκογενείας μὲ τὸ ἐλάφι, κάτω στὰ δάχτυλα πλαταίνουν καὶ γίνονται σάν χιονοπέδιλα. Ἔτσι ἡ ἄλκη μορεῖ καὶ περπατᾷ μὲ εὐκολία ἐπάνω στὸ χιόνι, ἔστω καὶ ἂν τὸ πάχος του φθάνῃ τὸ ἓνα μέτρο. Στὰ ζῷα αὐτά, τίς ἄλλες δηλαδή, ἀρέσει νὰ ζοῦν μοναχικά. Ἐν τούτοις τὸ χειμῶνα σχηματίζουν μικρὲς ὁμάδες καὶ μὲ τὰ πλατιά κέρατά τους ἢ τὰ πόδια τους ξεχονοῦνουν ὥρισιμένα μέρη, γιὰ νὰ ξεσκεπάσουν μικροὺς θάμνους, τὰ κλαδιά τῶν ὁποίων χρησιμεύουν γιὰ τροφή τους. Κάτι ἀνάλογο παρατηρεῖται καὶ στὸ λαγὺ. Γύρω ἀπὸ τὰ δάχτυλά του σχηματίζονται τούφες ἀπὸ πυκνὲς καὶ μακριεὲς τρίχες, ποὺ τοῦ χρησιμεύουν σάν χιονοπέδιλα. Τρέχει μὲ εὐκολία στὸ χιόνι χωρίς νὰ βουλάζῃ.

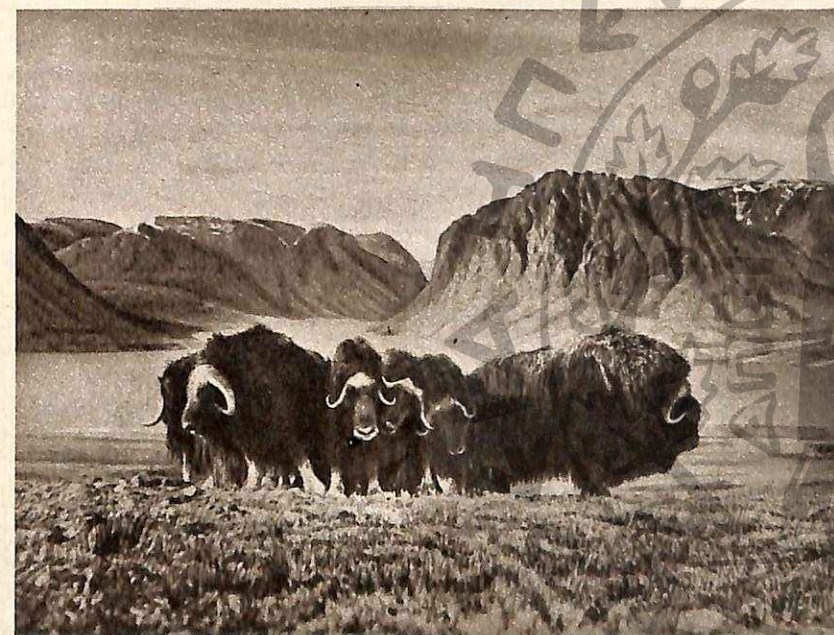
Δέν είναι όμως μονάχα τὰ ζῶα προσβαλλομένα σ' αὐτὸ τὸ δύσκολο περιβάλλον. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὰ φυτὰ. Ἄν καὶ τὸ ἔδαφος, ὅπως εἴπαμε, εἶναι πολὺ ὑγρὸ, ἐν τούτοις τὸ νερὸ ποὺ ἔχουν στὴ διάθεσί τους τὰ δένδρα εἶναι λίγο. Καὶ τοῦτο γιὰ τὸ ἔδαφος κατὰ τὸ περισσότερο μέρος τοῦ χρόνου εἶναι παγωμένο. Γι' αὐτὸ τὰ φύλλα τῶν κωνοφόρων μοιάζουν σὰν βελόνες καὶ ἔχουν χοντρή ἐπιδερμίδα, ὥστε ἡ ἐξάτμισις νὰ εἶναι ὅσο γίνεται μικρότερη. Στὰ βορειότερα μέρη μάλιστα τῆς Σιβηρίας, ὅπου ὁ χειμώνας εἶναι μακρότερος καὶ τὸ καλοκαίρι πολὺ σύντομο καὶ ὄχι πολὺ θερμὸ, ὑπάρχει ἓνα εἶδος λάρικος (λάριξ) ποὺ ριχνεὶ τὰ φύλλα τῆς σὰν τὰ φυλλοβόλα δένδρα. Καὶ τοῦτο γιὰ νὰ

Τὸ δάσος τῶν κωνοφόρων στὸν Καναδά. Ὁ δρόμος πὺν τὸ διασπίζει ὁδηγεῖ στὴν Ἀλάσκα.

προστατευθῇ ἀπὸ τὴν ἐξάρτησις. Ἐπειδὴ
δὲν ἔδωκεν παρῶν σὲ ἀρετῶν
βάθος, ἀνδραγαθῶν τὰ φύλλα τῆς ὁλο-
τῆς χρόνῳ, δὲν θὰ μποροῦν νὰ ἀντικα-
ταστήσῃ τὸ νερὸ καὶ θὰ ἐξατμίζονται, καὶ
θὰ διέτρεχε τὸν κίνδυνον νὰ ξεραθῇ. Ἡ
φύσις λοιπὸν ἐπρόνοιος. Ἐδῶκεν στὴ λάρ-
ρικα τῶν ἱκανότητων νὰ φυλλορροῇ τὸ
χειμῶνα, ὥστε νὰ ἀντιμετωπίζῃ ἔτσι τὴν
δυσκολία αὐτῆς περίοδου.

Δυσκόλο περιβάλλον, ἀφιλόξενο θάλασσο, οὐκ ἔστιν ἐν ᾧ ἄνθρωπος δύναται νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τῆς ζωῆς. Καὶ ὅμως μέσα σ' αὐτὸ τὸ βυθόποιο, ποὺ τὸν ἀποτελοῦν τὰ δάση τῶν κωνοφόρων, ζῇ καὶ κινεῖται ἕνας πλούσιος ζῳικὸς κόσμος, μὴ πλούσια πανίδα: Τάρανα, ἀλῆες, κάστερες, λύκοι, λαγὰι, ἀλεπούδες, σκίουροι, λέμμοι, ἀρχτόμυες καὶ πλήθος ἄλλων θηλαστικῶν. Ἀγριογαλοὶ, σταυροπύτες, καροθθαύστες, κου-

Μοσχόβοες. Παρατηρήσατε τὸ μακρὸν καὶ πυκνὸ τρίχωμα, ποὺ προστατεύει ἀποτε-
λεσματικά ἀπὸ τὸ κούο.

κουβάγιες καὶ πολλὰ ἄλλα εἶδη πτηνῶν.
"Ὅσο γιὰ τὰ ἔντομα εἶναι ἀμέτρητα.

Και ἀφ' οὗ ἐκάμικε λόγος γιὰ τὰ ζῶον-
των δασῶν αὐτῶν, θὰ πρέπει νὰ εἰποῦμε
λίγα λόγια τοιαύτιστον γιὰ τὸν κάστορα.
'Ὅτι ὁ κάστορ εἶναι ἐξυμνωτότατο ζῷο δὲν
χωρεῖ ἀμφιβολία. Λέγονται ὅμως καὶ με-
ρικὲς ὑπερβολές. Λέγεται, π.χ., ὅτι
κάστορ καταλαμβάνει πρὸς τὰ πούθου
πένσι τὸ δένδρο πού πελεκάει μὲ τὰ δόν-
τια του, γιὰ νὰ τὸ χρησιμοποίησιν γιὰ
τροφὴν ἢ γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ φράγματος
του. Λέγεται μετὰ ταῦτα ὅτι οἱ κάστορες
εἰδοποιοῦνται μαζεῖν τοὺς γιὰ τὸν κίν-
δυνον αὐτοῦ, χτυπώντας κατὰ ὀριζόμενον
τρόπον στὰ ἔδαφος τὴν οὐρά του. 'Εν
τούτοις πολλὰ φορὲς τὸ δένδρο πέφτοντα
ἔχει σκοτώσει τὸν κάστορα πού τὸ πε-
λεκούσε, ἢ καὶ δὲν πέφτει καθόλου, γιὰ-
τί τὸ ἐμποδίζουν τὰ δένδρα πού φυτρώνουν
πολὺ πυκνὰ γύρω του. Πολλοὶ θεωροῦν
τὸν κάστορα βλαβερό ζῷο, γιὰτὶ κατα-
στρέφει, λένε, πολλὰ δένδρα. 'Εν τούτοις
ἡ ὠφέλεια πού παρέγει στὰ δάση εἶναι
πολὺ μεγαλύτερη. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ τὰ
φράγματα πού κατασκευάζουν οἱ κά-
στορες χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ πολλὰς γε-
νέας. Στὸ διάστημα αὐτὸ μέσα στίς μι-
κρὰς ἐκείνες τεχνητὰς λίμνες μαζεύεται
χώμα κατὰλληλον γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν πολλῶν
περισσότερων δένδρων. 'Επὶ πλέον τὸ
φράγμα αὐτὸ ἐμποδίζουν τίς πλημμυρες
τῆς ἀνάξεως, ὅταν λειώνουν τὰ χιόνια
καὶ δημιουργοῦν βάλτους, ὅπου ζοῦν
ἄφθονα ὑδροβία πούλια καὶ ἄλλα ζῶα.

Τι' αὐτὰ ὅλα στὴν Ἡνωμένην Πολι-
τεῖαν οἱ δασικὲς ἀρχὲς μεταφέρουν κά-
στωρες στὴν κοιλίδες τῶν βουνῶν, ὅπου
βέβαια δὲν ὑπάρχει. Ἡ μεταφορά γί-
νεται μέσα σὲ κλουβιά, τὰ ὁποῖα ῥιγνύονται
ἀπὸ ἀεροπλάνα μὲ ἀλεξίπτωτα. Μόλις
τὸ κλουβὶ φθάσῃ στὸ ἔδαφος ἀνοίγει αὐτὸ-
ματα καὶ οἱ κάστωρες ἐλευθερώνονται.
Πρώτῃ τους δουλειὰ εἶναι νὰ κατασκευά-
σουν φωάκιμα μὲ τὴν τεχνητὴ λιμνούλα
του. Ἔτσι ὅμως, ἐκτός ἀπὸ τὴν ἄλλαν
προστασίαν τὸ ἔδαφος τῶν διὰ δι-
βρωσι, ἡ ὁποία εἶναι τόσο ἐπιζήμια.

“Υστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ μπορεῖ νὰ μὴ
θαυμάζῃ κανεὶς τὴ σοφία μὲ τὴν ὁποία
ἐδημιουργήθηκε ὁ κόσμος μας;

«Παραγίνεται ο Ίηδοῦς τοῦ βαπτισθῆναι»

«Φωνή Κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων :
φόβου Θεοῦ λάβετε πάντες πνεῦμα.
Ὅπισω ἐστράφη» τὸ Ἰορδάνιο ρεῦμα,
ἐν μέσῳ ὡς εἶδε Ἀγγελικῶν ταγμάτων

μορφήν νὰ παίρνῃ τῶν φθορῶν σωμάτων
«τῆς Θεότητος τὸ πῦρ», κι ἀκάνθης δέμα
στήν ὄχθη του νὰ κοίτῃται γιὰ στέμμα,
ἡ γῆ ὅλη ὡς ἐταράσσεται ἐξ ἐγκάτων.

«Ἐπέφανε Χριστός! ὁ ἡγλαῖσμένος»
«λαὸν ἐθαγγελλίεται» καὶ ἐλέγχει
ἄνομο Ἡρώδη μοιχαλίδα ὅτι ἔχει.

Κι ὁ μυσταρὸς, αἰώνια ἀφωρισμένος,
τῇ φυλακῇ ἐτοιμάζει μανιασμένους,
τὸ σύννεφο ἀγίασμο ὅπως φιλοβράχει.

ΘΕΟΔ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗ

ΜΗΝ ΠΙΝΕΤΕ ΝΕΡΟ ΙΔΡΩΜΕΝΟΙ

Ὁ Πέτρος γύριζε ἀπὸ τὴν ἐξοχὴ στοῦ πατρικό του σπίτι.

Ἦταν Ἰούλιος μῆνας. Ὁ ἥλιος ἔκαιγε πολὺ. Ἡ ζέστη ἦταν ἀνυπόφορη. Φύλλο δὲν ἐσάλενε στὰ χωράφια. Κανένας διαβάτης στὸν κατασκοπισμένο δρόμο. Κανένα κελιάδημα πουλιῶν· μόνο τὰ τζιτζίκια φώναζαν ἐπάνω στὰ δέντρα.

Ὁ Πέτρος ἔτρεχε νὰ προφτάσῃ. Ἦταν μεσημέρι καὶ πεινούσε. Τὸ πρόσωπό του ἔγινε κατακόκκινο· ὁ ἰδρώτας ἔσταζε ἀπὸ τὸ μέτωπό του.

Ὁ Πέτρος δίφασε πολὺ καὶ νόμιζε πὼς θὰ λιγοθυμήσῃ.

Ἐνῶ ἔτρεχε, πέρασε κοντὰ ἀπὸ μιὰ πηγὴ. Τὸ νερό, ὀλοκάθαρο σὰν κρυστάλλο, ἀνάβριζε ἀπὸ τὴ γῆ, κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο ἑνὸς μεγάλου πλατάνου.

Στὸν Πέτρο εἶχαν πει πολλὲς φορὲς πὼς δὲν πρέπει νὰ πίνουνε κρύο νερό ὅταν εἴμαστε ἰδρωμένοι. Μὰ ποῦ νὰ συλλογιστῇ τώρα αὐτὰ τὰ φρόνιμα λόγια!

Ὅρμῃ στοῦ κατὰφυγτο νερό καὶ πίνει, πίνει, πίνει! Ἀλλὰ μεμιάς νοιώθει ἕνα δυνατό πόνο, σὰν κάτι νὰ σφίγγῃ τὰ σπλάχνα του, καὶ κόντεψε νὰ πέσῃ ἀναίσθητος.

Μὲ πολλὴ δυσκολία μπόρεσε νὰ φτάσῃ στοῦ σπίτι του. Ἀμέσως οἱ δικοί του τὸν ἔβαλαν στοῦ κρεββάτι. Εἶχε μεγάλον πυρετό. Λίγο ἔλειψε νὰ πεθάνῃ.

«Ἀχ» ἔλεγε στεναίνοντας τὸν κρεββάτι, «ποιὸς νὰ τὸ πίστευε πὼς ἡ δροσερὴ πηγὴ εἶχε νερό φαρμακωμένο!»

Ὁ πατέρας τοῦ Πέτρου τὸν ἄκουσε καὶ εἶπε :

«Μὴν κακολογᾷς ἄδικα τὴν πηγὴ πὺν δροσίζει τόσους καὶ τόσους διαβάτες. Τὸ νερό ἦταν ὀλοκάθαρο. Ἐσὺ φάνηκες ἀσυλλόγιστος, καὶ μόνο ἐσὺ φταῖς. Ἐπρεπε νὰ θυμηθῇς τί σοῦ εἶπα πολλὰς φορὲς : Ἰδρωμένος μὴν πίνῃς κρύο νερό».

ΓΚΑΙΤΕ

ΕΝΑΣ ΜΥΘΟΣ

Ἦταν ἕνα βράδυ χειμωνιάτικο. Εἶχε σβήσει ἡ φωτιὰ στοῦ παραγώνι. Ὁ γέρος χωρικός κ' ἡ γερόντισσά του ἦτανε πεσμένοι στοῦ κρεββάτι τους, ὅταν ξαφνικὰ σηκώθηκε δυνατὸς ἀέρας πὺν τράνταξε τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τόσο, ὥστε φαινότανε πὼς ὦρα τὴν ὦρα θ' ἀνοίγε διὰπλατῇ.

—Πρέπει νὰ βάλουμε τὸ σίδερο, εἶπαν ἀντάμα κ' οἱ δύο τους.

—Σήκω.

—Σήκω σό!

—Γιατὶ νὰ σηκωθῶ ἐγὼ κι ὄχι σὺ;

Καυγαδίσανε λιγάκι, ὥσπου συμφωνήσανε πὼς τὴν πόρτα ἔπρεπε νὰ πάῃ νὰ τὴ στερεώσῃ μὲ τὸ σίδερο αὐτὸς πὺν πρῶτος θὰ παραπονιόταν γιὰ τὴν ὀργὴ τοῦ ἀνέμου.

Εἶχαν ἀποκοιμηθῇ, ὅταν μὲ μιὰς πετάχτηκαν ἀπάνω κ' οἱ δύο κατατρομαγμένοι. Ἡ πόρτα ἦταν ἀνοιχτὴ καὶ δὴν μικρὰ διαβολάκια (ἴδια κακομούτσουνα ἀλητάκια) εἶχανε μπη καὶ στρογγυλοκαθήσει στοῦ παραγώνι!

—Διψῶ πολὺ, εἶπε τὸ ἕνα. Τοῦτο τὸ σπίτι, ἀν καὶ φαίνεται ἀκατοίκητο, ἀφοῦ ἡ πόρτα του ἦταν ὀρθάνοιχτη τέτοιαν ἄγρια νύχτα, μπορεῖ νάχη κρασί σὲ καμμιὰ μεριά.

—Ἐγὼ πεινάω, πᾶν νὰ ψάξω στὴν κουζίνα μήπως βρῶ λίγο ψωμί.

Σηκώθηκαν καὶ τὰ δύο κι ἄρχισαν νὰ ψαχουλεύουν.

Τότε τινάχτηκε ἀπάνω ὁ γέρος κ' ἔβαλε τίς φωνές :

—Τὸ κρασί μου! Θὰ μοῦ πιῶν τὸ κρασί πὺν τὸ φτιάνω μὲ τόσους κόπους.

Ἡ γερόντισσα πετάχτηκε κ' ἐκείνη ἀπὸ τὸ κρεββάτι ξεφωνίζοντας :

—Τὸ ψωμί μου, θὰ μοῦ φᾶνε τὸ ψωμί πὺν ἰδρωκόπᾶν γιὰ νὰ τὸ ζυμώσω!

Δίχως πᾶν νὰ μαλώνουν ποιὸς δὲν θὰ τὸ κουνούσε ἀπὸ τὴ ζεστασιά του, τρέξαν ἀντάμα καὶ διώξανε τὰ διαβολάκια. Ἐπειτα βάλανε μὲ τὴν ἡσυχία τους τὸ σίδερο στὴν πόρτα καὶ ξαναγύρισαν στὴ θέσι τους. Ὅλα λοιπὸν τέλειωσαν ἔτσι, ἀπὸ κεῖ ἀκριβῶς πὺν ἔπρεπε νάχουν ἀρχίσει!

(Διασκευὴ) ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ

Πολλὰ εἶναι τὰ θύματα, κυρίως μεταξὺ τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα ἀπὸ ἄγνοια τοῦ σοβαρωτάτου κινδύνου περιεργάζονται ἐγκαταλελειμμένα πολεμοφόδια (χειροβομβίδες, νάρκες κ.λ.π.). Γι' αὐτὸ τονίζομεν καὶ πάλιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιεργάζωνται τέτοια ἀντικείμενα, οὔτε ν' ἀφήνουν ἄλλους νὰ τὰ πλησιάζουν, ἀλλὰ μόλις τ' ἀντικρύζουν νὰ εἰδοποιοῦν ἀμέσως τὴν πλησιεστέραν ἀστυνομικὴν ἢ στρατιωτικὴν Ἀρχήν.

Η ΥΓΙΕΙΑ

ΥΠὸ ΑΘΗΝΑΣ Β. ΜΠΑΖΑ
Ἱατροῦ Ὑγιεινολόγου - Διανοῦ Ὑπουργείου
Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν

Σχεδ. Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΑΝ

ΤΟ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Μὲ τὸ ἀναπνευστικὸ σύστημα γίνεται ἡ ἀναπνοή, πὺν εἶναι μιὰ βασικὴ λειτουργία διὰ τῆς ὁποίας ἐφοδιάζονται μὲ ὀξυγόνο τὰ κύτταρα τοῦ ὁργανισμοῦ.

Τὸ ὀξυγόνο εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ διατήρησι τῆς ζωῆς, ἀφοῦ χωρὶς αὐτὸ ζοῦμε μόνο λίγα λεπτά. Περιέχεται στὸν ἀέρα σὲ ἀναλογία 21 %. Ὅλη ἡ ἐνέργεια πὺν παράγεται στὸς ζωντανούς ὁργανισμούς εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ὀξυγονώσεως, ὅπως λέγεται ἡ πρόσληψις τοῦ ὀξυγόνου ἀπὸ τὰ κύτταρα καὶ ἡ δημιουργία χημικῶν ἀντιδράσεων μέσα σ' αὐτά.

Πολλὲς ἀφρώστιες θ' ἀποφεύγαμε καὶ πολλὰ προβλήματα ὑγείας θὰ ἐλύοντο ἐάν ὅλοι γνωρίζαμε τὴ σημασία τῆς καλῆς ὀξυγονώσεως καὶ φροντίζαμε γι' αὐτή.

Γιὰ τοῦτο ἀς δοῦμε πρῶτα ἀπὸ ποιά ὅργανα ἀποτελεῖται τὸ ἀναπνευστικὸ σύστημα : Ἀρχίζει ἀπὸ τὸ στόμα καὶ τὴ μύτη, στὸ ὁπίσθιο τμήμα τῶν ὀστέων εἶναι ὁ φάρυγξ· κατόπιν ἔχουμε τὸ λάρυγγα, ὅπου εὐρίσκονται οἱ φωνητικὲς χορδές, συνέχεια

πρὸς τὰ κάτω. Αὐτὴ ἡ στάσις βοηθεῖ στοῦ μηχανισμό τῆς καλῆς ἀναπνοῆς.

Δέκα, ἔως δεκαπέντε εἰσπνοὲς καθημερινῶς στοῦ ὑπαιθρο ἢ μπροστὰ σὲ ἀνοιχτὸ παράθυρο μὲ περιφορὰ τῶν χειρῶν κάνουν τοὺς πνεύμονας νὰ ἐκπύσσωνται τελείως, ὁ ἀέρας νὰ φθάνῃ ὡς τίς τελευταῖες κυψελίδες ὥστε νὰ παίρνουμε περισσότερο ὀξυγόνο. Ἡ ἀπότομη ἐκπνοὴ συντελεῖ στὴ διατήρησι τῆς ἐλαστικότητος τοῦ πνεύμονος καὶ βοηθεῖ στὴν ἀποβολὴ βλεννης ἀπὸ τοὺς βρόγχους.

Βλέπομε λοιπὸν ὅτι μὲ ἀπλὲς πράξεις καὶ μὲ μικρὴ ἀλλὰ συστηματικὴ καθημερινὴ προσπάθεια μποροῦμε νὰ ἐπιτύχωμε στὴν διατήρησι τῆς ὑγείας μας.

Σε μίαν ώρα είχε φτάσει. Μά ήταν νωρίς ακόμα κ' η εκκλησία ήταν κλειδωμένη. Τι νόκανε; Νά περιμένει; Μά αν τον ζητούσε η μάνα του; Έπρεπε να γυρίσει γρήγορα. Έβριζε λοιπόν το γράμμα κάτω από την πόρτα και βιαστικός, όπως κατέβηκε, ανηφόρισε πάλι.

Σαν άνοιξε την πόρτα της εκκλησίας ο παππάς σκόνταψε πάνω στο διπλωμένο χαρτί.

—Πούς πέταξε παλιόχαρτα στην εκκλησία; Είναι μάλιστα από τετράδιο, φώναζε.

Ο δάσκαλος, που τον συνόδευε γιατί έκανε και τον δεξιό ψάλτη, έσκυψε και το μάζεψε. Έτοιμαζότανε να το σχίσει, όταν τυχαία το βλέμμα του έπεσε πάνω στην προσφώνησι.

—Μπά! πούς άρχισε άλληλογραφία με τον Άγιο Βασίλη; είπε γελώντας καλόκαρδα.

Μά μόλις το διάβασε σοβαρεύτηκε.

—Τόγραψε ο Πάνος — το πιδ μικρού-λικο παιδάκι του σχολείου μας. Είναι όρφανό από πατέρα και φαίνεται πως η μητέρα του άρρώστιασε σοβαρά κι ο μικρός φοβάται, ελπε στον παπά. Πρέπει να φροντίσω άμέσως για γιατρό.

Άφησε τον παπά να λειτουργήσει μονάχος κ' έτρεξε να βρή τον πρόεδρο της κοινότητας.

—Είσαι ο μόνος που έχεις τρακτέρ, του είπε. Κάνε μου τη χάρη να με πās στο διπλανό χωριό όπου μένει ο γιατρός. Είναι μεγάλη ανάγκη.

Ο κοινοτάρχης δεν άρνήθηκε.

—Θά πάγαμε μετά δυό ώρες, αλλά άφου βιάζεσαι μπορούμε να ξεκινήσουμε άμέσως.

Στο μεταξύ ο Πάνος ανηφόριζε προς το άπόμακρο καλύβι του.

—Άραγε πότε θά πάρη το γράμμα ο Άι Βασίλης; Και πότε θά γιατρέψη τη μάνα; συλλογιόταν. Στη γιορτή του ή νωρίτερα;

Τρώπασε σιγά-σιγά στο σπίτι για να μη νοιώση ή άρρωστη πως έλειπε και κάθισε μπροστά στο τζάκι. Πεινούσε. Άνέβριζε σ' ένα σκαμνί, πήρε μια φούχτα έλτες κι ένα κομμάτι ψωμί και βάλθηκε να κοιτάσει. Ξάφνου άκουσε θόρυβο σαν από αυτοκίνητο. Πλησίασε στο παράθυρο και κοίταξε. Ένα τζιπ ανέβαινε σαν κατσάει την πλαγιά. Σταμάτησε σε μικρήν άπόσταση από το σπίτι τους κ' ένας άντρας πήδησε έξω και τράβηξε προς την αυλή.

—Μπά! ο κύρ δάσκαλος! έκανε μ' εκπλήξη ο μικρός.

Ο ξένος πλησίασε ως τον φράχτη, έβαλε το χέρι σαν χωνί και φώναξε όσο δυνατότερα μπορούσε.

—Κυρά!... Έ κυρά!... Που είναι το σπίτι του Παναγόκωστα;

Ο Πάνος ώρμησε ν' άνοιξη την πόρτα. Έμιας ζήτησε;

Ο δάσκαλος είδε με μία ματιά το αγοράκι και ένεψε σ' ένα δεύτερο κύριο που είχε μείνει στο τζιπ:

—Έλάτε! τους βρήκαμε!

Το άμάξι πλησίασε περισσότερο κι άπ' αυτό κατέβηκε ένας κύριος μ' ένα βαλιτσάκι.

—Τι έχει η μητέρα σου, μικρέ; ρώτησε τον Πάνο.

(Συνέχεια στην σελίδα 24)

Κ. Α. ΣΦΑΕΛΛΟΥ

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ "ΚΥΡΓΙΟ ΑΪ ΒΑΣΙΛΗ"

Πρωτοχρονιάτικο διήγημα

Ο έξάχρονος Πάνος καθισμένος σ' ένα σκαμνί κοντά στο τζάκι κουνούσε τὰ ποδαράκια του κι όνειρευόταν μ' άνοιχτά μάτια. Η μάνα του είχε πάει να φέρη ξύλα και να κόψη ίξο από το έλατόδασος, γιατί τις μέρες αυτές είχε καλή τιμή. Τον άγόραζε ο κύρ - πρόεδρος και τον πήγαινε με το τρακτέρ του στο κοντινό κεφαλοχώρι. Άποκεί τον έστειλε με το πρακτορείο στην Άθήνα, γιατί οι Άθηναίοι τον άγόραζαν για γούρι. Έτσι, θά μάζευε η μητέρα του πολλά λεφτά, να φτιάσουν γλυκά να φιλέψουν τον Άγιο Βασίλη, που θάρχόταν τὰ μεσάνυχτα της παραμονής για να του φέρη...

Γλάρωνε τὰ μάτια του ο Πάνος όσο συλλογιόταν τι θά του έφερνε ο Άγιος Βασίλης... Του είχε πη η μητέρα του να του ζητήσει ό,τι λαχταρούσε, κ' εκείνος του ζήτησε καινούργια φορεσιά.

—Είμαι σίγουρη πως θά σου τη φέρη τη νύχτα της παραμονής, γιατί είσαι καλό παιδί, τούχε πη η μάνα του.

Δεν μπορεί βέβαια να τον γέλασε. Γιατί ήταν άληθινά καλό παιδί. Τη άκουγε πάντα, και φέτος είχε πάει στο σχολείο. Ήταν ο πιο μικρός μέσα στην τάξη κι ο δάσκαλος τον πείραζε καμμιά φορά γι' αυτό:

—Τρείς μέρες αν άργούσες να γεννηθής θάπρεπε να περιμένης ως τον άλλον Όκτώβρη για νάρθης σχολείο, πιτσιρίκο, τούλεγε.

Δεν του τούλεγε όμως για κακό. Γιατί ο Πάνος, αν και μικρούτσικος, τὰ κατά-φερνε να γράφη και να διαβάζη όσο κ' οι άλλοι που ήταν κοντά ένα χρόνο μεγαλύτεροί του.

Τώρα, δεύτερη μέρα από τὰ Χριστούγεννα, μετρούσε πόσες μέρες ύπολείπονταν ακόμα για τον έρχομό του Άγιου Βασιλείου και άναρωτιόταν σαν πως θά-ταν ή φορεσιά που θά τούφερνε. Σίγουρα θάταν εξαιρετική. Δεν μπορεί ένας Άγιος να φέρη ό,τι-ό,τι. Θάχε άραγε και χρυσά κουμπιά;... Γιατί όχι... Ξέχασε βέβαια να του το πη, μὰ μπορεί ο Άγιος να το σκέφθηκε μόνος του... Γιατί όμως άργούσε τόσο η μάνα του; Σίγουρα θά κατέβηκε στο χωριό για να πουλήση τον ξύλο — με τὰ μικρά ποδαράκια του το χωριό — με τὰ μικρά ποδαράκια του ο Πάνος χρειαζόταν πάνω από μίαν ώρα για να πάη στο σχολείο. Μά η μάνα του θά πήγαινε βέβαια γρηγορότερα. Ήταν μαθημένη να τὰ προφταίνη όλα άφ' ότου χάσανε τον πατέρα του — πάει καιρός. Καλά - καλά ούτε τον θυμόταν ο Πάνος.

Περίμενε ακόμα... Πολύ άργούσε η μάνα του. Ξάφνου άκουσε βόγγους — μη γελιόταν; Όχι... νά, κάποιος χτυπούσε με γροθιές την πόρτα. Το παιδί άγριεύ-τηκε.

—Πούς είναι; φώναζε τρομαγμένο.

—Άνοιξε, Πάνο, παιδί μου... Άνοιξε.

Η φωνή της μάνας του... μὰ τόσο άλλαξημένη! Εκείνη λοιπόν βογγούσε; Εκείνη χτυπούσε με γροθιές άπανωτές την πόρτα; Ξεμαντάλωσε όσο πιο γλήγορα μπορούσε κι άπόμεινε ξερός: η

πνεύμονας και ο άέρας εξέχρυσται προς τὰ έξω. Αυτό γίνεται 14-18 φορές το λεπτό όταν είμαστε σε ήρεμία.

Όταν όμως καταβάλη κανείς προσπάθεια σωματική, όποτε ο οργανισμός χρειάζεται περισσότερο όξυγόνο, τότε η είσπνοή και έκπνοή είναι συχνότερες και φτάνουν τις 23-30 ή και περισσότερες σ' ένα λεπτό.

Στους πνεύμονες μπορούν να εισέλθουν μαζί με τον άέρα και διάφορα δηλητήρια, σκόνης, καπνοί, μικρόβια και να βλάψουν τον οργανισμό μας.

Καταβαλόνουμε λοιπόν τώρα γιατὶ πρέπει να άναπνέουμε όσο μπορούμε τον άέρα και να μὴν καπνίζουμε. Έπίσης θά πρέπει να φροντίζουμε ο άέρας που άναπνέουμε να μὴν είναι πολύ κρύος και πολύ ξηρός, αλλά να έχει την άπαραίτητη υγρασία.

Τὴν υγρασία και τὴν θερμότητα τὴν παίρνει ο άέρας που εισπνέουμε διά της έπαφής του με τις υγρές και θερμές επιφάνειες που συναντᾷ κατά τὴν διαδρομή του μέχρις ότου φθάση στους πνεύμονας.

Οι έπιφανείες αυτές είναι ἡ μύτη, ἡ ρινική κοιλότητα όπως λέγεται, με τις γειτονικές κοιλότητες, τὰ ὠτήρια και τὸν μεταωτιαίο κόλπο.

Ο άέρας, εισερχόμενος στη μύτη, θερμαίνεται αλλά και καθαρίζεται με τις κινήσεις που κάνει προς τὰ έξω το χροσσωτό έπιθήλιο του βλενογόνου, δηλαδή, του έσωτερικού λεπτού της δερμάτος, που είναι σκεπασμένο με λεπτό στρώμα βλέννης και στην άρχή του με λεπτές τρίχες.

Γιὰ να γίνεται όπως πρέπει αὐτὴ ἡ λειτουργία είναι άπαραίτητο ἡ μύτη μας να είναι πάντα καθαρή και έλευθερη.

Μιά άπὸ τὴν ἀλλὰ πολλὴ ωφέλιμη συνήθεια είναι ἡ πλύσις τῶν ροθῶνων καὶ πρὸς τὴν βράδην με καθαρό νερό, τὸ όποιον άναρροφούμε έλαφρά και φυσῶμε κατόπιν ἕνα - ἕνα ρουθόν, ώστε να ξεπλυθῶν καλά και τὰ δύο.

Άρσιμένες παθήσεις τῆς μύτης όπως τὸ συνάχι, ἡ ὑπερτροφία

του βλενογόνου και τῶν έσωτερικῶν ὀστών, τῶν κογγῶν όπως λέγονται, ἡ σκολίωσις του διαφράγματος, τὰ νεοακμία δηλαδή, οί άδενοειδείς εκβλαστήσεις κλπ. επιδοζῶν τὴν κανονική άναπνοή.

Τὸ φένοισμα είναι ένας τρόπος αντιδράσεως τοῦ οργανισμοῦ σε ξένα σώματα που έρεθίζουν τὸν βλενογόνο τῆς μύτης.

Τὸ σκόλισμα τῶν ροθῶνων με τὰ δάκτυλα, εκτός τοῦ ὅτι είναι φοβερά άνταμιθητικό, μπορεί να προκαλέση έρεθισμό ἢ μόλυνσι τῆς μύτης.

Από τὰ ρουθόνια ἡ τὸ στόμα ο άέρας συνεχίζει τὸ δρόμο του προς τὰ κάτω, περνᾷ τὸν φάρυγγα και τὸν λάρυγγα, φθάνει στὴν τραχεία και ἀπ' εκεί, μέσω τῶν βρόγχων, φθάνει στους δύο πνεύμονες.

Και τὰ τμήματα αὐτὰ τοῦ άναπνευστικοῦ συστήματος άναπνέουν με τὸν ἴδιο περίπου τρόπο στα διάφορα έρεθίσματα που προκαλεῖ ἡ είσοδος ψυχροῦ ἢ ρυπαροῦ άέρος, δηλαδή με τὴν κίνηση τοῦ χροσσωτοῦ επιθηλίου, με τὴν περιδικὴ μυϊκή κίνηση τῶν λεπτῶν βρόγχων και με τὸν βῆχα.

Καιμιά φορά, οί άμυγδαλές, όταν είναι ὑπερτροφικές, έμπο-δίζουν τὴν άναπνοή. Ἡ άναπνοή από τὸ στόμα όταν ἡ μύτη είναι βουλωμένη, εκτός τοῦ ὅτι προκαλεῖ δυσφορία, παραιμορφώνει τὸ σχῆμα τοῦ στόματος, ἰδίως στα μικρά παιδιά, ξηραίνει τὸν φάρυγγα και ἀλλοτε τὴ φωνή.

Σχετικῶς με τὴ φωνή και τὴν ὀμιλία, είναι γνωστὸν ὅτι τὰ ὄργανα τῆς άναπνοῆς, μαζί με τις φωνητικές χορδές τοῦ λάρυγγος, συμβάλλουν στὴν δύναμι και τὴν ποιότητα τῆς. Ἡ βραχνάδα, που τις περισσότερες φορές οφείλεται σε φλεγμονή τοῦ λάρυγγος και μάλιστα τῶν χορδῶν, τὴ λαρυγγίτιδα δηλαδή, εκτός τοῦ ὅτι είναι δυσάρεστη και ἐνοχλητική, μπορεί αν δεν τὴν προσέξουμε να μᾶς κάμη μόνιμη βλάβη στὴ φωνή. Στὴν περίπτωση αὐτὴ ἐπιβάλλεται άποφυγὴ τῆς ὀμιλίας μέγας ὅτου έπαυμένη ἡ φωνή, γιατί πρέπει να ξεύρωμε ὅτι μία καθαρή, σταθερή, εύχάριστη, μελωδική φωνή, είναι ένα προσόν που μᾶς βοηθᾷ να είμαστε συμπαθεῖς, να επιβαλῶμεθα στους άλλους και να μᾶς ἀκούει με προσοχή.

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΛΕΥΚΩΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

Την 13ην παρ. Δεκεμβρίου εγένοντο εις την μεγάλην αίθουσαν του Ε.Ε.Σ. τα εγκαίνια της Έκθεσεως Λευκωμάτων Σχολικής Αλληλογραφίας.

Ο Πρόεδρος της Έφορείας του Ε.Ε.Σ. Ν. κ. Παν. Γεωργούντζος αφού έχαιρέτισε τους παρασταντας εκπροσώπους του Υπουργείου, τους Γενικούς Επιθεωρητάς και Επιθεωρητάς Εκπαιδεύσεως, τους Εκπαιδευτικούς Λειτουργούς και τους εκπροσώπους των σχολείων της Πρωτευούσης μαθητάς, τα μέλη του Δ. Σ. του Ελληνικού Έρυθρου Σταυρού και τα μέλη της Έφορείας του Ε.Ε.Σ.Ν.Ν. είπε μεταξύ άλλων και τα εξής:

Τα ώραία λευκώματα που βλέπετε, μικρόν μόνον δείγμα αυτών που επιλοπόννησαν οι μαθηταί των σχολείων μας, θα ανταλλαγούν με δμοια ξένων χωρών και θα φέρουν τα δείγματα της δραστηριότητος της Πατρίδος μας και τα χαρακτηριστικά της σύμβολα εις λαούς μακρινούς όλων των ηπείρων. Είναι μηνύματα φιλίας και αγάπης των νέων μας προς τους νέους του άλλου κόσμου.

Και εις τους τρεις κυρίους τομείς έρυθροσταυρικής δραστηριότητος, την Υγιεινήν και την προ-

φύλαξιν της Υγείας, την εκδήλωσιν της αλληλεγγύης προς τον πλησίον και την καλλιέργειαν της διεθνούς φιλίας, οι νέοι των σχολείων μας παρουςίασαν κατά το παρερχόμενον έτος εξαιρετικήν επίδοσιν, όπως βλέπομεν και από τας εκθέσεις των σχολείων και των Επιθεωρητών. Η συμμετοχή των σχολείων μας εις το έρυθροσταυρικόν έργον είναι υψηλή. Εξακόσια εκ των περίπου οκτακοσίων σχολείων της Μέσης Εκπαιδεύσεως και 7.600 εκ των 9.160 της Δημοτικής παρουσιάζουν αξιέπαινον δρᾶσιν, εις την οποίαν μετέχουν 500 χιλιάδες μαθηταί και υπέρ τας δέκα χιλιάδας εκπαιδευτικών λειτουργών.

Όπως διεπίστωσα εκ της συμμετοχής μου εις τας διεθνείς διασκέψεις του Έρυθρου Σταυρού, έχομεν μίαν θαυμασίαν έρυθροσταυρικήν οργάνωσιν, όμοίαν της οποίας ουδείς άλλος ευρωπαϊκός λαός έχει, πολύ όλιγώτερον δέ λαός εκτός της Εύρώπης. Είμεθα υπερήφανοι διά την Οργάνωσιν μας και ευγνώμονες προς τους συνεργάτας μας εκπαιδευτικούς λειτουργούς, μαζί με τους όποιους την διεμορφώσαμεν από το 1947 διά να βοηθήσωμεν τον τότε σπαρασσόμενον από τον συμμοριτοπόλεμον και δεινοπαθούντα

λαόν της υπαίθρου. Έκτοτε συστηματοποιήσαντες το έργον μας, το συνεχίζομεν με ένθουσιασμόν, έξυπηρετούντες τα ύψηλά ιδεώδη του Έρυθρου Σταυρού και συγχρόνως παρέχοντες εις τους νέους της Ελλάδος την άρίστην αγωγήν του πολιτού. Η αγωγή αυτή μάλιστα είναι απολύτως σύμφωνος και προς

Μαθήτριά που περιεργάζονται λευκώματα.

τα ιδεώδη των αρχαίων προγόνων μας και προς τα παραγγέλματα της Χριστιανικής θρησκείας και γενικώς προς την Ελληνοχριστιανικήν μας παράδοσιν.

Ακολούθως, λαβόν τον λόγον ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Ε.Ε.Σ. κ. Γεώρ. Παπαδάκος, είπε τα εξής:

Κύριε Πρόεδρε της Έφορείας Νεότητος, Κυρίαί και Κύριοι

Παριστάμενος υπό την ιδιότητά μου ως Αντιπρόεδρου του Κεντρικού Συμβουλίου του Ε.Ε.Σ., αναπληρώ την ώραν ταύτην τον κ. Πρόεδρον, κωλυόμενον λόγω ασθενείας να παραστή και εκφράζοντα διά τοῦτο την λύπην του.

Τόσον ο κ. Πρόεδρος όσον και όλα τα μέλη της Κεντρ. Διοικήσεως παρακολουθοῦμεν με σοβαρόν ενδιαφέρον το έργον του συναδέλφου εν τῷ Συμβουλίῳ Προέδρου της Έφορείας του Ε.Ε.Σ. Νεότητος κ. Γεωργούντζου, και με εξαιρετικήν

ικανοποίησιν διακρίνομεν την συντελούμένην πρόοδον εις τον τομέα δράσεώς του.

Όλοι οι τομείς δραστηριότητος του Ε.Ε.Σ. έχουν σοβαράν σημασίαν, αλλά της Νεότητος έχει ιδιάζουσιν τοιαύτην διότι άπευθύνεται εις τα παιδιά μας.

Πιστεύομεν εις την νεότητα, διότι οι νέοι θέτουν σήμερα τα θεμέλια έφ' όν θα οικοδομηθῇ το καλύτερον αύριον τόσον διά την Πατρίδα μας όσον και διά την ανθρωπότητα όλόκληρον.

Εκατοντάδες χιλιάδες μαθητών των Σχολείων της χώρας μας συγκροτούν ομάδας εις τους κόλπους του Ε.Ε.Σ. Νεότητος και διακονούν εις τα ευγενή ιδανικά της Γενεύης αλλά και φρονηματίζονται με τας εθνικάς μας παραδόσεις. Αγάπη και άφοσίωσις εις την Πατρίδα, σεβασμός εις την Θρησκείαν και την οικογένειαν, ύπηρεσία εις το έμβλημα του ανθρωπισμού. «Διά του ανθρωπισμού προς την ειρήνην» είναι το τωρινόν παγκόσμιον έμβλημα του Ε.Ε.Σ.

Όλα αυτά τα ιδανικά καλλιεργούνται, με την επιμέλειαν και την συνδρομήν των πνευματικών οδηγών των νέων, των κυρίων εκπαιδευτικών.

Είκοσι χιλιάδες περίπου εκπαιδευτικοί είναι οι πολύτιμοι συνεργάται του Ε.Ε.Σ. εις την ύπηρεσίαν της Νεότητος. Η σημερινή έκθεσις όφείλεται εις αυτούς. Προς αυτούς τους εργάτες του πνεύματος, στρεφόμεθα την ώραν αυτήν με ευγνώμονα αισθήματα. Προς αυτούς άπευθύνω κατ' έντολήν και εκ μέρους του υπερόχου ανθρώπου και Έλληνος κ. Γεωργακοπούλου, του Προέδρου μας, ένα μεγάλο εύχαριστώ διαποτισμένον με την ευγνωμοσύνην μας από τα βάθη της ψυχής μας.

*

ΠΡΩΤΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑΙ

Ο Σταθμός Πρώτων Βοηθειών του Ελληνικού Έρυθρου Σταυρού έξυπηρετήσε διά των διαφόρων Υπηρεσιών του κατά τον παρελθόντα μήνα Νοέμβριον 1972 9.137 άσθενείς και τραυματίας, εκ των οποίων 1.326 έξηκριβωμένοι περιπτώσεις ήσφαλισμένων Ι.Κ.Α.

Οι έξυπηρετηθέντες κατά κατηγορίας έχουν ως εξής: α) Τραύ-

ματα, κατάγματα 4.165. β) Παθολογικά νοσήματα 3.690. γ) Λοιπαί περιπτώσεις (δηλητηριάσεις, έγκαύματα κ.λ.π.) 1.282.

Χαρακτηριστικά περιπτώσεις: Δηλητηριάσεις τροφικάι, φαρμακεντικάι, 96. Δηλητηριάσεις διά μονοξειδίου του άνθρακος, 7. Καρδιολογικά νοσήματα, 715. Λοιμώδη νοσήματα, 13. Έγκαύματα, 116. Μέθη, 72.

Ελήφθη αίμα προς εξέτασιν από οδηγούς αυτοκινήτων υπόπτους μέθης 12. Έγένοντο εκ του Αεροδρομίου Ελληνικού μεταφοραί άσθενών και τραυματιών άφικνουμένων έξ Έπαρχιών ή αντιστρόφως εν συνόλω 39. Παροχή διά του άσυρμάτου ιατρικών οδηγίων εις ποντοτοπόρα πλοία δι' άσθενούντα μέλη των πληρωμάτων των 45. Το Κέντρον Αιμοδοσίας Ε.Ε.Σ. παρέσχε δωρεάν δι' άπόρους φιάλας αίματος 201.

*

ΒΡΑΒΕΥΣΙΣ ΛΕΥΚΩΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛ. ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1971 - 1972

Η Έπιτροπή Βραβεύσεως Λευκωμάτων σχολικής αλληλογραφίας άπένευμε τα ακόλουθα Βραβεία:

ΒΡΑΒΕΙΟΝ Α'

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΑΘΗΝΩΝ: Α' Θηλέων. Α' Τσιτσίτσιον Άρσάκειον. Β' Θηλέων. ΣΤ' Θηλέων. ΣΤ' Άρρένων. Ζ' Θηλέων. Άσπροπύργου Άττικής. Θηλέων Δάφνης (Λευκ. 2), (τάξ. Α2 τμ. Β'), (τάξ. Α3 τμ. Β'). Θηλέων Ν. Λιοσίων. Θηλέων Ν. Ίωνίας. Θηλέων Καλλιθέας (Λευκ. 3). Ίδιωτική Σχολή Κρεατσούλη-Σταυράκη. Ίδιωτική Σχολή «Μαρία Κρίκου».

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ: Β' Θηλέων. Γ' Θηλέων. Ίδιωτική Σχολή Λυσικάτου. Λύκειον Έλληνισμός (Νηπ. τάξ. Α, Β Δημ.), (τάξ. Γ, Δ Δημ.), (τάξ. Ε, ΣΤ' Δημ.), Λευκώμ. 3. Ράλλειον Θηλέων.

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ: Γερακίου Λακωνίας. Δικαίων Έβρου. Β' Θηλ. Ηρακλείου Κρήτης. Θηλ. Ίεραπέτρας (τάξ. Ε'). Καλαβρύτων (Λευκ. 2). Θηλέων Ναυπλίου (τάξ. Δ' τμ. Β'), (τάξ. Ε'), Λευκ. 2. Θηλέων Χαλκίδος.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α' Περιφέρεια: 18ον.

Ε' Περιφέρεια: 4ον Άγ. Δημητρίου 2ον Ήλιουπόλεως (Λευκ. 2).

ΣΤ' Περιφέρεια: 1ον Άμφιθέας.

Ζ' Περιφέρεια: 6ον Καλλιθέας.

Η' Περιφέρεια: 4ον Ταύρου.

Θ' Περιφέρεια: 6ον Αιγάλεω.

ΙΒ' Περιφέρεια: 21ον.

Α' Περιφέρεια Άττικής: Γεροβουνοῦ Άττικής. Σκάλας Ωρωπού, Ν. Παλατιών Άττικής.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:

Β' Περιφέρεια: 50όν.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Μακεδονία:

Άγ. Άθανασίου Δράμας. 12ον Βεροίας. 3ον Έδέσσης, 43ον Θεσσαλονίκης. 53ον Θεσσαλονίκης. Ζ' Κατερίνης. 1ον Κοζάνης. 1ον Κολινδρού Πιερίας. 2ον Λαγκαδά. Άγ. Πνεύματος Σερρών.

Πελοπόννησος:

Γερακίου Λακεδαιμόνος. Κερτέζης Καλαβρύτων. 32ον Πατρών.

Στερεά Έλλάς:

Α' Αμφιλοχίας. Μαυρομματίου Θηβών. Πύλης και Συκιᾶς Αμφιλοχίας.

Θράκη:

Ομάδες Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Έκπαιδ. Περιφ. Διδυμοτείχου.

Νήσοι:

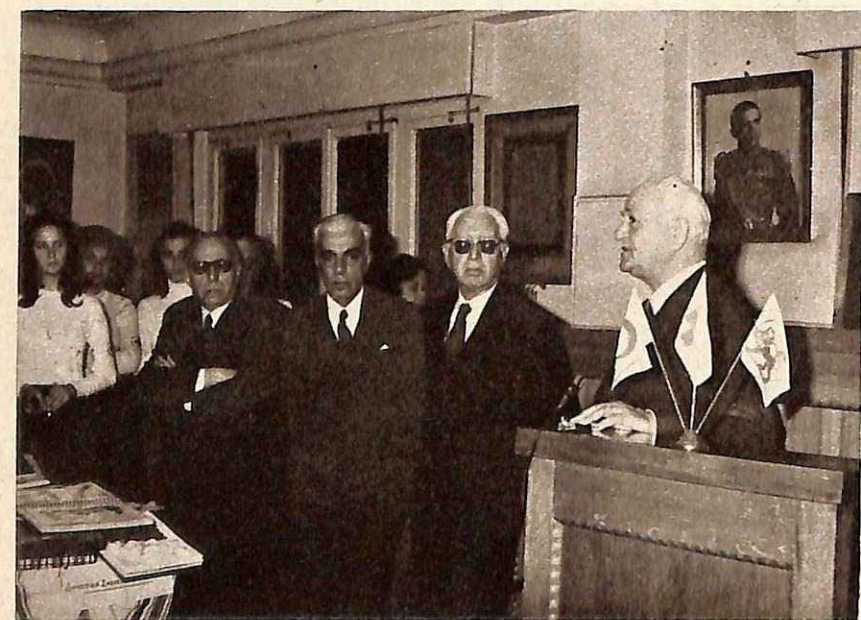
Κεραμίου Μυθύμνης Λέσβου. Βαθέος Μεγανησίου Λευκάδος, 8ον Χίου. Χουρχουλίδου Ζακύνθου.

Κρήτη:

Ανατολής Ίεραπέτρας. Άρμέγων Σητείας. Άρχαλοχωρίου Ηρακλείου. 16ον Ηρακλείου. 25ον Ηρακλείου. 2ον Ίεραπέτρας. 3ον Ίεραπέτρας. Ήεροκάμπου Ίεραπέτρας. Α' Νεαπόλεως. Β' Σητείας. Σταυροχωρίου Σητείας.

ΒΡΑΒΕΙΟΝ Β'

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΑΘΗΝΩΝ: 13ον Θηλέων, Θηλέων Αμαρουσίου (τάξ.

Ο Πρόεδρος της Έφορείας Ε.Ε.Σ.Ν. κ. Π. Γεωργούντζος όμιλών. Έκ δεξιών του ό Αντιπρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. Γεώρ. Παπαδάκος, ό Γ. Γραμματεὺς κ. Φινινῆς και ό Σύμβουλος κ. Εύστ. Σπηλιωτόπουλος.

1) Τὸ 5ον Δημ. Σχολ. Ν. Ἰωνίας Ἀθηνῶν, εἰς Ὁρφ. φεῖον Ν. Ἰωνίας καὶ τὸν «Οἶκον Γαλήνης» εἶδη τροφίμων διάφορα. 2) Τὸ Δημ. Σχολ. Μώλου Λοκρίδος, εἰς Δημ. Σχολ. Φαραγγίου Κοζάνης, 15 δέματα με εἶδη βοηθείας καὶ εἰς Δημ. Σχολ. Κομνηνῶν Λοκρίδος διάφορα εἶδη βοηθείας. 3) Τὸ 2ον Δημ. Σχολ. Ἀργοστολίου Κεφαλληνίας, εἰς Πτωχοκομεῖον Ἀργοστολίου γλυκὰ σιγαρέττα καὶ φρούτα. 4) Τὸ 35ον Δημ. Σχολ. Πειραιῶς, μέσῳ τῶν «Φίλων τῶν μαθητῶν τοῦ Χωριοῦ», 9 χαρτοκιβώτια με παιγνίδια καὶ ἄλλα εἶδη βοηθείας, πρὸς ἐνίσχυσιν ἐνδεῶν Σχολείων τῆς ὑπαίθρου. 5) Τὸ Δημ. Σχολ. Ἀρχαγγέλου Ἡρακλείου Κρήτης, ἀνά ἓν δέμα με σταφίδας εἰς τὰ Δημ. Σχολεῖα Ἀσπροπύργου καὶ Καστανέας Εὐρυτανίας. 6) Τὸ 12ον Δημ. Σχολ. Πατρῶν, εἰς Δημ. Σχολεῖον Φλαμπούρων Καλαβρύτων δέματα με διάφορα εἶδη βοηθείας καὶ εἰς ἀπόρους οἰκογενείας Πατρῶν δέματα με τρόφιμα. 7) Τὸ Δημ. Σχολ. Βραχατίου Κορινθίας, 7 δέματα με εἶδη βοηθείας εἰς Δημ. Σχολ. Μελιγγῶν Ἰωαννίνων. 8) Τὸ Δημ. Σχολ. Λευκῶν Πόρου, εἰς Φυλάκιον Κάτω Νευροκόπου Δράμας δῶρα πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς Ἀκρίτας. 9) Τὸ Δημ. Σχολ. Πύλου, εἰς Νοσοκομεῖον Πύλου 66 κιλὰ τρόφιμα καὶ φρούτα διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ νοσηλευομένους ἀσθενεῖς. 10) Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Μαρκοπούλου Ἀττικῆς, εἰς Δημ. Σχολ. Ἀγ. Βασιλείου Ἄρτης 10 δέματα με τρόφιμα, ἱματισμὸν καὶ παιγνίδια καὶ εἰς Δημ. Σχολ. Καρυδιᾶς Κομοτηνῆς 2 δέματα με εἶδη βοηθείας διάφορα. 11) Τὸ Δημ. Σχολ. Κουρουνχωρίου Νάξου, εἰς δύο ἀπόρους οἰκογενείας τοῦ χωρίου δέματα με τρόφιμα καὶ γλυκὰ καὶ εἰς Ὁρφ. φεῖον Σύρου 2 καφάσια με πορτοκάλια. 12) Τὸ Δημ. Σχολ. Κεντρίου Ἱεραπέτρας Κρήτης, εἰς Νοσοκομεῖον Ἱεραπέτρας, ποσότητα ὧν καὶ εἰς ἄπορον κάτοικον δέμα τροφίμων. 13) Τὰ Γυμν. Πόρου, 5 δέματα με γραφ. ὕλην κλπ. εἰς Δημ. Σχολ. Παπάδων Δράμας καὶ δέματα βοηθείας εἰς ἀπόρους οἰκογενείας Πόρου. 14) Τὸ συνεργαζόμενα Δημοτικά Σχολεῖα θον, 8ον καὶ 24ον Ἡρακλείου Κρήτης, εἶδη ἱματισμοῦ καὶ τροφίμων εἰς

τὸ Δημ. Σχολ. Βουτῶν Ἑρακλείου. 15) Τὸ Δημ. Σχολ. Παλαισχωρίου Σταγείρων, φάρμακα καὶ τρόφιμα εἰς ἄπορον κάτοικον τοῦ χωρίου. 16) Τὸ Δημ. Σχολ. Μελιαδίου Πιερίας, εἰς Φυλάκιον Σικρᾶ, δῶρα χρήσιμα διὰ τοὺς φρουροὺς τῶν συνόρων. 17) Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Λεωνιδίου Κυνουρίας, εἰς ἀπόρους συμμαθητὰς διάφορα εἶδη βοθηείας. 18) Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Ἄνω Ἀρχανῶν Ἑρακλείου Κρήτης, εἰς ἀπόρους οἰκογενείας τρόφιμα καὶ εἶδη ἱματισμοῦ. Εἰς ἀπόρους συμμαθητὰς γραφικὴν ὕλην καὶ εἰς ἐνδεῆ τυφλὸν ποσότητα τροφίμων. 19) Τὸ Δημ. Σχολ. Ἀντιρρίου Ναυπακτίας, εἰς ὄρεῖνα χωρία τοῦ Νομοῦ Ἄρτης, δέματα μὲ εἶδη βοθηείας. 20) Τὸ Δημ. Σχολ. Πετροκεφαλίου Ἑρακλείου Κρήτης, εἰς Γηροκομεῖον Μοιρῶν Μεσσαράς, 2 σάκκους μὲ γεωμύηλα, 30 ὠὰ καὶ 1 κυτίον γλυκυσματῶν.

(Συνεχίζονται)

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ «ΚΥΡΓΙΟ
Α·Ι· ΒΑΣΙΛΗ»

—Τσάκισε τὸ πόδι της. Βογγαίει. Καίει ἀπὸ τὸν πυρετό.
—Πᾶμε νὰ τὴ δῶ.
Μπήκανε στὸ σπίτι καὶ ὁ γιατρός ἐσκυψε πάνω ἀπὸ τὴν ἄρρωστη, ἐνῶ ὁ δάσκαλος ἔμεινε λίγο πὺδ πίσω. Ὁ Πάνος σήκωσε πρὸς ἐκεῖνον τὸ κεφάλι καὶ ρώτησε δεξιὰ:
—Πῶς τὸ μάθατε κ' ἤραθατε;
—Τὴ νύχτα ὤνειρεύτηκα τὸν Ἅγιο Βασίλη καὶ μοῦπε νὰ φέρω γλήγορα γιὰ-
τρό στὴ μητέρα σου.
Τὸ παιδάκι χαμογέλασε.
—Τῷξερα πῶς ὁ Ἅγι Βασίλης θὰ τὴν ἔκανε καλά, εἶπε γεμάτος σιγουριά.
Στὸ μεταξὺ ὁ γιατρός ἐξέτασε τὴν ἄρρωστη κ' εἶδε πῶς ἀπὸ τὸ χτύπημα τὸ κόκαλο δὲν εἶχε σπάσει. Εἶχε βγαλ-
ῆ ὅμως ἀπὸ τὴν θέσι του στὴν ἄρθρῳσι καὶ ἡ πληγὴ εἶχε μελυνθῇ. Τὴν καθάρισε, τὴν ἀπολύμανε κ' ἔπειτα μὲ μιὰν ἐπι-
δέξια κίνηση ξανάφερε τὸ ἔξαρθρωμένον πόδι στὴν κανονικὴν του θέσι. Ἡ γυναίκα ἔβγαλε μιὰ κραυγὴ πόνου.
—Δὲν θὰ πονέσης πιά καὶ θὰ τὸ δέσω σφιχτά γιὰ νὰ μὴ σαλέψῃ ἀπὸ τὴ σωστὴ θέσι, τῆς εἶπε.
Πραγματικὰ οἱ πόνοι ἤρχισαν εὐθὺς νὰ ὑπχωροῦν. Ἐπειτα ὁ γιατρός ἔκανε στὴν πληγωμένη μιὰ ἀντιβιοτικὴ ἔνεσι.
—Θὰ ξανάβω αὐριο νὰ σοῦ κάνω καὶ δεύτερη, τὴν εἰδοποίησε. Ἀλλὰ μὴ βια-
στῆς νὰ τὸ πατήσης μόλις δὲν πονᾷς. Ὡς τὴν Πρωτοχρονιά εἰμαι σίγουρος πῶς θὰ μπορῇς νὰ περπατήσεις.
Οἱ δύο ξένει ἐφυγαν κ' ἡ μητέρα, ἀνα-
κουφισμένη, ἀνακάθησε στὸ κρεβάτι.
—Ποῦς εἰδοποίησε τὴν γιατρό; ρώ-
τησε.
—Ὁ Ἅγι Βασίλης, μάνα, ἀποκρίθηκε μὲ πεποθησι ὁ Πάνος. Τοῦ ἔγραψα νὰ σοῦ δώσῃ τὴν υγεία σου, κ' ἐκεῖνος φρόν-
τισε.

Κ. Α. ΣΦΑΕΛΛΟΥ

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὰ
ὠραιότατα ἐκθέματα : λεύκωμα
Σχολ. ἀλληλογραφίας καὶ κούκλας,
ἔργα τῶν Ἑλλήνων Ἐρυθροσταυρι-
τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου Αὐ-
λῶνος Ἀττικῆς, καὶ τῶν Γυμνα-
σίων Θηλέων Δάφνης καὶ Ν. Λιο-
σίων Ἀττικῆς, τὰ ὅποια εἵχατε τὴν
καλωσύνην νᾶ μᾶς ἀποστείλετε διὰ
τὴν Διεθνή ἔκθεσιν μας.

Μετὰ τιμῆς
Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ABDOL-MAJID MAJIDI

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ὕγεια τῶν ἀνθρώπων, τῶν ζώων,
 ἀλλὰ καὶ τὰ φυτὰ καὶ ἄλλα ἀγαθὰ.
 Κυρία πηγὴ τῆς ρυπάνσεως τῆς
 ἀτμοσφαίρας εἶναι τὰ ὑγρά καὶ στε-
 ρεὰ καύσιμα, τὰ ὁποῖα ὁ ἄνθρωπος
 κατῴρωθεσε νὰ ἀποκτήσῃ ἀπὸ τὰ
 ἔγκατα τῆς γῆς καὶ νὰ τὰ κάψῃ
 διὰ τὰ παραγάγῃ ἐνέργεια διὰ τὴν
 κίνησιν τῶν αὐτοκινητῶν καὶ τὴν
 λειτουργίαν τῶν βιομηχανῶν, ἀλλὰ
 καὶ διὰ νὰ αἰσθανθῇ τὴν θαλπυρὴν
 τῆς θερμάνσεως πρὸς τοῦ παρέχουν.
 Κατὰ τὴν χρησιμοποίησιν ὁμως τῶν
 καυσίμων ἀναδίδονται στὴν ἀτμό-
 σφαιρα τεράστιες ποσότητες σκό-
 νης, καπνοῦ καὶ καυσασερῶν. Ἔτσι
 ὁ ἄνθρωπος, νομίζοντας ὅτι ἡ ἀτμό-
 σφαιρα εἶναι ἀχατῆς καὶ μπορεῖ νὰ
 χωρῇ ὅλο καὶ περισσότερους ρύ-
 πους, τὴν γεμίζει συνεχῶς μὲ αὐ-
 τοὺς. Βέβαια, εἶναι δυνατόν μία
 ὥρισμένη ποσότητα νὰ τὴν ἐξου-
 δετερώσῃ, ὥστε νὰ διατηρηθῇ ἡ
 ἰσορροπία. Ὅταν ὁμως ἡ ποσότης
 αὐτὴ περᾷσῃ ἓνα ὥρισμένο ὄριο,
 τότε οἱ ρύποι περισσεύουν καὶ ἐπι-
 ρεάζουν δυσμενῶς κάθε τι πρὸς βρῖ-
 σκεται ἐπάνω στὴ γῇ : ἀνθρώπους,
 ζῶα, φυτὰ, νερά, ἔδαφος καὶ ἄλλα
 ἀγαθὰ.

Η ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

“Αν θέλαμε να δώσουμε κάποιον όρισμό της ενεργείας, θά καταλήγαμε στον όλογόλογο όρισμό του ‘Αριστοτέλη, όστι ή «ένεργεια κίνησις έστιν». Αναπτύσσοντας τις συμπυκνωμένες έννοιες, πού περιλαμβάνει ό όρισμός αυτός, θά λέγαμε ότι ένέργεια είναι ή ικανότητα των σωμάτων να παράγουν έργο. Τό ποσό και τό ποιά της έσωτερικής ενεργείας των σωμάτων γίνεται φανερό από τό είδος και τό μέγεθος το έργου πού παράγουν. Ό ίδιος ό άνθρωπος είναι ένα έμβριο όν, πού είναι ικανό να παράγη ένέργεια. ‘Από τις διάφορες μορφές της ενεργείας, πού μπορεί να παράγη ό άνθρωπος, πιά φανερή είναι ή ένέργεια των μύωνών του, ή μυική ένέργεια. Μ’ αυτήν ό άνθρωπος μπορεί να κάνει ώρισμένες κινήσεις, να μετακινηται από τόπο σε τόπο, να τρέχη, να σκαρφαλώνη πάνω σε δέντρα, να πετά μιá πέτρα, να χτυπά και να σκοτώνη κάποιον ζώο, να σηκώνη ένα αντίκειμενο, να μεταφέρει ένα φορτίο.

Αργότερα στη δική του ποσότητα ενεργείας ό άνθρωπος προσέθεσε και την ένέργεια των διαφόρων ζώων, πού εξέχουσες και τιθάσευσε, των ύποζυγίων, τα όποια και τόν απάλλαξαν, από άρκετά βαριά και επίπονα έργα. ‘Ομως δέν άρκεσθηκε μόνο σ’ αυτά. Παρατήρησε ότι μεγάλη ποσότητα ενεργείας κλείνουν μέσα τους και ώρισμένα στοιχεία της φύσεως, όπως ό άέρας και τή νερό. Τή μεγάλη ένέργεια του άέρα, πού, με τή μορφή του άνέμου, έχει τή δύναμη ν’ αναταράξη τή θάλασσα, να μετακινή μεγάλες ποσότητες σκόνης και άμμου, να ξεριζώνη δέντρα, να γκρεμίζη καλύβες και πρόχειρα σπίτια, σκέφθηκε ό άνθρωπος να ή χρησιμοποιήση γιά τή όφελός του. ‘Εβαλε τόν άνεμο να τόν σπρώχνη μπροστά τα πλοία φουσκώνοντας τα πανιά της σχεδίας του ή το καραβιού του. Τόν ανάγκασε να τόν γυρίξη τα φτερά του άνεμομύλου του, γιά ν’ άλθρη, σάν καλοπληρωμένος ύπηρέτης, τα γενήματά του ή να τόν βγάλή νερό από τό πηγάδι του. ‘Οσο γιά τό νερό, ό έββαλε να πέφτη μ’ όρμη από ψηλά, σε μικρές ή μεγάλες ύδατοπτώσεις — και να τόν γυρίξη στην άρχή τή μυλόπετρα κάποιου νερόμυλου, άργότερα τις ρόδες κάποιου έργοστασίου — όπως οί καταρράκτες της Νάουσας — και τελευταία στις μέρες μας, τις τουρμίνες κάποιου έργοστασίου παραγωγής ηλεκτρικής ενεργείας, κάποιου «ύδροηλεκτρικού» σταθμού, αντικαθιστώντας έτσι τόν «μαυρού άνθρακα, τόν πολυέξοδο, και βάζοντας στη θέση του τή δική του τεράστια ένέργεια, τή «αιώνινή άνθρακα».

Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔπαψε νὰ ἐρευνᾷ καὶ νὰ ἐπινοῇ χίλιους διὰ τρόπους, γιὰ νὰ παρήκω ὅσο το δυνατόν μεγαλύτερον σὲ ποσότητα μηχανικὸν ἔργον μὲ τὴ μικρότερη σπατάλη δυνάμεων καὶ χρόνου. Ἐπὶ νόησε ἕνα πλήθος μηχανισμῶν — ἀπὸ τοὺς ἀπλοῦς μοῦλους ὥς τὰ πρὸ σύγχρονα μη-

χανήματα — με τις οποίες έκανε λιγότερο κοπιαστική την εργασία, για να φτάσει — αν δεν έφτιασε ακόμα — στην τέλεια μηχανοποίηση της εργασίας. Ο Ἀρχιμήδης είχε και αυτός δραματισθή ένα μηχανήμα με τεράστια απόδοσις — τη μηχανική ενέργεια και πίστευε πως ήταν σε θέση να το κατασκευάσει αυτός ο ίδιος. Ένα μηχανήμα που θα μπορούσε και αυτή ακόμα τη γῆ — που τη νόμιζε ακίνητη — να κινήσει, άρκει να του δινόταν κάποιος τόπος, έξω απ' αυτή, να σταθῇ και να στερεώσῃ εκεί τὸ μηχανήμα του. «Δός μοι πᾶ στῶ καὶ τὰν γᾶν κινήσω», έλεγε.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ 14ου αἰῶνα ἕνας καλόγερος, ὁ Μπέρτολντ Σβάρτς, καθὼς καταγινόταν στὸ ὑπόγειο ἐνὸς μοναστηριοῦ μετὰ τὴν πρόσμιξι διαφόρων χημικῶν οὐσιῶν, ἔκανε τυχαῖα μιὰν ἐφεύρεσι, ποὺ ἀλλάξε τὴ μορφὴ τῶν πολέμων — κ' ἴσως καὶ τὴ μορφὴ τοῦ κόσμου. Ἀνακατεύοντας νίτρο, ξυλοκάρβουνο καὶ θειάφι, εἶδε πῶς εἶχε φτιάσει ἕνα μίγμα, ποὺ εἶχε πολὺ μεγάλη ἐκρηκτικὴ καὶ πρω-
θητικὴ δύναμι. Εἶχε ἀνακαλύψει τὴν πυρίτιδα, τὸ μπαρούτι, μ' ὅλο ποὺ ἡ ἐφεύρεσι αὐτὴ εἶχε γίνεи πρῶτον πιὸ παλιὰ ἀπὸ τοὺς Κινέζους, ποὺ χρησιμο-
ποιοῦσαν τὸ μίγμα αὐτὸ γιὰ ν' ἀνατινάζουν βράχους ἢ νὰ φτιάχνουν πυροτεχνήματα. Ὁπωσδήποτε ὅμως γιὰ τὸ δυ-
τικὸν κόσμον, ποὺ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη δὲν εἶχε παρὰ ἐλάχιστὴ ἐπικοινωνία μετὰ τὴν Ἀνατολή, ἡ ἐφεύρεσι τοῦτῃ ἦταν κάτι τὸ νέο. Κατασκευάσθηκαν τὰ πρῶτα πυρο-
βόλα ὅπλα, τὰ κανόνια, τὰ πολυβόλα. Τὰ κοντάρια καὶ τὰ βέλη ἔπεσαν σὲ ἀχρη-
στία, οἱ σιδηρένεις παγοπλῖες τῶν ἵππο-
τῶν καὶ τῶν κονταρομαγίων σκοιδύριζαν
στὰ παλιατζήδικα ἢ πουλιόνταν σὰν ἀν-
τίκες καὶ μόνο οἱ ἀπομνημῆσεις τοὺς
ἐβγαίνουν κάπου- κάπου στὴν ἐπιφάνεια,
γιὰ τὴ σκηνὴ κάποιου θεάτρου ἢ γι' ἀπο-
κατάτικτὴ μασκαρατά.

Ἄλλὰ καὶ κάτι ἄλλο προσπάθησε ὁ ἄνθρωπος νὰ θέσσεισιν καὶ νὰ τὸ κἀνῇ νὰ παράγῃ ἐνέργεια· τὸν ἀ τ μ ο. Ἀπ' ὅσους ἀναφέρει ἡ ἱστορία τῆς μηχανικῆς, πρῶτος πού χρησιμοποίησιν τὸν ἀτμὸν εἶναι ὁ Φίλων ὁ Βυζάντιος, πού ἐξῆλθεν στὰ μέσα τοῦ 3ου π.Χ. αἰῶνος. Βράζοντας νερὸ σ' ἓνα λέβητα τὸν συγκέντρωνε σ' ἓνα σωλήνα καὶ τὸν ἐβράζε νὰ φυσᾷ τὴ φωτιά τοῦ θυσιαστηρίου. Ὁ Ἦρων ὁ Ἀλεξανδρεὺς, κατὰ τὸ 100 π.Χ. κατασκεύασεν τὴν ὀνομαστὴ «μηχανή» τοῦ Ἦρωνος ἢ «αιολικὴ σφαίρα», πού περιστρεφόταν μὲ τὴ δύναμι τοῦ ἀέμου, πού ἐβγαίνει ἀπὸ δύο ἀντίθετους σωλήνες. Παρόμοια μηχανὴ κατασκεύασεν ὁ Ἱταλὸς Τζοβάνι Μπράνκα, πού τὴ χρησιμοποίησιν γιὰ ἄλεσμα σπόρων καὶ ὁ Ἀγγλὸς Τόμ Σαβέρν, πού τὴ χρησιμοποίησιν γιὰ ἀντλία νεροῦ ἀπὸ πηγάδια. Ἐκεῖνος ὅμως πού κατασκεύασεν τὴν πρώτην ἀτμομηχανὴν μὲ ἔμβολο καὶ θεορεῖται πατέρας τῆς σημερινῆς ἀτμομηχανῆς εἶναι ὁ Ἀγγλὸς μηχανικὸς Τζακίημ Βάττ (1736-1819). Ὁ Στέφενσον χρησιμοποίησεν τὴν ἀτμομηχανὴν γιὰ τὴν αἰ-

νησι ἀτμαμαζῶν κι ὁ Φουῶλον γιά τήν
κίνησι πλοίων.

Οἱ ἀτιμωμητὰς παραμερίσθησαν γρήγορα καὶ περιωρίσθησαν ἀρκετὰ ἀπ' τὴν ἐφευρέσει τῶν μηχανῶν ὡς ὁ τεχνικὴ καὶ αὐτῶν, στὶς ὁποῖες ἡ καὶ καὶ ἡ μετατροπὴ τῆς ἐνεργείας σὲ κίνησι (παλινδρομικὴ καὶ κατὰ συνέχεια περιστροφικὴ) γίνεται μέσα στὴν ἴδια τὴ μηχανή, χωρὶς νὰ χρησιμοποιεῖται ἰδιαίτερος χώρος γιὰ παραγωγὴ ἐνεργείας. Ἐδῶ πρόκειται γιὰ τὴ χρησιμοποίησι τῆς ἐνεργείας ποὺ παραχθεὶς ἀπὸ τὴν ἔνωσι τῶν ἀτόμων τοῦ ἄνθρακα καὶ τοῦ ὕδρουγονος, ποὺ περιέχονται μέσα στὰ ὑγρὰ καύσιμα (πετρέλαιον ἢ βενζίνη) μὲ ἄτομα τοῦ ὀξυγόνου τοῦ ἀέρος, ὁ ὁποῖος βρίσκεται μέσα στὸν κύλινδρον τοῦ κινητήρα.

Μερικές άλλες χημικές ενώσεις, όταν αναφλεγούν (συνήθως με πυροδότησι), διασπώνται σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Από τη διάσπασι τους αυτή εκλύεται μεγάλη ποσότητα ενέργειας. Η ενέργεια που παράγεται είναι τόσο μεγαλύτερη σε μηχανικά αποτελέσματα, όσο ο χώρος, μέσα στον όποιον έγινε η διάσπασι, είναι μικρότερος και στεγανότερος και όσο το μίγμα καίεται γρηγορότερα. Αυτό εξαρτάται επίσης από το είδος του μίγματος. Τα μίγματα αυτά ονομάζονται γενικά εκρηκτικές ύλες. Η εκρηκτική όφελεται στο γεγονός, ότι οι ύλες αυτές όταν καίονται, παράγουν μεγάλες ποσότητες αερίων υψηλής θερμοκρασίας. Τα αέρια αυτά σκοπούν με μεγάλη ταχύτητα ολόγυρα, για να πιάνουν όσο το δυνατό μεγαλύτερο χώρο. Κατά τη διαστολή τους αυτή εκτοπίζουν και πετούν με δύναμι μακριά ό,τι βρεθή μπροστά τους προκαλώντας, μαζί με τ' άλλα, και δυνατόν κρότο. Τόσο μεγαλύτερη είναι η ενέργεια, που εκλύεται από την εκρηκτική ύλη, όσο περισσότερα σε όγκο αέρια παράγονται κατά την εκρηκση. Ένα κυβικό εκατοστό λ.χ. πυρίτιδος δίνει 270 κυβικά εκατοστά αερίων, ενώ 1 σπ ποσότητα βαμβάκοπυρίτιδος δίνει 859 κυβικά αερίων.

Τὴν περιέργειαν ὁμως τοῦ ἀνθρώπου
κέντρισαν καὶ ὀρισμένες ἄλλες μορφές
ἐνεργείας, ποὺ δὲν ἐπέφταν στὴν ἀντί-
ληψί του συχνὰ καὶ ἡ παρουσία τῶν ὀπλῶν
ἀπαιτοῦσε μιὰν ἐντελὴς εἰδική διαδι-
κασίαν. Προκείται γιὰ τὰ φαινόμενα τοῦ
σ μ ο ὕ, καὶ στὶς μέρες μας οἱ ἐφαρμογές
τοὺς ἔχουν πάρει τεράστιες διαστάσεις
καὶ ἔχουν σχεδὸν ἀλλάξει τὴ ζωὴ μας.
Ἡ παράξενη συμπεριφορὰ μερικῶν σω-
μάτων, ὅπως τοῦ μαγνήτη καὶ τοῦ ἡλεκ-
τρου, πότε νὰ ἔχουν, νὰ τραβοῦν πρὸς
τὸ μέρος τους, ἄλλα σώματα καὶ πότε
νὰ τ' ἀποθροῦν, νὰ τὰ σπρώχνουν μακριά
τους, ἔκανε τοὺς σοφούς καὶ τοὺς ἐπι-
στήμηνες ν' ἀναρωτηθοῦν τί εἶναι ὅραγε
ὁ μαγνητισμὸς καὶ ὁ ἡλεκτρισμὸς καὶ
ποῦ ὀφείλεται ἡ ἐνέργεια, ποὺ παράγεται
ἀπὸ τὰ μαγνητισμένα σώματα:

Προχωρώντας βήμα προς βήμα ο άνθρωπος, τόσο από φυσική περιεργασία και επιστημονικό ενδιαφέρον, όσο και από την ανάγκη να χρησιμοποιήσει πρακτικά την ενέργεια, που εκλύεται, με τον ένο η τον άλλο τρόπο, από τα διάφορα σώματα, έφθασε σε μίαν αντίληψη για τον υλικό κόσμο που μας περιβάλλει και τη

(Συνέχεια στην σελίδα 27)

ΤΑΞΙΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Για να επιτύχης την πιο μεγάλην απόδοσιν στην εργασία σου χωρίς να σπαταλάς τον χρόνον σου ασκόπως, απόφευγε την άταξία. Χωρίς μέθοδο δεν θα επιτύχης να κάμης κάτι ανώτερο. Η τάξις δε συνίσταται στο να γίνεται το κάθε τι με την σειρά του και το κάθε πράγμα να είναι στην θέσι του. Άς φέρομε μερικά παραδείγματα ωσπου να γίνη πιο αντιληπτό το ζήτημα που μās απασχολεί.

Σου δίδεται ή ευκαιρία να επισκεφθής την βιβλιοθήκη ενός φίλου σου που κανηάται διότι κατέχει πολλά και καλά βιβλία. Κ' έχει δίκαιον να είναι υπερήφανος, διότι υπάρχουν πράγματι μέσα στην βιβλιοθήκη του αριστουργήματα των μεγαλύτερων συγγραφέων. Θανμάσεις για την πλούσια συλλογή. Άλλά, με πολλήν εκπληξι παρατηρείς ότι είναι τοποθετημένα με τέτοιαν άταξίαν, ώστε πολὺ δύσκολα ήμπορείς να βρής το βιβλίον που θέλεις, διότι τα βιβλία του ίδιου του συγγραφέως δεν είναι συγκεντρωμένα στο ίδιο μέρος, αλλά σκορπισμένα εδώ κ' εκεί. Πρέπει λοιπόν να ἔχης τάξιν εις όλα και παντού. Επί παραδείγματι, στα πράγματα της εργασίας σου, στις υποθέσεις σου, στον εαυτόν σου. Η τάξις θα σου εξοικονομή τον χρόνον σου και θα προστατεύη το νευρικό σου σύστημα. Αν πρόκειται ν' ασχοληθής με έμπορικὰς υποθέσεις είναι ανάγκη να τακτοποιήσ τούς λογαριασμούς σου, τις παραγγελίες που θα πάρῃς κ' εν γένει την έμπορικὴν σου αλληλογραφία. Διότι αν δεν ἔχης τάξιν, θ' αναγκάζεσαι ν' ανοίγης όλα τα συρτάρια του γραφείου σου, ν' ανακατώνης το γραφείο σου για να βρής εκείνο που χρειάζεσαι. Κ' έτσι θα χάνης πολὺτιμο χρόνο. Άλλά θα χάνης και την υπομονή σου. Θα έννευρίζεσαι, θα έξοργίζεσαι. Έξ άλλου, ή τάξις δημιουργεί γύρω σου μία θανμάσια και πολὺν ευχάριστον ατμόσφαιρα ειρήνης και συμπαθείας.

Μία παροιμία λέγει: «Εἰπές μου ποιὸν συναναστρέφεται και θα σου εἰπῶ ποιὸς εἶσαι». Θα ήμπορούσεν επίσης να εἰπῇ κανείς: «Δειξέ μου πὺν κατοικεῖς, και θα σου εἰπῶ ποιὸς εἶσαι». Δεν έννοι βέβαια, αν μένης σε σπίτι φτωχικὸ ή πλούσιο, αλλά σε ποιά κατάστασι βρίσκεται τὸ δωμάτιόν σου, σε τάξιν ή άταξίαν; Όταν αντικρύσης ένα δωμάτιον ή ένα γραφείο όπου τα πάντα είναι στην θέσι τους, τότε σχηματίζεις ασφαλῶς, για τὸν άνθρωπο που κατοικεῖ σ' αυτό, την καλύτερη έντύπωσιν, ενώ συμβαίνει το αντίθετον όταν επικρατῇ άταξία.

Άλλά και ή τάξις στην εμφάνισιν παίζει σπουδαῖον ρόλο και δημιουργεί ένδοικὴν έντύπωσιν εὐθὺς ἐξ αρχῆς. Ένῳ αντιθέτως ή άτημέλητη εμφάνισις προκαταλαμβάνει άσχημα εκείνον που δεν σε γνωρίζει καλά. Δημιουργεί ἐξ άλλου και αἰσθημα κατωτερότητος σ' εκείνον που είναι κακοντυμένος, που είναι άτημέλητος, άξέριστος, ακάθατος.

Να προσπαθῇς λοιπόν από μικρὸς να μὴν αφήνης τίποτε χωρίς να τὸ βάλης στην θέσι του, ἔστω και για ένα λεπτό της ὥρας. Έτσι θ' αποκτήσης μία

πολὺ χρήσιμη καλὴ συνήθεια, που θα σου εἶναι ἀργότερα πολὺτιμος σύντροφος στην ζωὴ σου.

ΠΩΣ ΝΑ ΕΛΕΓΧΟΜΕ ΤΙΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΝΑ ΤΙΣ ΧΑΛΙΝΑΓΩΓΟΥΜΕ

Στόν μαθητὴν ὁ ὁποῖος ζητεῖ πληροφορίες πὺς θα ήμπορέσῃ να συγκέντρωνεται όταν διαβάξῃ, ἐπιθυμῶ να τοῦ δώσω τὰς κάτωθι οδηγίας:

Ο νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ή σκέψις του τὸν φωτίζει ὥστε να ήμπορῇ να παίρνῃ τις ὁρθὲς αποφάσεις και ν' ἀκολουθῇ τὸν σωστὸ δρόμο στοῦ κάθε τί. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη να προσπαθῇ ὁ ἄνθρωπος να χαλινάγῃ την σκέψιν του, να μὴν τὴν αφήνῃ να περιπλανᾶται ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἀλλὰ να τὴν κρατῇ συγκεντρωμένη σ' ένα ὠρισμένο αντικείμενον, σε μίαν ὠρισμένη κατεύθυνσιν που θέλει ὁ ἴδιος.

Εἶναι ἀνάγκη να διώχνῃ ἀμέσως ἀπὸ τὸ νοῦ του κάθε σκέψιν που δεν ἔχει ἄμεση σχέση με τὸ ζήτημα στοῦ ὁποῖον θέλει ν' ἀσχοληθῇ. Επί παραδείγματι, μ' ἐκεῖνον που διαβάξῃ. Κάθε ξένῃν εἰκόνα να μὴ τὴν δέχεται, ἀλλὰ να τὴν διώχνῃ ἀμέσως, πρὶν πατήσῃ τὸ κατώφλι τῆς συνειδησέως του. Γι' αὐτὸ, ἐκεῖνος που θέλει ν' αποκτήσῃ αὐτοσυγκέντρωσιν πρέπει να συνηθίσῃ να ἐξελέγῃ τις σκέψεις του, δηλαδή ν' ἀρνῆται ν' ἀκολουθήσῃ ἀνεπιθύμητες σκέψεις. Εάν εἰσβάλλουν στοῦ μυαλοῦ του ἀπροόπτα κ' ἐξαφνικά, ἀμέσως να τις διώχνῃ, χωρίς να συζητῇ μαζί τους. Έτσι θα κατορθώσῃ να γίνη κύριος τῶν σκέψεων του, τῶν συναισθημάτων του, τοῦ εαυτοῦ του. Εάν τοῦ ἔρχονται σκέψεις που περιέχουν μῖσος, ζηλοτυπία, ἀποθάρρυνσιν, ἀνυπομονησίαν να παίρνῃ ἀμέσως στάσι χαρούμενη, εὐθυμῃ, αἰσιόδοξη, ὅποτε ὁ ἐσωτερικὸς του κόσμος μεταβάλλεται, ή δὲ στάσις του αὐτῇ ἔχει ἀντίκτυπο στις διαθέσεις του και στις σκέψεις του. Επίσης, να προσπαθῇ να διώχνῃ ἀπὸ τὸ μυαλό του κάθε ἄσκοπῃ και κούφια λέξι ή σκέψιν που δεν ἔχει ἄμεση σχέση με τὸ θέμα που τὸν ἀπασχολεῖ. Να προσπαθῇ δὲ να συγκεντρώνῃ τὴν σκέψιν του σ' ένα μόνο σημείον, σ' ένα θέμα ἀποκλειστικά, χωρίς να παρασύρεται ἀπὸ ἄλλες σκέψεις και ἀσχολίες. Να προσπαθῇ να διατηρῇ τὴν σκέψιν του ἐνεργητικῇ, δηλαδή, να δέχεται μόνον ἐκεῖνες τις ιδέες που τὸν ἐνισχύουν, που τοῦ δίνουν θάρρος, αἰσιοδοξία και πίστι. Να μὴν αφήνῃ τὴν σκέψιν του στοῦ κενὸν αἶμα, διότι τότε ἐπωφελοῦνται αἱ διάφορες ἐπιθυμίες ή πονηρὲς σκέψεις για να εἰσχωρήσῃν μέσα στοῦ μυαλοῦ του και στην συνείδησί του κ' έτσι ἐξουδετερώνουν τὴν θέλησί του. Οφείλει να γνωρίζῃ ὅτι ή σκέψιν κ' ή πίστι εἶναι μεγάλες ἀπελευθερωτικὲς δυνάμεις, διότι βοηθοῦν τὸν ἄνθρωπο ν' ἀντιστέκεται στὸν ἀναβρασμό τῶν συναισθημάτων, τῶν ἐπιθυμιῶν και τῶν παθῶν.

Πολλὲς φορές ή ἀδυναμία αὐτοσυγκεντρώσεως και αὐτοκυριαρχίας εἶναι ἀποτέλεσμα ἀδυναμίας τῆς θελήσεως. Γι' αὐτὸ θα πρέπει τὸ ἄτομον αὐτὸ να καταβάλλῃ συνεχεῖς κι ἐπίμονες προσπάθειες συνδυασμένες με τὴν προσοχή, ὥστε ν' αποκτήσῃ δυνατὴ θέλησιν. Η δὲ συνεχὴς αὐτῇ προσπάθειά μετὰβάλλεται εἰς ἕξιν που δυνάμυνει τὴν θέλησιν και τὴν αὐτοσυγκέντρωσιν. Τέλος, οφείλει πρὶν ἀρχίσῃ να ἐργάζεται ή να διαβάξῃ να προσεύχεται, ὥστε να τοῦ δίδεται ἀνωθεν ή ἀπαραίτητος δύναμις.

Η ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

(Συντέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 25)

σύστασι τῶν σωμάτων που τὸν συναποτελοῦν τόσο παράξενη κ' ἐκπληκτικῇ, που αν δεν συνοδεύεταν ἀπὸ ποικίλες κι ἀμέτρητες πρακτικὲς ἐφαρμογὰς θα ἔλεγε κανεῖς πὺς ξαναγυρίζει πάλιν στις φαντασιώσεις τῶν παλίων παραμυθιῶν.

Απὸ τὴ χονδρικῇ και συνολικῇ ἀντίληψιν τοῦ κόσμου, ἀπὸ τὴ θολότητα, τὴν ἀοριστία και τὴ γενίκευσιν ὁ ἄνθρωπος προχώρησε στοῦ ἀπτό, τὸ χειροπιαστὸ και συγκεκριμένο, στοῦ λεπτότερου και μερικῶ, στοῦ ἀπειροελάχιστου, τὸ δυοδιάκριτο ή και ἀόρατο. Εἶναι ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον να παρακολουθήσουμε στις σπουδαιότερες φάσεις τῆς αὐτῇ τῆ σπουδῇ τοῦ ὕλικου κόσμου, που με μεγάλη ἀπροθυμία μās ἀποκαλύπτει τὰ πάμπολλα μυστικὰ του. Η ὁρμή για τὴ γνώσιν και τὴν ἀλήθειαν ἔχει συχνὰ τόσο διαφορετικὰ ἐλατήρια, πάντα ὅμως κατὰ τὴν στὴν χρησιμοποίησιν τῶν νέων κατακτητήσεων και πρακτικῶν, ὡφελμιστικῶν σκοποῦς. Κ' ἐδῶ οἱ νέες γνώσεις για τὴ σύστασι τῶν ὕλικῶν σωμάτων ὡδήγησαν κ' ὡδηγοῦν στὴ χρησιμοποίησιν τοῦ παράξενου κόσμου που βρίσκεται πέρα ἀπ' τὸ μικροσκοπικὸ για παραγωγή ὅσο γίνεται περισσότερης ἐνεργείας. Η τελευταία αὐτῇ μορφή ἐνεργείας, ή ατομικῇ ή πυρηνικῇ ἐνέργεια, ὅχι μόνο εἶναι ἀφάνταστα πὺς μεγάλη ἀπὸ κάθε προηγούμενη, ἀλλὰ και μās ὡδηγεῖ σ' ένα ἀπέραντο πλῆθος ἀπὸ ἀπίστευτες ἐφαρμογὰς, που θ' ἀλλάξουν τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου — ἂς εἰχθούμε πρὸς τὸ καλὸ.

Στὴν ἀπόπειρά μας να πλησιάσουμε τις νέες γνώσεις σχετικὰ με τὴν ατομικῇ ἐνέργεια θα χρειασθῇ συχνὰ να μεταχειρισθούμε ένα πλῆθος ἀπὸ λέξεις και ὅρους, που αν δεν ξέρουμε καλά τὸ περιεχόμενό τους, θα εἶναι ἀδύνατον να παρακολουθήσουμε τὴν πορεία τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρευνας. Ἀνάμεσά τους ξεχωρίζουν οἱ λέξεις: στοιχεῖον, μόνιον, ἄτομον.

Εἶναι ἀπαραίτητον να σταθοῦμε για λίγο στην κάθε μιά ἀπ' αὐτές, πρὶν προχωρήσουμε σ' αὐτῇ τὴν ἴδια τὴν ἐνέργεια, που ἐκλύεται ἀπὸ τὴ διάσπασιν τοῦ ατόμου. Έτσι μόνο θα κατανοήσουμε καλύτερα τὸν ἀληθινὰ ἐκπληκτικὸ μηχανισμό τῆς διασπάσεως τοῦ ατόμου ή τοῦ πυρήνα του και τὸ μυστήριον τῆς συστάσεως τοῦ ὕλικου κόσμου.

Ο ἀπλοῦς ἄνθρωπος ἔχει μιά χονδρικῇ ἀντίληψιν για τὸν κόσμο, ἀπλῇ και συνολικῇ. Κατατάσσει τὰ πράγματα, που εἶναι γύρω του, σε μικρὰς ή μεγάλας ὁμοιογενεῖς ὁμάδες π.χ. χῶμα, πέτρα, νερό, ξύλον κ.λ.π. Ο στοχαστικὸς ὅμως ἄνθρωπος ἐπιχειρεῖ μίαν ἄλλη τακτοποίησιν τοῦ ὕλικου κόσμου, που ν' ἀποτελῇ μαζί και μίαν ἐρμηνεία για τὴν προέλευσιν και τὴν ἀρχὴν του. Τὰ τελευταία, τὰ βασικὰ ὕλικά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῖται ή ὕλη και ἀπὸ τὰ ὁποῖα γίνονται τὰ ὕλικά σώματα, ὀνομάσθηκαν στοιχεῖα.

Ο ἀρχαῖος σοφὸς Θαλῆς ὁ Μιλήσιος (624-546 π.Χ.) ὑποστήριξε πὺς τὸ κάθε τι που ὑπάρχει στὴ φύσιν ἔγινε ἀπὸ τρία στοιχεῖα: τὸ νερό, τὴ γῆ και τὴ φωτιά. Ο Ἑμπεδοκλῆς ὁ Ἀκραγαντίνος (495-435 π.Χ.) πρόσθεσε σ' αὐτὰ

και τὸν ἀέρα. Τέσσερα θέλει τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως και ή ἰνδικῇ φιλοσοφία (γῆ, νερό, ἀέρα, φῶς), ἐνῶ ή κινεζικῇ τὰ ἤθελε πέντε (νερό, φωτιά, ξύλον, μέταλλο και γῆ). Χρειάσθηκε να περάσουν ἀρκετοὶ αἰῶνες ἀπὸ τότε που διατυπώθηκαν οἱ παραπάνω ιδέες, για να φτάσουμε σε μίαν ἐπιστημονικῇ τοποθέτησιν τοῦ ζητήματος. Ο πρῶτος που χρησιμοποίησε τὸν ὄρο «στοιχεῖον» με σύγχρονῃ έννοιαν εἶναι ὁ Ἀγγλὸς φυσικὸς και χημικὸς Ρόμπερτ Μπόυλ (1627-1691), που εἶπε πὺς τὰ στοιχεῖα εἶναι ἀπλὲς και πρωταρχικὲς οὐσίες, που δεν σχηματίζονται ἀπὸ ἄλλες ή ἄλλη. Η διατύπωσιν τοῦ Μπόυλ ἀναπτύχθηκε ἀργότερα και ἐδραιώθηκε ἀπὸ τὸν Γάλλο χημικὸ Λαβουαζιέ (1743-1794), τὸν ἱδρυτὴ τῆς νεώτερης Χημείας.

Βέβαια, σήμερα οἱ πρῶτες ἐκεῖνες ἀπόψεις για τὰ στοιχεῖα ἔχουν τροποποιηθῇ. Ὡστόσο οἱ ἐρευνες τῶν πρωτοπόρων αὐτῶν τῆς νεώτερης ἐπιστῆμης ὡδήγησαν στην ἀνακάλυψιν τῶν πρωταρχικῶν οὐσιῶν τῆς ὕλης, τῶν ἀπλῶν

στοιχείων, που σήμερα ἔχουν περάσει τὰ 110 κι ἀνακαλύπτονται συνεχῶς και νέα, ἄγνωστα ὡς τώρα. Τέτοια ἀπλὰ στοιχεῖα εἶναι: τὸ ὕδρογονον, ὁ ἄνθραξ, τὸ ἄζωτο, τὸ ὀξυγόνον, τὸ φθόριον, τὸ νάτριο, τὸ μαγνήσιο κ.ά.

Άλλά που ὀφείλεται ή τόση ποικιλία τῶν στοιχείων και ή διαφορὰ στις ιδιότητες που παρουσιάζουν; Και πὺς, ἀκόμα, γίνεται ή λεγόμενη «μεταστοιχείωσιν» δηλ. ή μετατροπὴ ἐνὸς στοιχείου σ' ένα ἄλλο, διαφορετικὸ; Η ἐρευνα αὐτῇ θα μās ἀναγκάσῃ να περάσουμε ἀπὸ τὴ μελέτῃ τῶν δύο ἄλλων ὄρων: τοῦ μορίου και τοῦ ατόμου. Ἀλλὰ γι' αὐτὰ θα μιλήσουμε στοῦ ἐπόμενου σημειώματός μας.

Τέρπει, διδάσκει, καλλιεργεῖ
τὸ καλλιτεχνικὸ συναίσθημα
Ο ΕΛΛΗΝ. ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ
Κυκλοφορεῖ
εἰς 315.000 ἀντιτύπων

Ένας δίσκος ΔΩΡΕΑΝ σας ἀποκαλύπτει πὺς δὰ μάδετε εὐκόλα, άνετα. ΣΕ 3 ΜΗΝΕΣ ΜΙΑ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Τὸ LINGUAPHONE, ἀντὶ να προσπαθῇ να σὰς πείσῃ με τὰ, ἄλλωστε ἀνεξάντλητα, ἐπιχειρήματά του για τὴν ἀποτελεσματικότητά του, σὰς προσφέρει ένα χειροπιαστὸ ἀποδεικτικὸ μέσον, ἀπλὸ και πρακτικὸ, για να περσθῇτε μόνοι σας: Ένα δίσκο, που σὰς τὸν παρέχουμε δωρεάν και χωρίς καμιάν ὑποχρέωσιν σας.

Άνετα, στο σπίτι σας, θα δῆτε πὺς θα μάδετε μιά ξένη γλῶσσα εὐκόλα, γρήγορα και διτὸ LINGUAPHONE εἶναι ἀκριβὸς ὅτι σὰς χρειάζεται.

Δὲν θέλομε να σὰς πείσωμε με λόγια, ἀλλὰ με γεγονότα. Θέλομε ν' ἀποφασίσετε εἰς ἐντελὴς μόνοι σας.

Συμπληρώστε και στείλτε μας ἀμέσως σήμερα τὸ κατωτέρω δελτίον, και, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν δίσκο με τὰ δείγματα μαθημάτων σε 4 γλῶσσες και με τὸ έντυπο κείμενον τῶν μαθημάτων αὐτῶν, θα λάβετε και ένα 25σέλιδο εἰκονογραφημένο τεῦχος με κάθε πληροφορία και λεπτομερῇ ἀνάλυσιν τῆς Μεθόδου LINGUAPHONE.

• Τὸ LINGUAPHONE βοηθεῖ τοὺς σπουδαστὰς του, διαρθρώνοντάς τους δωρεάν, τις προαιρετικὲς γραπτὲς ασκήσεις τους.

• Τὸ LINGUAPHONE εἶναι ὁ μόνος παγκόσμιος ὀργανισμὸς διδασκαλίας ξένων γλῶσσῶν που σὰς παρέχει σειρὰς δίσκων και βιβλίων για 37 γλῶσσες!

ΠΛΗΡΕΙΣ ΣΕΙΡΕΣ ΔΙΣΚΩΝ 45 ΣΤΡΟΦΩΝ
ΕἴΤΕ ΜΑΓΝΗΤΟΤΑΙΝΙΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΣΣΕΤΤΑΣ

Πρὸς τὸ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ
Πανεπιστημίου 10 - Ἀθήνας (134)
Τοῖς μισκοῖς 68 - Θεσ/νίκη
Παρακαλῶ στείλτε μου δωρεάν και χωρίς καμιάν ὑποχρέωσιν μου 1) Τὸν δίσκο σας με ἀποσπάσματα μαθημάτων LinguaPhone σε 4 γλῶσσες, για να σχηματίσω σαφὴ ἀντίληψιν τῆς ἀποτελεσματικότητος τοῦ LinguaPhone. 2) Τὸ έντυπο συμπλήρωμα τοῦ, με τὰ κείμενα τῶν ἀποσπασμάτων. 3) Τὸ ἀναλυτικὸν σας τεῦχος. Ἐσκέλειτε και ὄρχ. 7,50 για ἔξοδα ἀποστολῆς.

ΟΝΟΜΑ (ΕΤΩΝ) _____

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ή ἀσχολία (ΤΗΛ.) _____

ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ _____

Η ξένη γλῶσσα που με ἐνδιαφέρει εἶναι ή _____
Μ' ἐνδιαφέρει για: ἐπαγγελματικὲς ἀνάγκες, μόρφωσιν, σπουδὰς, ἐπιστημονικὲς μελέτες, ὁπορφία, ταξίδια (ὑπογραμμίστε δ,τι σας ἀφορᾷ).

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ

Βοήθεια εις σεισμοπλήκτους και ένδεείς
Help to the needy

Ε.Σ.Ν. 5ου Δημ. Σχολ. Πατρών
Juniors of 5th Elem. School Patras

Ε.Σ.Ν. 6ου Δημ. Σχολ. Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης
Juniors of 6th Elem. School Kalamaria Salonica

Ε.Σ.Ν. 4ου Δημ. Σχολ. 'Αγ. Δημητρίου 'Αθηνών
Juniors of 4th Elem. School St. Demetrius Athens

Ε.Σ.Ν. 3ου Δημ. Σχολ. Μεσσήνης
Juniors of 3rd Elem. School Messine

Ε.Σ.Ν. Γυμν. Πωγωνιανής Στεγαστικών Παραρτ.
Κεφαλοβρύσου
Juniors of Secondary School Kephalovrisson
Pogoniane

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχολ. Χρυσοχωράφων Σερρών
Juniors of 1st Elem. School Chryssochorafa Serres

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Ανθείας 'Αλεξ'πόλεως
Juniors of Elem. School Anthea Aleypolis

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Τρικαστρου Πρεβέζης
Juniors of Elem. School Trikastron Preveza

Ε.Σ.Ν. 7ου Δημ. Σχολ. Κατερίνης
Juniors of 7th Elem. School Katerine

Ε.Σ.Ν. Γυμνασίου 'Αλυστράτης Σερρών
Juniors of High School Alistrate Serres

ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Βοήθεια εις Κοινότητα και σχολεία
Health in the Home

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Ξηροποτάμου Δράμας
Juniors of Elem. School Xeropotamos Drama

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Ασπροκλησις Καλαμπάκας
Juniors of Elem. School Asproklessia Kalambaka

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Βαλανιδας 'Ελασσόνας
Juniors of Elem. School Valanida Elasson

Ε.Σ.Ν. 2ου Δημ. Σχολ. Κατοχής Μεσολογγίου
Juniors of 2nd Elem. School Katoche Messolonghi

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Γαβαλούς Μεσολογγίου
Juniors of Elem. School Geavalou Messolonghi

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Συκιās Βάλτου 'Αμφιλοχίας
Juniors of Elem. School Sykia Valtou Amphilochia

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κολλινών Μαντινείας
Juniors of Elem. School Kollenae Mantenia

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Ζώνης Μεγαλόπολεως
Juniors of Elem. School Zone Megalopolis

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Γαλίφας 'Ηρακλείου
Juniors of Elem. School Galypha - Crete

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Μανδρακίου Νισύρου
Juniors of Elem. School Mandraki, Nissyros

Η ΑΓΩΝΙΑ ΕΝΟΣ ΤΥΦΛΟΥ

Είναι σούρουπο. Χαπλωμένη στο κρεβάτι μου για να ξεκουρασθώ από τ' απογευματινά μαθήματα, νοιώθω τα μάτια μου να κλείνουν σά ν' αποζητούν τη λύτρωση του ύπνου. Ένας κρότος ρυθμικός με ταράζει. Τικ-τάκ..., τικ-τάκ... το μπα-στούνι ενός τυφλού, κ' έπειτα μια κραυγή απελπισίας, μια κραυγή έκστασης για την παροχή βοήθειας.

Μικρή παύση. Κ' έπειτα πάλι ο κρότος, πάλι η αίτησι έλέους. Σηκώνομαι βιαστικά, ανοίγω το παράθυρο, και τι να ιδώ: Ένα τυφλό γεροντάκι προσπαθεί να περάσει ανάμεσα από τα σιδερένια θηρία, τ' αυτοκίνητα, κι όσο προσπαθεί, τόσο εκτείνω τον σπρώχνουν προς τον θάνατο...

—Τρίν-τρίν, χτυπάει το κουδούνι της εξώπορτας.

—Άμέσως. Περιμένετε, φωνάζω.

Μόλις ανοίγω βλέπω έναν ήλιωμένο, αδύνατον άνθρωπο, που είναι φανερό πως έχει χάσει το φως του, γιατί παραπατάει και σαλεύει όλοένα τα χέρια του, να περιμένη από κάποιον τη σωτηρία! Τον ρωτάω τι θέλει και μου λέει:

—Καλό μου κοριτσάκι, δεν αντέχω άλλο. Βρίσκομαι μές στα φοβερά σκοτάδια, κ' είναι αδύνατο να προχωρήσω. Έλα να με περάσεις απέναντι, γιατί θα με σκοτώσει κανένα απ' αυτά τα θηρία.

Έρριξα βιαστικά κάτι επάνω μου, τον έπιασα από το χέρι και τον πέρασα αντικρύ. Σε λίγο να και το λεωφορείο. Έγνεψα, σταμάτησε, και τον βοήθησα ν' ανέβη. Μ' ευχαρίστησε θερμά και μ' αποχαιρέτησε.

Τι συγκινητική σκηνή! Να βλέπης έναν τυφλό να πορεύεται μόνος με κίνδυνο να χάσει τη ζωή του, να τον ακούς να σου μιλάει για την απελπισία του, να λήη πως υποφέρει που δεν μπορεί να ιδεί ποιός τον βοήθησε!...

Ξαφνικά τα μάτια μου τρεμοπαίζουν κι ο νους μου αρχίζει να μπαίνει σε κίνηση: Είμαι στο κρεβάτι σκεπασμένη με τις ζεστές μου κουβέρτες, κι αντίκρι το εικόνισμα της Παναγίας, που φωτίζεται από ένα καντήλι μελί. "Ολ' αυτά δεν ήτανε εύτυχως παρά ένα όνειρο!

ΠΟΛΥΜΝΙΑ ΚΟΡΑΚΙΑΝΙΤΗ
ΣΤ' τάξ. Δημ. Σχολείου Άρσκειου β'

Η ΙΣΤΟΡΙΑ
ΕΝΟΣ ΑΤΥΧΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Πηγαίνω συχνά σε έναν αθλητικό δρόμο για να κάνω το αγαπημένο μου σπόρ. Μετά το παιχνίδι τρέχω συνήθως στο κυλικείο για καμιά παγωμένη πορτοκαλάδα. Εκεί πρωτοείδα, έδω και δυο μήνες, ένα αγόρι, τον Γιώργο, περίπου 15 ετών, που πρόθυμα ήρθε να με εξυπηρετήσει.

Και η μητέρα μου και εγώ αισθανθήκαμε μιαν αυθόρμητη συμπάθεια για τον Γιώργο. Μετά από λίγες μέρες μās διηγήθηκε την ιστορία της ζωής του:

Ήταν 7 χρονών, όταν η μητέρα του πέθανε στον τοκετό του έκτου παιδιού. Οι μέρες που ακολούθησαν ήτανε τρομερές. Κάθε τόσο εξαφανιζόταν κ' ένα παιδί από το φτωχικό σπίτι! Οι έρωτήσεις του Γιώργου προς τον πατέρα του — «που είναι το παιδί μας»; — έμεναν αναπάντητες. Έτσι έφυγαν τα τέσσερα αδελφάκια του κι απόμεινε ο Γιώργος για να υποδεχθή την νέα σύζυγο του πατέρα του. Αυτή, από την πρώτη τους συνάντησι υπήρξε τόσο σκληρή και πρωτόγνωρη, που ποτέ η αβία παιδική ψυχή του δεν μπόρεσε να εξηγήσει τον λόγο της απέραντης σκληρότητός της.

Η ώρα του Γιώργου να φύγει, δεν άργησε: Μια μέρα ο πατέρας του του άγγειλε ότι βρήκε μια σχολή στη Ρόδο γι' αυτόν!

Όσο άβιωτη και αν ήταν η ζωή του εκεί μέσα, η αγάπη στον πατέρα και η γλυκειά ανάμνησι της χαμένης μανούλας και των αδελφιών του τον κρατάει δεμένο και σ' αυτό έστω το σπιτικό. Τι να κάνει όμως; Το βλέπει: είναι ανεπιθύμητος, πρέπει να φύγει. Μια παράκλησι μόνον έχει: «Θα έρχεται πατέρα να με βλέπεις;» Ο πατέρας του υπόσχεται, και το παιδί ξεκινάει με αυτήν την ελπίδα.

Έπτά χρόνια έμεινε στη σχολή της Ρόδου, αλλά κανένας δεν τον επισκέφθηκε, ούτε του έστειλε λίγες καρτέλες, ούτε του έγραψε.

Φεύγει από την σχολή πικραμένος με την λαχτάρα να ξαναδεί τον πατέρα, ίσως και τ' αδελφία του. Η υποδοχή είναι τρομερή: ξύλο, βρισιές, σκληρότης, απελπισία. Τι

να κάνει; Ο πατέρας, πάντα πρόθυμος να δέχεται τις προσταγές της νέας του γυναίκας, διώχνει τον Γιώργο μακριά!

Υπάρχει ένας γείτονας του που είναι μάγειρας στον αθλητικό δρόμο, που ανέφερα στην αρχή. Ο Γιώργος ακολουθεί τον μάγειρα, ο οποίος τον εγκαθιστά εκεί. Δεν μαθαίνει τίποτε ούτε και πληρώνεται για την εργασία του, απλώς τρώει και κοιμάται δωρεάν.

Ποτέ ο πατέρας του δεν πήγε να τον δει, να τον ρωτήσει τι κάνει. Ωστόσο εκείνος έχει κάποια κρυφή ελπίδα: Να βρή κάποτε τα αδελφάκια του. Κι ο Παντοδύναμος τον βοήθησε. Βρήκε σε λίγο τον έναν αδελφό του, που ήταν τρώφιμος ενός όρφανοτροφείου εκεί κοντά του!

Άνθρωποι που έτυχαν στην πρώτη συνάντησι των δύο παιδιών και τα είδαν αγαλιασμένα, μιαν ολόκληρη ώρα, ακόμη δεν μπορούν να συγκρατήσουν τα δάκρυά τους.

Ο Γιώργος θέλει και δεν παύει να ελπίζει πως θα βρή τ' άλλα του αδελφία καθώς και τους συγγενείς της μητέρας του, που τα ίχνη τους έχουν χαθή. Το ελπίζει μ' όλη τη δύναμι της πονεμένης του ψυχής. Του το εύχόμαστε, και θα κάνουμε κ' εμείς ό,τι είναι δυνατόν για να τον βοηθήσωμε.

ΙΩΑΝ. Ν. ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Α' Γυμνάσιον Κολλεγίου Άθηνών

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΩ

Απίστευτος αριθμός

Ένας Άμερικανός στατιστικός υπελόγισε ότι μια νοικοκυρά πλένει κατά τη διάρκεια της ζωής της 2.500.000 σκεύη της κουζίνας.

Ρεκόρ

Στο Βέλγιο δύο σύζυγοι, ο κύριος και η κυρία Βιολαίτ, έχουν 15 παιδιά. Και είναι όλα αγόρια!

Μήλα χωρίς κουκούτσια!

Οι Αυστραλοί γεωπόνοι κατόρθωσαν να παραγάγουν μήλα χωρίς κουκούτσια, ψεκάζοντας τα φυτά μ' ένα ειδικό φάρμακο.

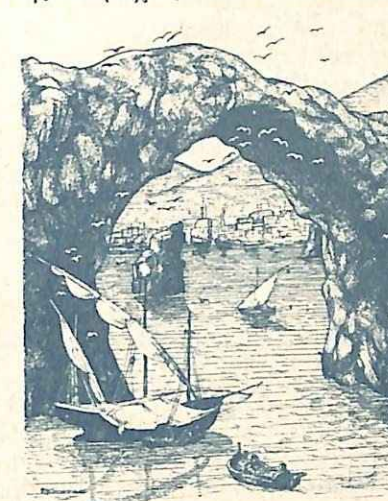
Ο ΑΡΓΟΣ

ΤΟ ΑΙΓΑΙΟΝ ΑΝΑΣΤΑΤΟ

Μέρος Α'

Περιττόν να περιγράψουμε τη χαρά των δύο νέων. Ο τραπέζιτης όμως, που μόλις έμπαινε στη σάλα, μόλις έμαθε την είδησι δάγκωσε θάλα του τα χείλη, δίχως να δείξη χαρά ή λύπη.

Όταν αργότερα έγιναν γνωστές οι λεπτομέρειες της ναυμαχίας, που τ' αποτελέσματά της ήταν ολέθρια για τον

Το δειλινό φάνηκε καθαρά το Ναβαρίνο.

Τουρκοαιγυπτιακό στόλο, κατενθουσιασμένοι οι δυο άρραβωνιασμένοι πήδησαν από τη χαρά τους. Ήταν μια νίκη καταπληκτική που έσήμαινε πως για την Ελλάδα είχε φθάσει η εύλογη μέρα της ανεξαρτησίας.

Φυσικά τα σχέδια του Έρρίκου άλλαξαν. Αποφάσισε να μείνει στην Κέρκυρα όπου να γίνη ο γάμος. Σ' αυτό έμεινε κι ο Έλιζούντο σύμφωνος.

Ήταν 23 Οκτωβρίου, μια εβδομάδα πριν από το γάμο, όταν άξαφνα συνέβη κάτι απροσδόκητο: Το ταχυδρομείο έφερε ένα γράμμα που κατατάραξε τον τραπέζιτη.

5

Η «Καρύστα» πέρασε τον κόλπο της Κορώνης κ' έπλεε κοντά στο ακρωτήριο Γάλλος. Όρθος στην πλώρη ο Στάρκος, αγνάντευε σιωπηλά τον τόπο του. Το δειλινό φάνηκε καθαρά το Ναβαρίνο από το ανοίγμα ενός βράχου. Σε λίγο βρέθηκε κοντά του, στράφηκε λοξά και γύρισε φλόκο προς τον άνεμο. Τότε ύψώθηκε κόκκινο φανάρι στην κεραία του. Καμιά απάντησι δε δόθηκε σ' αυτό το σύνθημα.

6

Η «Καρύστα» με την εξωτερική εμφάνισι τίμιου εμπορικού πλοίου, ταξίδευε στα νερά του Ιονίου κάτω από τα βρετανικά κανόνια. Είχε πύμο τον άνεμο όταν περνούσε έξω από τη Ζάκυνθο. Ο Στάρκος, όρθος στην πλώρη, αγνάντευε τις αντικρινές ακτές. «Το Μεσολόγγι! είπε ο Σκοπέλος, κ' έδειξε με το χέρι του βορειοανατολικά. Κακός λαός! Άνθρωποι που προτιμούν να τινάζονται στον αέρα παρά να παραδοθούν!». Πραγματικά, πριν από δυο χρόνια εκεί δεν υπήρχε δουλειά για εμπορείους σκλάβων. Οι Έλεύθεροι Πολιορκημένοι είχαν κάνει τα πάντα γής Μαδιάμ για να μην πέσουν στα χέρια του Ίμπραήμ.

Ο Στάρκος του απάντησε με μια βίαιη χειρονομία

Περάσανε την Κεφαλλονία και το δειλινό φτάσανε στην Ίθάκη, το νησί που έγινε περίφημο γιατί ήταν η πατρίδα του Όδυσσέα. Τη νύχτα περνούσανε κοντά στους Παξούς. Κατά το βοριά διαγράφονταν οι κερκυραϊκές κορυφές και πέρα μακριά οι ακτές της Άλβανίας. Το απόγευμα τις άλλες ημέρες η «Καρύστα» άγκυροβόλησε κάπου εξήντα όργυνες έξω από την προκυμιά. Ο Στάρκος κι ο Σκοπέλος με καλά κρυμμένα στα ζουνάρια τα κοντά, κοφτερά μαχαίρια τους, βγήκαν έξω. Είχαν καλά φτιαγμένα τα έγγραφά τους και περάσανε μ' ευκολία. Αφού συμφώνησαν να ξαναβρεθούν στο καράβι τα μεσάνυχτα, χωρίστηκαν. Ο Σκοπέλος πήγε κατά τα εμπορικά για κάτι αγορές κι ο Στάρκος τράβηξε κατά την ωραιότερη συνοικία του νησιού, τη Σπιανάδα. Καθώς ανακατεύτηκε με τον κόσμο που γέμιζε την πλατεία, άκουσε να λένε πολλά χείλη «Σακρατίφ! Σακρατίφ! Θάνατος στον κουρσάρο Σακρατίφ». Κι ήταν αυτοί που καταριόντουσαν τον τρομερό πειρατή Έλληνες, Έβραιοι, Ίταλοι κι Άγγλοι, μα η προφορά του άπαισιου ονόματος ήταν ίδια, φυσικά!

Έφυγε αναστατωμένος, πήγε στο λιμάνι, κ' είδε μι' ασυνήθιστη κίνηση. Βάρκες πηγαίνανε προς τα πολεμικά, τα πλοία αλλάζανε συνθήματα, ο σηματογράφος που ήτανε στημένος στην κορυφή του φρουρίου, δούλευε άσταμάτητα. «Σιγούρα ετοιμαζόνται να σαλπάρουν καράβια της εξουσίας», συλλογίστηκε, κ' έρριξε. Ξαναγύρισε στη Σπιανάδα, βρήκε ένα τραπέζακι του πολυσύχναστου καφερείου, κάθησε. Άκουσε κάποιον πλάι του να λέη: «Πάει πιά, δεν υπάρχει ασφάλεια στην Ανατολή». Ένας άλλος είπε: «Σε λίγο δε θα βρίσκουμε πληρώματα. Ποιος τολμάει να ταξιδέψη στο Αρχιπέλαγος που βασίλευουν οι κουρσάροι;». Αυτοί που μιλούσαν ήτανε δυο Άγγλοι γεροδεμένοι. Κάτι Έλληνες παρέκει ξεφώνιζαν αγανακτισμένοι: «Ο Σακρατίφ! αυτός ο άπαισιος Σακρατίφ!». Ένας έμπορος ρώτησε τον καφετζή: «Πότε θα φύγει η «Συφάντα». (Στις 8, του ληοκρίθηκε. Να ιδούμε όμως πότε θα φθάση στον προορισμό της». «Θά φθάση, το δίχως άλλο. Μπορεί να ξεφύγει κανείς τις έρευνες του αγγλικού ναυτικού;». Ένας Άγγλος αξιωματικός πρόσθεσε φλεγματικά: «Και του ελληνικού ναυτικού και του γαλλικού και του ιταλικού». «Άμα σηκώση άγκυρα η «Συφάντα» θα ρίξουνε μια κανονιά», έκανε κάποιος άλλος. —Παρακαλώ, μπορεί να ρωτήσω ποιά είναι η «Συφάντα;» είπε με τρόπο δολερό ο Στάρκος.

—Μια κορβέτα που ναυλώσανε κι άρματώσανε Άγγλοι, Γάλλοι και Κερκυραίοι έμποροι. Φεύγει σε λίγο με καπετάνιο το γενναίο Στραδένα.

—Και κατά που τραβάει;

—Κατά κει που θα μπορέση να πιάση και να κρεμάση τον περιβόητο Σακρατίφ!

—Κι αυτός ποιός είναι;

—Αυτός; μα δεν ξέρετε τίποτα λοιπόν;

—'Εγώ είμαι ξένος, κύριοι. Μόλις ήρθα από τη Ζάρα. Πού νά ξέρω τι γίνεται εδώ, στα νησιά του Ιονίου...

—Σ' όλο το αρχιπέλαγος, πέστε καλύτερα.

Πραγματικά, ο Σακρατίφ εμάστιζε το αρχιπέλαγος από καιρό.

—'Α! πρόκειται για πειρατή;

—Για ληστή της θαλάσσης πρόκειται, για Σατανά, βρυχήθηκε ο ένας από τους δύο γεροδεμένους 'Αγγλους.

Ο Νικόλαος Στάρκος, πού ήξερε πιά ό,τι ήθελε νά μάθη, ευχαρίστησε, χαιρέτησε κ' έφυγε. Πρίν κάνη μερικά βήματα άκούστηκε μία κανονιά. Ο κόσμος έτρεχε πρὸς τὴν παραλία. Δίχως νά τὸ καταλάβη βρέθηκε ανάμεσα στους περιέργους πού παρακολουθοῦσαν τὸ σαλπάρισμα τῆς «Συφάντας», πού τὸ συνωδεύανε ζητωκραυγές, εὐχές γιὰ τὴν ἐπιτυχία του καὶ κατάρες γιὰ τοὺς κακούργους...

Πρίν ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα πῆγε στὴν προκυμαία, ὅπου τὸν περίμενε ὁ Σκοπέλος. Ἄλλαξαν μερικές κουβέντες καὶ πηδῆσανε στὴ βαρκούλα, γιὰ νά πᾶνε στὴ «Καρύστα». Ὁ πλοίαρχός τους ἔμενε βουβὸς ὅσο νά φτάσουν. Ἄξαφνα τινάχτηκε ἀπάνω κ' εἶπε ἀποφασιστικά:

—'Αὔριο εἴμαστε γιὰ τὸν 'Ελιζούντο!

7

Στις 10 τὸ πρωὶ παρουσιάστηκε στὸν τραπεζίτη. Αὐτὸς σηκώθηκε γοργὰ καὶ κλείδωσε τὴν πόρτα τοῦ ἰδιαίτερου γραφείου του. «Κάθισε», τοῦ εἶπε. «Πᾶνε ἔξι μῆνες, 'Ελιζούντο, ἀπὸ τότε πού ἰδωθήκαμε. Περνώντας ἀπὸ δῶ τώρα θέλησα νά σέ ἰδῶ καὶ νά σοῦ σφίξω τὸ χέρι». «Δὲν πιστεύω, Νικόλα Στάρκο, νάρθες μόνο γι' αὐτό. Τί μέ θέλεις; Λέγε». «Πάντα ὁ ἴδιος, γέρο φίλε μου! Μόνο γιὰ τίς δουλειές σου νοιάζομαι. Σέ ποῖο συρτάρι τῆς κάσας σου ἔχεις κρυμμένη τὴν καρδιά σου;». «'Ασε τ' αὐτά, καὶ πές τί σ' ἔφερε ὡς ἐδῶ καὶ γιὰτί μούστειλες ἐκεῖνο τὸ γράμμα». «'Α, ναί. Ἔχεις δίκιο. Ἄς μιλήσουμε σο βαρά. Ἐχουμε πολλὰ νά εἰποῦμε». «Ἡ ἐπιστολή σου μιλάει γιὰ δυὸ ὑποθέσεις. Ἡ μιὰ εἶναι σχετική με τὰ ἐμπορικά μας ζητήματα, ἡ ἄλλη καθαρά προσωπική, καθὼς τονίζεις». «'Ετσι εἶναι». «Τότε, λέγε. Βιάζομαι νά μάθω καὶ τίς δυὸ».

Ο τραπεζίτης μιλοῦσε με χαμηλὴ φωνή κ' ἦταν ὀλοφάνερο πὼς βιαζότανε νά ξεμπερδεύη. Ὁ Στάρκος χαμογελοῦσε πονηρά, μ' αὐτὸς δὲν τὸ πρόσεξε γιὰτ' εἶχε κατεβασμένα τὰ μάτια του.

—Ποῖο ἀπὸ τὰ δυὸ ζητήματα θά ἐξετάσουμε πρῶτο; ρώτησε ὁ καπετάνιος.

—Εκεῖνο πού εἶναι καθαρά προσωπικό, τοῦ ἀποκρίθηκε.

—'Εγὼ προτιμῶ ν' ἀρχίσουμε ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἔκανε ἀπότομα ὁ Στάρκος.

—'Εστω! Λέγε.

—Πρόκειται γιὰ 230 σκλάβους πού πρέπει νά μεταφερθοῦν στὴν Κάρπαθο. Ἀπὸ κεῖ θ' ἀναλάβω ἐγὼ νά τοὺς πάω στὴ Μπαρμπαραία. Μὰ καθὼς ξέρεις οἱ Τούρκοι δὲν παραδίνουν τὸ ἐμπόρευμα παρὰ τοῖς μετρητοῖς ἢ με δόλογοι σίγουρα. Ἐρχομαι λοιπὸν νά πάρω τὴν ὑπογραφή σου, ἔχω ἔτοιμες τίς συναλλαγματικές. Δὲν πιστεύω νάχης ἀντίρρηση».

Ο 'Ελιζούντο δὲν ἀποκρίθηκε. Ἡ σιωπὴ σημαίνει φανερὰ πὼς ἔδινε τὴ συγκατάθεσί του — ἦταν ἡλπίστε

καὶ τὰ προηγούμενα, πού τὸν δεσμεύανε. Ὁ Στάρκος βιάστηκε νά προσθέσῃ: «Ἐχει πολὺ ψωμὶ ἢ ὑπόθεσι. Οἱ Τούρκοι πᾶνε κατὰ διαβόλου. Ἡ ναυμαχία τοῦ Ναβαρίνου θά τοὺς κοστίσῃ ἀκριβά, μὰ κι ἀνακατεύτηκαν οἱ ξένες δυνάμεις. Ἄν ρίξουν τ' ἄρματα, μῆτε σκλάβοι πιά θά ὑπάρχουν, οὔτε νιτερέσια, οὔτε κέρδη. Γι' αὐτὸ τοῦτα τὰ τελευταῖα φορτία θά μωσκοπουληθοῦνε στὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς. Κ' ἐμεῖς θά βγάλουμε πολλὰ κ' ἐσύ». Ἐμεινε γιὰ λίγο συλλογισμένος ὁ τραπεζίτης, κ' ἔπειτα εἶπε: «Θά προεξοφλήσω τίς συναλλαγματικές, δίχως νά δώσω ὑπογραφή». «Ὅπως νομίζεις. Ἐμένα θά μούφτανε ἡ ὑπογραφή. Ἄλλοτε μοῦ τὴν ἔδινες εὐκολα». «Τώρα ἔχω διαφορετικὴ γνώμη». «Ἀλήθεια; Ὡστε καλὰ μούπανε πὼς ἀποφάσεις νά σταματήσῃς τίς ἐργασίες;». «Ναί, Στάρκο, τοῦ ἀπάντησε σταθερά. Τούτη εἶναι ἡ τελευταία φορὰ πού νταραβερίζομαι μαζί σου. Καὶ τὸ κάνω γιὰτί ἐπιμένεις...». «Ἐπιμένω, καὶ μάλιστα πολὺ!» ἔκανε ὁ Στάρκος ἀπότομα. Σηκώθηκε, ἔφερε γύρο τὸ γραφεῖο χωρὶς νά πάψῃ ν' ἀγριοκοιτάῃ τὸν 'Ελιζούντο κ' ἔπειτα στάθηκε ἀπέναντί του. «Τόσο πλούσιος εἶσαι λοιπὸν πού πῆρες τὴν ἀπόφασιν νά σταματήσῃς τίς δουλειές;» εἶπε κοροϊδευτικά. Ἐκεῖνος δὲν ἔδωσε ἀπόκρισιν. «Καὶ δὲ μοῦ λές, συνέχισε ὁ καπετάνιος, τί θά τὸ κάνης τόσο χρῆμα πού σὺναξες; Δὲ θά τὸ πάρης βέβαια στὸν ἄλλον κόσμο. Θάτανε πολὺ βαρὺ γιὰ τὸ στερνὸ ταξίδι. Σέ ποῖον θά μείνῃ ὅταν τὰ τινάξῃς;». Καὶ πάλι δὲν ἀπάντησε ὁ γέρο τραπεζίτης. Ὁ ἄλλος εἶπε: «Θά μείνῃ στὴ θυγατέρα σου, τὴν ὁμορφὴ Χατζίν, ἔ; Μὰ ἐκεῖνη τί θά κάνῃ μονάχη στὸν κόσμο με τόσα ἑκατομύρια;»

Ο 'Ελιζούντο τινάχτηκε ἀπάνω: «Δὲ θά μείνῃ μόνῃ ἡ κόρη μου», εἶπε. «Θά τὴν παντρεύῃς; Καὶ με ποῖον, παρακαλῶ; Ποιὸς θά τὴν πάρῃ ὅταν μάθῃ ἀπὸ πού βγῇκε τὸ πιδὲ μεγάλο μέρος τῆς περιουσίας τοῦ πατέρα της; Κ' ἡ ἴδια, ἅμα τὸ μάθῃ, σέ ποῖον θά τολμήσῃ νά δώσῃ τὸ χέρι της;». «Πὼς θά τὸ μάθῃ; ποιὸς θά τῆς τὸ πῇ;». «Στὴν ἀνάγκη ἐγὼ!» «'Εσύ;». «Μάλιστα... Ἀκου, 'Ελιζούντο, καὶ σκέψου καλὰ. Ἀπὸ τίς δουλειές πού κάναμε μαζί ἔβγαλες τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς περιουσίας σου. Ἐγὼ ἔπαιξα μονὰ - ζυγὰ τὸ κεφάλι μου γι' αὐτές. Κουβάλησα τὰ κλεμμένα, ἐμπορεύτηκα τοὺς σκλάβους, θαλασσοδάρηκα. Κ' ἡ ἀφεντιά σου; Θησαυρίζεις στὰ σίγουρα ἀπὸ ὅλα τοῦτα. Δὲν εἶναι δίκιο λοιπὸν οἱ θησαυροὶ αὐτοὶ νά γυρίσουν σέ μένα; Ἐγὼ, ξέρεις, δὲν ἔχω προλήψεις. Δὲ με νοιάζει ἀπὸ πού βγῇκε τὸ παραδάκι. Κ' ἐγὼ θά φύγω ἀπὸ τὸ ἐμπόριο σὰν ὁ πόλεμος τελειώσῃ. Ἀλλὰ δὲ θέλω νά εἶμαι ὀλομόναχος στὸν κόσμο. Κατάλαβέ το καλὰ: ἡ Χατζίν πρέπει νά γίνῃ γυναίκα μου!».

Ο τραπεζίτης σωριάστηκε στὴν πολυθρόνα του σὰ νά τὸν εἶχε χτυπήσει ἀστροπελέκι. Καταλάβαινε πὼς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τὸν κρατοῦσε γερὰ, μὴ κ' ἦτανε συνένοχός του. Ἦξερε πὼς ἦταν ἄξιος νά φτάσῃ στὸ σκοπὸ του μ' ὅλα τὰ μέσα. Ἦξερε πὼς στὴν ἀνάγκη θά διαλαλοῦσε τὴν ἱστορία τῆς τράπεζάς του σ' ὅλο τὸν κόσμο. Δὲν τοῦμενε, καθὼς ἐπίστευε, παρὰ νά εἰπῇ ἓνα πρᾶγμα — καὶ τῷεπε σιγά, διστακτικά.

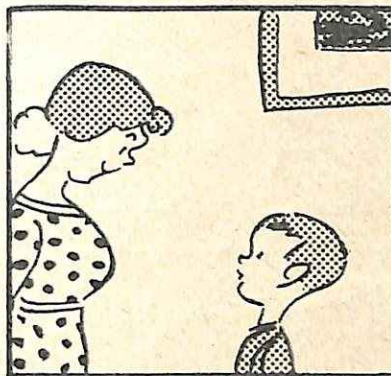
Σχεδ. Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΑΝ

(Συνεχίζεται)

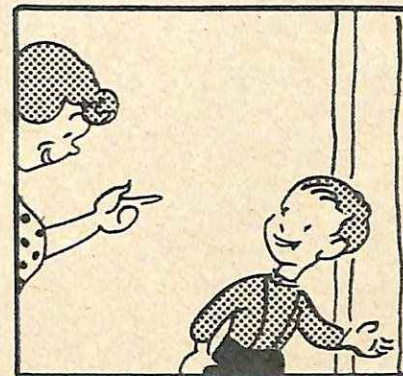
(Δασκ. Σ. Π.)

ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑ

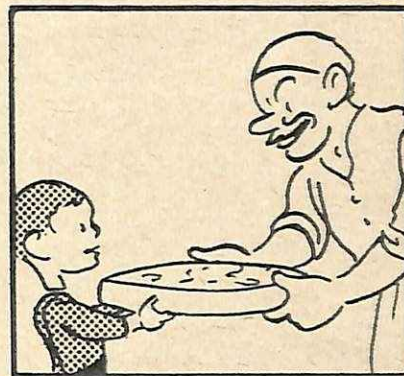
Τοῦ ἐκλιπόντος συνεργάτου μας
ΑΝ. ΒΩΤΤΗ

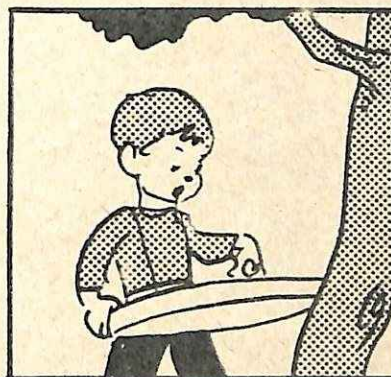
Παραμονὴ Πρωτοχρονιάς ἡ θεῖα Εὐρυπύλη τοῦπε: «Λελέ, στὸ φούρνο μας μιὰ πίττα ἔχω στείλει

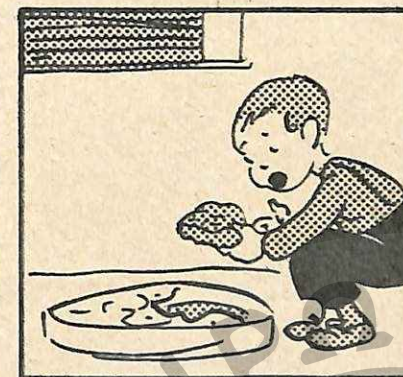
καὶ τώρα πιά θάχῃ ψηθῇ. Πιτάξου νά τὴ φέρῃς, ἀγαπημένο μου παιδί. Τὸ φούρναρη τὸν ξέρεις».

Τρεχάλα φεύγει ὁ Λελές, στὸ φούρναρη πηγαίνει, παίρνει τὴν πίττα ὀλόχαρος κι ἀπὸ τὸ φούρνο δγαίνει.

Μὰ δυὸ δῆματα πιδὲ κεῖ ψιθύρισε «θὰ σκάσω τώρα πού εἶμαι μόνος μου ἂν δὲ τὴ δοκιμάσω»...

Τσιμπᾷ λοιπὸν μιὰ μπουκιά, στὸ στόμα τοῦ τὴ βάζει μὰ... τί νά νοιώσῃ με τὴ μιὰ... καὶ ξαναδοκιμάζει

Μὰ τσιμπᾷ - τσιμπᾷ, ὁ Λελές ὥσπου νά τὴν πᾶῃ τὴν πίττα στὴ θειούλα τοῦ τὴν εἶχε μισοφαί!...

Τὴ βλέπει ἡ θεῖα κι ἀπ' τὸ θυμὸ πάει νά τῆς ἔρθῃ ζάλη, καὶ πλάτς... τοῦ ἀδειάζει τὸ ταψὶ ἀπάνω στὸ κεφάλι!

Καὶ ὅλη τὴν Πρωτοχρονιά τὸν ἄφησε νηστεία, γιὰ νά μὴν κάνῃ ἄλλοτε ποτέ τοῦ τέτοια ἀστεία.

Κι ὡς τὰ μεσάνυχτα ὁ Λελές τὸ κλάμα δὲ σταμάτησε, κ' ἔτσι πρωτοχρονιάτικα πάνω στὴν πίττα πάτησε...

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

